

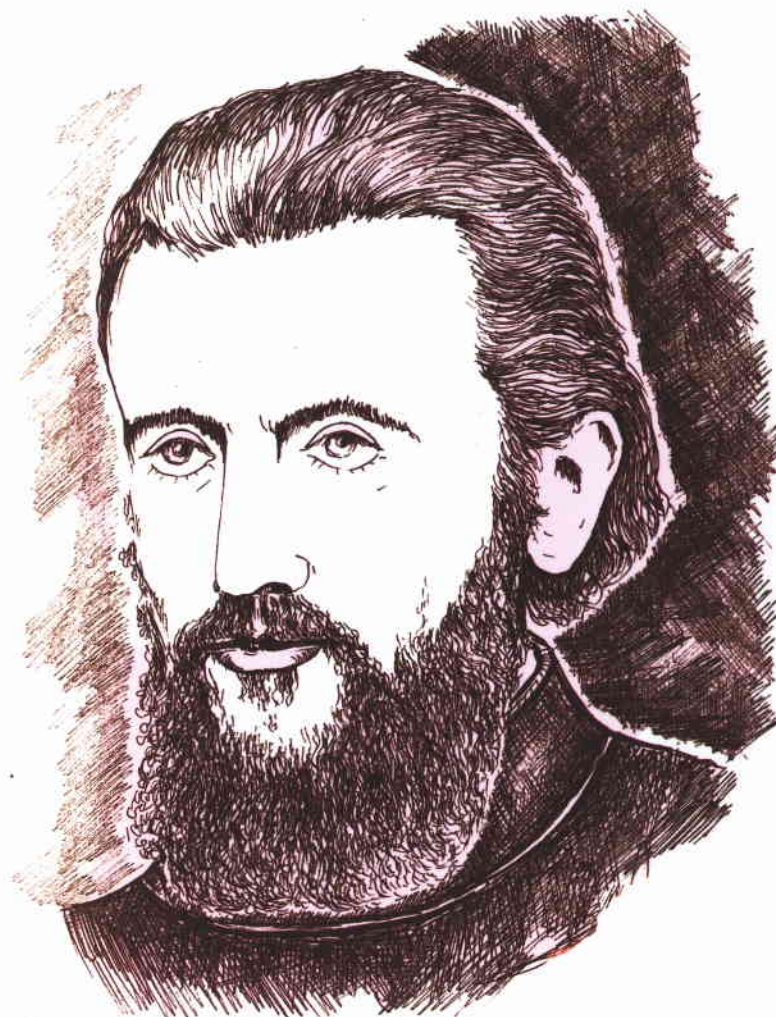
Părintele Arsenie Boca este un caz unic în toată istoria Bisericii noastre, care n-a mai cunoscut preoți sau călugări cu o atât de mare influență asupra poporului credincios ca Sfinția Sa. Nici chiar sfinții canonizați mai recent nu se bucură atât de mult de cinstirea credincioșilor, ca Părintele Arsenie. Acesta este semnul cel mai evident al sfințeniei cu care l-a încununat Dumnezeu. Cinstindu-l ca sfânt și chemându-l în rugăciune, credincioșii se bucură de ajutorul lui. Cred că scrierile niciunui Părinte duhovnicesc, contemporan cu Părintele Arsenie, nu se bucură de atâta interes, ca scrierile sale. Lucrul acesta este iarăși un semn al sfințeniei vieții sale.

*ÎPS Serafim Joantă,
Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord*

Dintre multe icoane adăpostite pe iconostasul evlaviei populare, în Ardeal și nu doar, chipul Părintelui Arsenie Boca este de departe cel mai aproape de inima plină de râvnă evanghelică a poporului. Fie că urci creasta de mireasmă cerească a Prislopului, fie în lentila de piatră a Ferestrei Făgărașului, în puntea de istorie a Densușului ori în lucirea de geniu a filigranului teologic de la Drăgănescu, Părintele Arsenie Boca respiră cu tine. Simți ocrotirea lui, modul lui de a se odihni în Duhul Sfânt. O simți și dacă nu ești contemporan la modul temporal, pentru că Duhul Sfânt face pe Sfinții Săi mereu contemporani în duh și adevăr cu toți cei râvnitori și bucuroși de căutarea sfințeniei.

Pr. Conf. Univ. Dr. *Constantin Necula*

Părintele ARSENIE BOCA

FOST-A OM
TRIMIS de DUMNEZEU

Părintele ARSENIE BOCA FOST-A OM TRIMIS de DUMNEZEU

Părintele Arsenie Boca

FOST-A OM
TRIMIS DE DUMNEZEU

Volum realizat
de Romeo Petrașciuc

Apare cu binecuvântarea
ÎPS Dr. LAURENȚIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

Consilieri editoriali:

Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin Necula
Conf. Univ. Dr. Lucian Grozea

Redactor:

Raluca Toderel

Copertă:

Constanța Abalașei-Donosa

Fost-a om trimis de Dumnezeu...

Cartea aceasta este încă o minune a Părintelui Arsenie Boca. După volumul „*Sfântul Ardealului*”, apărut nu cu multă vreme în urmă în cadrul Editurii *Agnos*, mărturiile pe care le veți regăsi aici s-au orânduit de la sine între copertele unei noi cărți.

Fost-a om trimis de Dumnezeu e mai mult decât o culegere de interviuri; e un dialog legitim cu cei care, ajunși, într-un fel sau altul, în conjuncție cu Părintele Arsenie, nu pot să nu dea seamă și celorlalți de ceea ce adesea le spunea *Sfântul* din inimă de Ardeal: calea Ortodoxiei nu e imposibilă. Ci tocmai acest *imposibil* e Calea de a ajunge biruitori la Hristos!

De aceea, Ortodoxia și-a redefinit, încă o dată, la vremea încercării, mărturia de jertfă și credincioșie, prin covârșitoarea prezență a Părintelui Arsenie. Ca un organism cibernetic, ce își semnifică și resemnifică mereu conținuturile, prin bogăția harismelor pe care, din vreme în vreme, Dumnezeu le dăruiește unor oameni, pentru a-L *înlocui*, a-I face voia Sa între semenii.

Am cunoscut, cu acest prilej, oameni cu adevărat minunați, suflete fremătând de dragoste și credincioșie. Lor li se datorează această carte. Fie doar pentru atât, și demersul și-a împlinit sensul. Țin să le mulțumesc *autorilor* acestui volum, fără de care dimensiunea hagiografică a Părintelui Arsenie ar fi fost ceva mai sărăcită în detalii-

le ce o înstructurează. Mulțumesc, totodată, Constanței Abalașei Donosa pentru generozitatea cu care a răspuns invitației de a ni se alătura, prin realizarea copertei acestei culegeri de mărturii.

Cărții acesteia îi vor urma altele... Pentru că Părintele Arsenie e în continuă lucrare. Și mulți, tot mai mulți credincioși dau mărturie despre aceasta.

Viața – o știm cu toții – e o cale, nu o destinație. Părintele Arsenie, prin viața sa, a reușit să descifreze *harta* spre această Destinație. Fie-ne, de aceea, îndrumător și sprijin pe Cale, fiecăruia dintre noi...

Romeo PETRAȘCIUC

Când Dumnezeu iubește un popor, îi trimite profeți

Dintre multe icoane adăpostite pe iconostasul evlaviei populare, în Ardeal și nu doar, chipul Părintelui Arsenie Boca este de departe cel mai aproape de inima plină de râvnă evanghelică a poporului. Fie că urci creasta de mireasmă cerească a Prislopului, fie în lentila de piatră a Ferestrei Făgărașului, în puntea de istorie a Densușului ori în lucirea de geniu a filigranului teologic de la Drăgănescu, Părintele Arsenie Boca respiră cu tine. Simți ocrotirea lui, modul lui de a se odihni în Duhul Sfânt. O simți și dacă nu ești contemporan la modul temporal, pentru că Duhul Sfânt îi face pe Sfinții Săi mereu contemporani în duh și adevăr cu toți cei râvnitori și bucuroși de căutarea sfințeniei. Iată-i îndemnul: „Desăvârșirea și iubirea de vrăjmași nu sunt nici măcar sfaturi evanghelice; sunt porunci. Prin urmare, cu împlinirea sau neîmplinirea lor, stăm sau cădem din creștinism. Să nu descurajeze nimeni; fiecare pe măsura sa, pe care trebuie să o ajungă. Pe ce cunoaștem aceasta? Pe cele ce ni se întâmplă; pe cele ce ne vin fiecăruia să le trecem, ținând seamă de aceste două porunci. Providența conlucră cu noi pentru desăvârșirea noastră: prin toate împrejurările grele, din care nu putem ieși teferi decât lepădându-ne de noi înșine, ducând o cruce în fiecare zi și îmbiați cu potrivnici, plini de ură, capabili să ne dezlege de viața aceasta. Dacă nu înțelegem

țeserea Providenței, care urmărește desăvârșirea noastră, prin tot felul de încercări inevitabile, atunci cădem în părerea că desăvârșirea noastră trebuie să ne-o facem noi, ceea ce e o trufie fără seamăn. Încremenim desăvârșirea într-o problemă” (Părintele Arsenie Boca, „Porunca desăvârșirii”, în vol. *Cuvinte vii*, Deva, 2006, p. 126). De aici importanța unor atari volume de mărturie, din capacitatea interlocutorilor de a țese pe firul transparenței Duhului Sfânt icoana Părintelui. Nevoia unor astfel de interludii în bucuroasa părtășie cu Părintele Arsenie ține de o harismă uitată de noi, a memoriei care reîncarcă nădejdea. Cum minunat ne spune Icosul Rusaliilor: „Grabnică și statornică mângâiere robilor Tăi dă-le, Iisuse, când se întristează duhurile noastre. Nu părăsi sufletele noastre în necazuri, nu Te depărta de cugetele noastre în primejdii, ci pururea ne întâmpină pe noi. Apropie-te de noi, apropie-te, Cel ce ești pretutindenea; precum și cu Apostolii Tăi ai fost pururea, așa și cu noi, cei ce Te dorim, unește-Te, Îndurate; ca fiind uniți cu Tine, să laudăm și să slăvim pe Duhul cel Sfânt”. Pentru că, la vremea înnebunirii atee a unei mari părți din Europa, Părintele ne-a fost dăruit drept statornică mângâiere. Cum minunat se exprimă Aspazia cea oțelită în Duhul răbdării prigoanei: *Părintele Arsenie mă privea cu veșnicia!*

Prietenului meu Romeo Petrașciuc îi revine onoarea aceasta de a recupera fibre de vitralii, de a le reda cititorului și rugătorului român. Nu e vorba, nici în cartea aceasta, nici în cea intitulată, după adevăr, *Părintele Arsenie Boca. „Sfântul Ardealului”* (Agnos, 2012), de texte arseniene traforate din materialul existent ori cunoscut al operei Părintelui. Ci de modul în care a marcat vieți, a biruit

îndoieli ori a tratat anemii sufletești. Un fel de *Manual de Pastorală*, deloc scolastic și deloc pentru școlari, dar nici simplist, păstrând în taina cuvintelor rostite o serie de trăiri de nerostit. În satele Făgărașului ori ale Țării Bârsei, în tronul Arhieresc centrat pe *Mittel Europa*, în răcoarea unei vieți – cum sunt două minunate icoane feminine în volumul de față –, în viețile povestitorilor mărturisitori, Părintele este viu, este parte integrantă a lucrării Duhului Sfânt în viața Țării. Sub negură, un soare.

Nu este cuprinsă nici în obiectivul lucrării acesteia și nici în materialele cuprinse deja într-un al treilea volum de interviuri (care va apărea în curând) vreo dorință de exacerbare a chipului duhovnicesc al Părintelui Arsenie Boca. Părintele nu poate fi impus însă teologiei viitorului, vieții duhovnicești a Bisericii, doar cu reacții emoționale. Or, astfel de pietre de preț, decantate în timp și reasezate în memoria nădăjduitoare a unui popor sărăcit de valori, nu pot prinde decât bine. În Hristos, a citi rândurile despre oamenii Lui, care au suspendat nebunia ucigătoare de suflet, confirmând lucrarea Duhului Sfânt în Neamul românesc, nu poate fi decât nădăjduitoare. Arheologia propusă de Romeo Petrașciuc în satele și orașele noastre, în mănăstiri ori locuri însingurate, e obligatorie. Generațiile celor ce l-au cunoscut pe Părintele sunt tot mai răsfirate, diluate în marea vieții, parte rămânând drept mărturie, parte trecând pragul veșniciei, mărturișiți de Hristos ca prieteni ai Săi. Sunt încă filoane de diamant duhovnicesc neexplorate de interogația omului tânăr. Toți sunt gazde excelente, dispuse oricând să vorbească despre Părintele. E o bucurie pentru ei prețuirea Bisericii! Ei nu au nevoie de confirmări. Pentru ei, Părintele Arsenie Boca este grabnica și statornica mângâiere a Duhului Sfânt.

— Era nevoie de încă o astfel de carte? Într-o lume a gălcevilor neînțelepte, a înjurăturilor murdare și a academismelor mediocre, mai mult decât oricând! E nevoie mereu să răspundem generațiilor viitoare povestea Neamului românesc în Duhul Sfânt. E nevoie mereu de rugăciunea celor ce ne sunt mărturie dinaintea Altarului Ceresc despre sfințenia firii noastre, ca Neam și ca Țară. Ortodoxia rămâne, pentru veșnicie, Bucuria sufletelor cutremurate de forța Evangheliei, care nu sunt dispuse să uite prin cine le-a venit Darea de sus și mântuirea sufletelor.

În coasta de lumină a Prislopului, atent, Părintele Arsenie ne așteaptă. Cartea aceasta, mărturie pe Cale!

Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin NECULA

**ÎPS Serafim Joantă,
Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord**

**„Pr. Arsenie Boca, un mare sfânt
dăruit de Dumnezeu neamului nostru”**

Părintele Arsenie Boca e prețuit, cu evlavie și deosebită cinstire, și în diaspora românească, atât de credincioșii români pribegind între neamuri, cât și de credincioșii altor popoare. Deja unele din scrierile Părintelui Arsenie circulă traduse în diferite graiuri și dincolo de fruntariile României, iar tot mai mulți care au luat contact cu viața și învățăturile Părintelui Arsenie se îndreaptă în pelerinaj spre Prislop.

Despre acest fapt, cât și despre mărturia personală a întâlnirii, oarecândva, cu Părintele Arsenie Boca, l-am rugat să ne vorbească pe Înaltpreasfințitul Serafim, Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord.

**„Părintele Arsenie Boca este un caz unic
în toată istoria Bisericii noastre”**

Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, aș vrea să Vă invit într-o zonă a evlaviei poporului român, în care se regăsesc tot mai mulți dintre credincioșii Bisericii noastre. Și mă refer aici la prețuirea, cinstirea adusă Părintelui Arsenie Boca. Știu că Părintele Arsenie face parte din sinaxarul de mărturisitori ai închisorilor comuniste atât de drag și sufletului Înaltpreasfinției Voastre. De unde această emulație duhovnicească în jurul acestui Sfânt al Ardealului, cum îl recunosc deja mulți dintre credincioși?

Părintele Arsenie Boca este un caz unic în toată istoria Bisericii noastre, care n-a mai cunoscut preoți sau călugări cu o atât de mare influență asupra poporului credincios ca Sfinția Sa. Nici chiar sfinții canonizați mai recent nu se bucură atât de mult de cinstirea credincioșilor, ca Părintele Arsenie. Acesta este semnul cel mai evident al sfințeniei cu care l-a încununat Dumnezeu. Cinstindu-l ca sfânt și chemându-l în rugăciune, credincioșii se bucură de ajutorul lui. Altfel n-ar veni cu miile în pelerinaj la mormântul său. Totodată, ei se folosesc de învățătura Părintelui rămasă în manuscris, dar publicată, după căderea comunismului, în zeci de mii de exemplare. Cred că scrierile niciunui Părinte duhovnicesc, contemporan cu Părintele Arsenie, nu se bucură de atâta interes, ca scrierile sale. Lucrul acesta este iarăși un semn al sfințeniei vieții sale.

Nu e „suspectă” această migrare a accepției populare, dinspre prețuire a unui Părinte asupra sfințeniei căruia Bi-

serica nu s-a pronunțat încă, înspre manifestări ale cinstirii aduse, îndeosebi, sfinților?

Nu este deloc suspectă cinstirea Părintelui Arsenie înainte de a fi recunoscut oficial ca sfânt, deoarece procesul canonizării unui sfânt începe tocmai cu cinstirea pe care poporul credincios i-o acordă înainte de proclamarea sa de către Biserică. Credincioșii recunosc semnele sfințeniei înainte de canonizare. Ei constată puterea de mijlocire înaintea lui Dumnezeu, Care împlinește cererile adresate sfântului respectiv, după cum văd minunile săvârșite de Dumnezeu prin rugăciunile lui sau moaștele rămase de la el... Atunci când autoritatea bisericească, adică Sfântul Sinod al unei Biserici locale, cum este Biserica noastră, constată că evlavia populară față de un sfânt este autentică și că viața și scrierile lui sunt conforme cu Tradiția Bisericii, îl „canonizează”, adică îl recomandă întregii Biserici ca să fie cinstit ca atare. Un sfânt nu devine sfânt prin canonizare, ci prin harul lui Dumnezeu care-i încununează viața petrecută în rugăciune și post, în lupta „până la sânge” (Evrei 12, 4) împotriva păcatului și împlinirea binelui față de semenii. Totuși cei mai mulți sfinți rămân anonimi, deci necanonizați de Biserică. Numărul acestora este mult mai mare decât al celor canonizați. Tocmai de aceea Biserica a rânduit „Duminica tuturor sfinților” (prima Duminică după Pogorârea Duhului Sfânt), pentru ca să-i cinstească pe toți cei sfințiți de Duhul Sfânt.

„Părintele Arsenie a fost un duhovnic mare”

L-ați cunoscut personal pe Părintele Arsenie Boca. V-aș ruga să rememorați acele momente.

L-am cunoscut pe Părintele Arsenie la biserica din Drăgănescu, unde am fost de două ori. Auzisem multe despre dânsul de la Părinții din mănăstirea Brâncoveanu și de la mulți credincioși din zona Făgărașului, unde m-am născut. Întâlnirea mea cu Părintele Arsenie n-a avut nimic spectaculos. L-am întrebat câteva lucruri privitoare la calea pe care s-o urmez (eram atunci student la Teologie). Mi-a răspuns destul de lapidar, dar cu mare realism, punându-mi în față greutățile pe care le voi întâmpina ca preot necăsătorit. Se referea mai cu seamă la luptele interioare la care trebuie să faci față un monah. Știam că Părintele nu recomandă ușor calea călugăriei.

Dar stând în biserică mai mult timp și admirând pictura, eram totodată atent la cuvintele Părintelui adresate celorlalți credincioși care se plâneau de necazurile lor. Auzisem că Sfinția Sa pune mare accent pe fidelitatea în familie și pe nașterea de copii. Îl ascultam deci întrebând la rând pe cei prezenți (îndeosebi femei): „*Tu câți copii ai?*”, „*Dar tu?*”, „*Dar tu?*”... Răspunsul, îl bănuieți, era: unul, doi sau trei. Părintele întreba mai departe: *Dar ceilalți unde sunt?* Pentru ca tot el să răspundă: *Mă, să știți că Dumnezeu vă dă de lucru cu doi copii cât cu zece, dacă i-ați fi avut pe toți câți trebuia să-i aveți! Pentru că ați făcut avorturi sau v-ați ferit să mai aveți copii, iată, acum vă plătiți păcatele.* Și le spunea să nu se plângă de necazuri pentru că le merită; ele sunt consecința păcatelor, iar prin

răbdarea lor se mântuiesc. N-am înțeles decât târziu; prea târziu, câtă dreptate avea Părintele în privința nașterii de copii. Căci, iată, poporul nostru și alte popoare creștine se sting, încetul cu încetul, din cauza scăderii drastice a natalității. Sociologii dovedesc că în câteva generații, creștinii vor reprezenta o mică minoritate în Europa, care de la începutul ei și până de curând a fost în întregime creștină!

Mulți dintre cei care l-au cunoscut pe Părintele Arsenie față către față mărturisesc faptul că au trăit adevărate minuni în prezența sa. Ce îl făcea cu adevărat „special” pe Părintele Arsenie?

Părintele Arsenie a fost un duhovnic mare, care s-a distins de ceilalți mari duhovnici contemporani cu el tocmai prin capacitatea sa deosebită de a cunoaște psihologia umană și de a pătrunde, cu darul lui Dumnezeu, în sufletul omului. Era un om foarte realist și știa prea bine că nu ne putem „juca” cu legile pe care Dumnezeu le-a pus în natură și în firea omului. El știa, de asemenea, că firea omului este înclinată spre încălcarea legilor lui Dumnezeu și spre compromisuri, cu gândul că „merge și așa” și că „Dumnezeu este bun și iartă”. În această privință, gândirea Părintelui s-ar rezuma astfel: într-adevăr, Dumnezeu este bun și iartă pe oricine se întoarce de la păcat, oricât de multe și de mari ar fi păcatele, dar iertarea lui Dumnezeu nu înseamnă că suntem absolviți de suferința pentru păcatele săvârșite. El repeta mereu că „nici un păcat nu rămâne neispășit” (curățit) prin suferință. Există o „lege” a compensației, potrivit căreia „ceea ce seamănă omul aceea va și secera” (Galateni 6, 7). Orice faptă atrage după sine o răsplată. Numai că cei mai

mulți nu știu să facă legătura între păcat și suferință, mai cu seamă atunci când suferința nu vine imediat după săvârșirea păcatului. Căci între semănat și secerat este un timp destul de lung. Totuși suferința nu trebuie înțeleasă ca pedeapsă a lui Dumnezeu (Care nu pedepsește pe nimeni), ci drept consecința logică și naturală a păcatului. Dumnezeu iartă vina păcatului, dar îngăduie suferința pentru ca prin ea omul să se smerească și să învețe să nu mai săvârșească păcatul. Dacă n-am suferi pentru păcate, am păcătui la nesfârșit. Și n-am învăța nimic din realitatea tristă a păcatului. Mai mult, ne-am obișnui cu el, încât nici nu l-am mai recunoaște ca păcat. Când însă suferim din cauza păcatului, atunci încercăm să ne ferim de a mai păcătui. Părintele cunoștea deci foarte bine cercul vicios al păcatului, descris de autorii ascetici din vechime: plăcerea păcatului te aruncă în brațele suferinței, de care, vrând să scapi, repeți păcatul, pentru ca să guști din nou plăcerea. De aceea era necruțător cu păcatul, mai cu seamă cu păcatele referitoare la trup.

După cum se știe, Părintele Arsenie avea un fel al său de a se adresa la persoana a doua, cu „tu”, iar cuvintele sale erau ca niște sentințe de judecată, ceea ce impresiona pe oameni și, fără îndoială, trezea în ei o frică sfântă, frica de păcat, ceea ce nu putea fi decât un câștig duhovnicesc pentru fiecare. Părintele a fost dăruit de Dumnezeu cu o minte foarte lucidă și cu un spirit înainte văzător. Prin harul lui Dumnezeu și prin experiența vieții sale, el citea ușor în sufletele oamenilor și uneori le spunea mai înainte anumite păcate. Pentru că omul are un comportament specific fiecărui păcat. Într-un fel sunt trăsăturile și reacția unui desfrânat, altele ale unui lacom de avuție

sau de mâncare, altele ale unui om mândru... Păcatul se înscrie deci în firea noastră, pe care o marchează în toate manifestările ei, mai cu seamă în privire.

„Părintele Arsenie a fost un om drept și fără compromisuri”

Ce V-a rămas „moștenire”, pentru vremurile de mai târziu, din această întâlnire? Știu eu, un cuvânt, un gest, o reacție anume a Părintelui?...

Tocmai ceea ce am spus până acum: insistența asupra familiei lăsată de Dumnezeu pentru naștere de prunci și nu pentru desfrânare (practicată atunci când se evită prin orice mijloace nașterea). Copiii înseamnă cea mai mare binecuvântare pentru o familie, căci ei întăresc dragostea și armonia în familie, o fac indestructibilă. Cu fiecare naștere, sănătatea unei mame se înnoiește și se întărește, tocmai pentru că dând viață, se împărtășește ea însăși de tot mai multă viață. Părintele spune că o femeie ajunge la deplină sănătate numai de la trei-patru nașteri în sus.

Pe de altă parte, limitarea numărului de copii pe motive materiale este un semn de necredință în Pronia lui Dumnezeu, Care Se îngrijește de fiecare ființă pe care El o trimite în lume. Totul este să credem și să ne lăsăm în grija lui Dumnezeu și să nu facem calcule: cu ce-i vom hrăni și îmbrăca sau cum îi vom crește? (cf. Matei 6, 31). Păgânii, cu care aseamănă Mântuitorul în acest verset pe cei ce își fac griji exagerate despre viața lor și a copiilor lor, ne sunt superiori nouă, creștinilor, în privința nașterii de copii. Căci la necreștini nu se știe, în general, de avorturi sau de mijloace care să împiedice nașterea.

De asemenea, am înțeles pentru prima oară de la Părintele legătura strânsă, ca de la cauză la efect, dintre păcat și suferință, așa cum am spus deja. Și că trebuie să suportăm, fără să ne plângem sau să dăm vina pe alții, suferințele care vin prin mila lui Dumnezeu din cauza păcatelor personale și nu ale altora (deși Părintele vorbea, chiar cu insistență, și de „moștenirea” păcătoasă primită de la părinții trupești sau chiar de la bunici). Am remarcat la Părintele Arsenie mila față de oameni, pe care-i mustra pentru mulțimea păcatelor, cu durere în suflet. Știu că Părintele făcea sieși cuvintele Mântuitorului și zicea uneori: „Până când vă voi răbda?” (Matei 17, 17). De asemenea, iubirea față de poporul său, pe care-l vedea că se îndreaptă spre pieire, din cauza împușinării copiilor.

Are și „umbre” această figură luminoasă a Părintelui Arsenie? Și mă gândesc acum, de pildă, la acea perioadă în care, revenit din pușcărie, Părintele Arsenie nu și-a reluat slujirea preotească. Deși, se spune, între altele, că ar fi fost oprit, în fapt, de la slujire.

Cum vedeți Înaltpreasfinția Voastră acest episod din viața Părintelui Arsenie?

Părintele Arsenie a fost un om drept și fără compromisuri. Un moț inflexibil. (S-a născut în Țara moților, despre care se știe că sunt foarte drepiți și hotărâți). Desigur că nu există om fără de păcat. Și Părintele Arsenie va fi avut păcatele și neputințele lui. Dar ceea ce contează înaintea lui Dumnezeu nu este păcatul, ci pocăința pentru păcate. Tradiția Bisericii cunoaște păcătoși notorii care, prin pocăință, au devenit mari sfinți. Noi, cei mulți, nu știm nici păcatele Părintelui Arsenie, nici pocăința lui.

Noi știm doar atât, că Părintele Arsenie a ajutat în timpul vieții și ajută și după moartea sa nenumărați credincioși care se roagă lui ca unui sfânt. Cine-l acuză de un lucru sau de altul se pune în postura fariseilor din Evanghelia orbului din naștere, care se străduiau să-l convingă că Iisus este un păcătos. Fiind un om lipsit de vicleșug, orbul îi rușinează pe farisei cu logica sa simplă: „Dacă este păcătos, nu știu. Un lucru știu: că eram orb și acum văd” (Ioan 9, 25). Așa am putea spune și noi. Una știm: Părintele Arsenie se bucură de cinstea unui sfânt din partea unei mari mulțimi de credincioși, care se folosesc de rugăciunile și de învățătura lui. Și acest lucru este de ajuns!

Cei care caută „umbre” în viața Părintelui Arsenie ar trebui să vadă în acestea mai degrabă lumini. De pildă, unii (care vor fi aceia, numai Dumnezeu îi știe) nu înțeleg de ce Părintele Arsenie nu s-a întors în mănăstire după 1964, când toți deținuții politici au fost amnistiați, mai cu seamă că era apreciat de Patriarhul Justinian. Răspunsul este foarte simplu: Părintele Arsenie nu era un călugăr oarecare; el devenise un simbol al credinței într-o vreme când puterea atee se străduia să șteargă orice urmă de credință sau, pentru că aceasta era imposibil, să-i înregimenteze pe toți oamenii Bisericii în ascultare. Părintele nu putea accepta aceasta și făcând un simplu calcul își dădea seama că mai mult poate ajuta poporul rămânând în lume, decât întorcându-se în mănăstire. Cu siguranță că întorcându-se în mănăstire, lumea l-ar fi împresurat din toate părțile și ar fi ajuns din nou în pușcărie sau chiar exilat, cum a fost cazul arhicunoscut al Părintelui Gheorghe Calciu. Se știe că dosarul Părintelui Arsenie la Securitate are 1200 de pagini și că urmărirea sa a fost

încheiată doar cu o lună înainte de moartea sa, deși, din cauza unei paralizii, n-a mai putut ieși din casă în ultimii doi ani ai vieții.

Fără îndoială că cea mai mare suferință și, în același timp, umilință a Părintelui a fost aceea de a nu mai fi putut sluji Sfânta Liturghie ca preot, până la moartea sa. Din mai multe mărturii se știe că Sfinția Sa a primit această cruce și a purtat-o cu demnitate. A acceptat totul pentru ca lucrarea sa discretă de îndrumare a credincioșilor să nu sufere. Mă uimește respectul Părintelui Arsenie față de ierarhia bisericească, pe care n-a criticat-o niciodată. Și aceasta pentru că înțelegea mai bine ca mulți alții că, sub stăpânirea atee, ierarhia nu putea salva esențialul (în primul rând practica credinței în biserici deschise cultului), fără să facă și compromisuri. Iarăși o atitudine duhovnicească prin excelență: să nu accepți tu însuși compromisul și totuși să nu-i judeci pe cei care l-au acceptat!

**„Ziua canonizării Părintelui Arsenie
poate fi o zi a schimbării la față a României”**

Cine este, pentru Înaltpreasfinția Voastră, Părintele Arsenie Boca?

Un mare sfânt dăruit de Dumnezeu neamului nostru în vremuri de cumpănă, care pun în pericol existența noastră însăși ca popor, din cauza lipsei de credință și a înmulțirii păcatelor deosebit de grave, ca avorturile, fereirea de a avea copii, părăsirea țării... Nu mă îndoiesc de faptul că recunoașterea oficială a sfințeniei Părinte-

lui Arsenie va întări credința în popor, mai cu seamă în ce privește rostul și valoarea familiei. De aceea aștept și eu cu nerăbdare, împreună cu nenumărații credincioși care-l cinstesc, ziua canonizării Părintelui Arsenie, care poate fi o zi a schimbării la față a României.

Îi putem cere ajutorul, ne putem ruga Părintelui Arsenie?

Bineînțeles! Lucrul acesta îl fac deja mii de credincioși care merg în pelerinaj la mormântul Părintelui de la Prislop. Cu siguranță că acești credincioși se roagă și acasă Părintelui ca să mijlocească pentru ei înaintea lui Dumnezeu.

Se face resimțit Părintele Arsenie și în diaspora pe care o arhipăstoriți?

Tot ce se petrece în Țară pe linie duhovnicească are ecouri și în Diaspora. Părintele Arsenie a intrat în conștiința multor credincioși de aici ca sfânt. Aceștia citesc cărțile Părintelui sau mărturiile despre el, se roagă lui sau merg în pelerinaj la Prislop. Unii mi-au relatat adevărate minuni care s-au petrecut cu ei la mormântul Părintelui. Am auzit și de la Părinții și maicile de la Prislop cazuri de minuni petrecute aici. Păcat că toate acestea nu se consemnează cu martori și cât mai detaliat, pentru ca să fie probe la dosarul de canonizare. Prin parohiile noastre circulă de asemenea un film ziditor despre Părintele Arsenie. L-am văzut și eu de mai multe ori împreună cu credincioșii din diferite parohii și am remarcat pe fețele multora lacrimi de bucurie sau poate de pocăință.

Un îndemn pentru cei care îl cinstesc, la modul cel mai „cinstit” și evlavios pe Părintele Arsenie?

Să-L cinstească și mai mult și să vorbească despre el, făcându-l cunoscut la cât mai mulți. Să se roage lui din toată inima și, mai ales, să urmeze îndemnurile Părintelui de a păzi poruncile lui Dumnezeu. Toți trebuie să ascultăm de Dumnezeu, dacă vrem să ne meargă bine în viață și să ne mântuim.

Părintele spunea adeseori: *Mă, voi vreți ca Dumnezeu să asculte de voi și nu voi de El.* Într-adevăr, noi cerem mereu lui Dumnezeu sănătate, izbăvire de vrăjmași, reușită în viață..., fără să ne gândim că tocmai prin cele ce suferim ne curățim de păcate și ne apropiem de Dumnezeu. Suferința este o mare taină și o mare binecuvântare, dacă o acceptăm cu credință și o purtăm cu răbdare. De aceea, după fiecare rugăciune de cerere, ar trebui să spunem ca și Mântuitorul în grădina Ghetsimani: *Dar nu voia Mea, ci voia Ta să se împlinească* (Luca 22, 42).

Vă mulțumesc!

Aspazia Oțel Petrescu
Roman, Neamț

„Părintele Arsenie mă privea cu veșnicia!”

Ascultând-o pe Aspazia Oțel Petrescu istorisind despre Părintele Arsenie Boca, trăiești acut acel copleșitor sentiment că ascuți sfinții vorbind despre sfinți... După 14 ani de temniță grea și aproape 90 de viață, Aspazia Oțel Petrescu *sfidează*, cu o seninătate seducătoare, toate încercările disperate ale celor de oarecând de a-i opri credința în Dumnezeu și iubirea pentru aproapele. Cu fiecare cuvânt, distinsa doamnă Aspazia cucerește și dăruiește putere, iubire, parte din Dumnezeu...

Aspazia Oțel Petrescu s-a născut în 9 decembrie 1923, în Cotul Ostriței, nu departe de Cernăuți, Ucraina. După ce termină cursurile școlii primare, în Fântâ-

nele, tânăra Aspazia se înscrie la un liceu din localitatea Bălți. După numai un trimestru însă, se îmbolnăvește și se întoarce acasă. Între 1936-1940, urmează cursurile liceului ortodox de fete *Elena Doamna*, din Cernăuți.

Din cauza frământărilor politice și sociale, își întrerupe în mai multe rânduri studiile. În 18 martie 1944, împreună cu familia, Aspazia se refugiază în țară, la Orăștie, unde își reia studiile. Între 1944-1948, urmează cursurile Facultății de Litere și Filozofie ale Universității din Cluj. Aici îl are profesor, între alții, pe Lucian Blaga, fiind una din cele mai apreciate studente ale sale.

Între 1946-1948, Aspazia lucrează ca dactilografă, în cadrul *Centrului de Studii Transilvane*, aflat pe atunci sub conducerea academicianului Silviu Dragomir. În data de 9 iulie 1948, cu numai câteva zile înaintea susținerii ultimelor examene, studenta Aspazia Oțel Petrescu este arestată de securiști, pentru activitate contra siguranței statului, prin apartenența sa la Mișcarea Legionară și la FORS (*Frăția Ortodoxă Română Studențească*). Este condamnată la zece ani de temniță grea, în închisorile din Mislea, Dumbrăveni și Miercurea Ciuc.

În 1958, cu puțin înainte de a fi eliberată, Aspazia Oțel Petrescu primește o nouă condamnare, de încă patru ani. Astfel, între 1958-1962, va trece din nou prin închisorile comuniste din Mislea, Jilava, Botoșani și Arad. După eliberare, se stabilește în orașul Roman (Neamț).

După 1989, mărturisitoarea Aspazia Oțel Petrescu e mereu prezentă la comemorările martirilor și mucenicilor din temnițele comuniste, în media și viața literară. Alături de alte femei implicate în recuperarea memoriei celor care au suferit în pușcăriile comuniste, Aspazia este

organizatoarea Paraclisului de la închisoarea Mislăa, fostă mănăstire ortodoxă de maici. Paraclisul, sfințit în ziua de 12 noiembrie 1994, este locul cel mai de seamă unde sunt pomenite tinerele și femeile care au pățimit în închisorile comuniste.

Parte din acest cumplit urcuș spre Înviere, Aspazia Oțel Petrescu a consemnat-o în volumele: *Strigat-am către Tine, Doamne...*, *Cu Hristos în celulă*, *Crucea de la Miercurea Ciuc și Paraclisul Nașterea Maicii Domnului*, *Adusu-mi-am aminte* etc.

Am ajuns la Aspazia Oțel Petrescu într-o seară aplecată târziu înspre noapte... Mă aștepta, în căsuța ei primitoare, înconjurată de sfinți, icoane mărturisitoare cu martirii închisorilor comuniste, mult alb și durută lumină. O prezență care impune nu doar respect, ci și o covârșitoare admirație. Și un interlocutor de luciditate poetică uimitoare, în tot ceea ce povestește, în tot ceea ce rememorează. Adică, re-trăire, tresărire extatică la orice reîntâlnire cu Cerul, cu *oamenii* din el.

„Doamne, dă-mi și un duhovnic!...”

Doamnă Aspazia, aș vrea să aducem în discuție, pentru seara aceasta, un subiect extrem de drag sufletului d-voastră... Și mă refer acum la Părintele Arsenie Boca, Sfântul care v-a „normat” în cea mai mare parte viețuirea...

Da, așa e. Pentru că prin Părintele Arsenie, pe care l-am cunoscut în împrejurări cu totul miraculoase (și nu exagerez când spun lucrul acesta!), Bunul Dumnezeu a vrut să mă pregătească pentru închisoare.

Cum l-ați cunoscut pe Părintele Arsenie? Cum ați ajuns la Sfinția Sa?

Eram studentă în anul IV la Cluj. Aveam o oarecare pregătire religioasă de acasă. Făcând parte din Mișcarea Legionară, aveam o disciplină religioasă foarte bine pusă la punct, care și-a găsit încununarea în timpul studenției, prin implicarea mea într-o societate studențească creștină, numită *FORS*, ceea ce însemna *Frăția Ortodoxă Română Studențească*. Noi eram copiii *FOR*-ului, de fapt. Ardealul era foarte bine organizat din punct de vedere religios, mai ales în ceea ce privește tineretul. În cadrul *FORS*-ului, am cunoscut câteva personalități care mi-au marcat parcursul.

Ce facultate ați terminat?

Litere și filozofie. La Litere, făceam limbă și literatură română, cu Dimitrie Popovici, care era un foarte mare comparatist. Ca atare, fusese profesor la Sorbona zece ani de zile. A venit în țară numai din patriotism – a fost chemat, pentru că se eliberase catedra și a renunțat la poziția pe care o avea în Franța și care era, desigur, meritorie, și a venit în țară. Un foarte mare profesor! El l-a creat și pe academicianul Dimitrie Vatamaniuc. Un om care știe să studieze o problemă până în adâncime, până în toate implicațiile ei. Așa era! Foarte meticulos.

Deci, eu eram în anul IV și făceam parte din comitetul *FORS*-ului, cu o responsabilitate mică față de celelalte. Dar această prezență în comitetul *FORS*-ului mi-a dat posibilitatea să cunosc câțiva oameni de mare stil, cum era Părintele Anania¹, Părintele Florea Mureșan,

¹ Mitropolitul Bartolomeu Anania de mai târziu al Mitropoliei Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului (1921-2011).

care a și murit în închisoare și care făcea parte din grupul de preoți care avea grijă de noi; duhovnicul nostru era Părintele Oancea... Dar Părintele Florea Mureșan se ocupa de noi tot atât de aproape ca și Părintele Oancea. Nicolae Colan², de asemenea, care a fost un arhiereu de o foarte înaltă cultură, un om de o mare finețe spirituală! Și foarte modest! Venea la ședințele noastre de studenți aproape în fiecare sâmbătă. Ele se țineau sâmbătă seara, după vecernie.

Alte nume de aleasă amintire?...

Bineînțeles, profesorii noștri. Eu am făcut parte din generația fericită care a avut, într-adevăr, profesori de foarte înaltă clasă. Lucian Blaga, printre alții. Eu făceam filozofia culturii, deci eram studenta sa. Liviu Rusu, D. D. Roșca... Oameni cu nume sonore. Academician Silviu Dragomir mi-a fost director la institutul la care am lucrat; un om de un caracter și de o dragoste de patrie cum rar am întâlnit! S-a văzut, de fapt, și din scrierea lui principală, care a fost *Avram Iancu*.

Deci eram într-o atmosferă spirituală de înaltă clasă. Am avut această fericire, alături de toată generația mea, de altfel!

Și, între aceste figuri luminoase ale acelei vremi, a început să se profileze un nume, cel al Părintelui Arsenie...

Da, eram deci în anul IV. Când începe povestea cu Părintele Arsenie, eram la începutul lunii ianuarie, și eu eram într-un mare impas. Prietenii pe care mi-i câștigasem prin *FORS* au fost Zorica Lațcu (maica Teodosia de

² Mitropolitul Nicolae Colan al Ardealului (1893-1967).

mai târziu) și Silviu Iovan, atunci, care era doctorand în teologie și care a devenit, mai târziu, Părintele Ioan Iovan³. Noi, sâmbăta, la ședințele pe care le țineam, în afară de cântecele care se cântau, poeziile care se recitau, prozele care se prezentau de către actori renumiți, trebuia neapărat să citim și un eseu prezentat de un student, care să ridice probleme. Problemele respective erau discutate și pe urmă lămurite de duhovnicii noștri. Eu eram cenzoră, asta era menirea mea în acest comitet, aceea de a corecta aceste recenzii din punct de vedere al literaturii române, pentru că ele rămăneau în dosarul societății și trebuiau să fie corecte, cum trebuie. Din punct de vedere teologic, le corecta Părintele Anania. În momentul în care nu era eseu, noi trebuia să ne îngrijim ca punctul acela, de 45 de minute, să fie ocupat cu ceva. Și, cum s-a nimerit, într-adevăr, să n-avem lucrare atunci, am prezentat eu o lucrare de specialitate – că nu mă ridicam la un nivel care nu era de nasul meu. Și aceasta a fost *Iisus Hristos oglindit în poezia cultă românească*. Mie mi s-a părut că e destul de limitată tema – mi-am limitat subiectul –, dar a fost vast. Au trebuit două ședințe. La prima ședință, a fost lumea obișnuită. La a doua, a fost sala arhiplină, au stat colegi și în picioare, că nu mai aveau locuri în bănci, deși ședința se ținea în sala cea mai mare a Universității. Lucrarea, într-adevăr, a avut succes. Și datorită ei i-am cunoscut pe Zorica și pe Silviu Iovan, care mi-au devenit prieteni. Pot să spun lucrul acesta!...

Zorica știa de la mine că mă aflu într-un impas sufletească. Tatăl meu făcuse – îmi pare rău că trebuie să spun

³ Pr. Ioan Iovan de la Mănăstirea Recea (1922-2008), un alt întemnițat al închisorilor comuniste.

lucrul acesta, dar trebuie să explic impasul în sine – o măgărie mare; mama nu merita în niciun caz o asemenea chestiune, și noi, care o divinizam pe mama – fratele meu și cu mine –, am rămas stupefiați că tata a putut să facă un asemenea gest. Mama l-a iertat. Tata și-a dat seama într-un târziu și și-a recunoscut greșeala, dar eu n-am putut să-l iert. N-am putut să-l iert! Așa, din gură și mintal, ziceam că l-am iertat. Dacă cei în cauză l-au iertat, eu de ce să nu o fac?! Dar eu nu-l puteam ierta! Nu puteam să înțeleg cum un învățător de talia tatei a putut să facă o asemenea chestie! Era, pentru mine, o chestiune mai presus decât un păcat făcut, un păcat oarecare. Nu puteam să îmi explic cum un dascăl de talia tatei, care a fost un foarte bun învățător, a putut să facă așa ceva! Un om care, cum să spun, ne ținea nouă lecții de morală, fără ca el însuși să poată da un exemplu bun. Nu puteam! Din inima mea nu l-am putut ierta decât foarte târziu!

Știam atunci deja, atât prin educația mea legionară, cât mai ales prin educația generală, că nouă nu ne era permis să facem compromisuri, târguri. Eram foarte-sever admonestați dacă făceam o chestie din asta scâldată. Da e da! Nu e nu! Trebuia să fii foarte hotărât și foarte clar în acțiunile tale. Prin urmare, nu m-am spovedit și nu m-am împărtășit, pentru că știam că nu este corect față de Mântuitorul. Și asta a durat patru ani de zile. Patru ani! Deci patru ani de zile eu nu m-am spovedit, nu m-am împărtășit! Mergeam la biserică, îmi făceam examenul de conștiință regulat, conform educației legionare, îmi luam pedepsele pe care le meritam pentru nefăcutele făcute, dar nu m-am spovedit și nu m-am împărtășit. Și chestiunea asta a devenit din ce în ce mai gravă,

pentru că, dacă nu ai sprijinul Mântuitorului, rătăcirile sunt mult mai la îndemână. Eram foarte încurcată și mă gândeam că trebuie neapărat să mă duc să mă spovedesc. Însă de data asta se punea problema duhovnicului. Îmi dădeam seama că am probleme, că eu ridic probleme de conștiință, probleme de mântuire, deci trebuia să am pe cineva care să mă descurce din tot hățișul acesta în care singură mă băgasem. Și nu mă puteam hotărî la nimeni...

Părintele Florea Mureșan mă tenta, dar era prea sever, și eu simțeam – nu știu de ce, dar intuiam – că trebuie neapărat să mă împărtășesc! Habar n-aveam că o să fiu arestată, că o să fac închisoare, dar simțeam, aveam această intuiție că trebuie să fiu în regulă cu mine! Or, știam că Părintele Mureșan este foarte sever și o să-mi dea vreo patru-cinci ani canon de neîmpărtășire pentru cei cel puțin patru ani pe care îi trăisem eu așa. Și mi-era frică de Părintele Mureșan – deci am renunțat la el. Cineva mi-a sugerat să mă duc la Părintele Arsenie. Eu știam despre Părintele Arsenie deja de la colegii FORS-iști, care mereu petreceau măcar una din vacanțe la Sâmbăta, fie de Paști, fie de Crăciun. De obicei, astea erau preferate; în vacanța mare, mai puțin. Dar de Paști, de obicei, găseai acolo studenți de la toate facultățile din țară. Și știam de la ei că Părintele este un foarte iscusit duhovnic. Dar și de el îmi era frică. Și, aflându-mă în situația asta, am intrat, la început de ianuarie, în biserica universității, o biserică atipică, în sensul că era o biserică ortodoxă, cu altar, cu icoane pictate, însă avea și un caracter cumva catolic, prin faptul că avea și statui. Și pe mine mă impresiona foarte mult o *Pieta*, care era o copie după *Pieta* lui Michelangelo, în care Maica Domnului oferă Trupul Mântuitorului

pogorât de pe Cruce, încununat și chinuit, spre salvare celor care veneau să se roage la această statuie. Și de ce mă impresiona pe mine statuia? Pentru că mâinile și picioarele Mântuitorului erau roase de multele săruturi pe care le-au primit de-a lungul veacurilor, biserica fiind foarte veche. Și am îngenuncheat pe oratoriu – practic, o bancuță, care era în fața statuii, căptușită, ca să stai comod cu genunchii pe ea –, ca să mă rog. Și am constatat că lângă mine era o femeie de vreo treizeci-patruzeci de ani, care plângea zguduitor! I se zguduiau umerii și, în neștire, cu mâna dreaptă, mângâia chipul Mântuitorului. M-am impresionat atât de mult durerea vădită a acestei femei, încât am simțit acea compasiune caldă pe care o cere, de fapt, Mântuitorul, pentru aproapele nostru. Și imediat am început să mă rog și am zis: *Doamne, dacă rugăciunea mea are vreo noimă, Te rog, primește-o și ajut-o pe această femeie atât de nefericită*. M-am gândit că, probabil, cineva foarte iubit este bolnav sau este într-o împrejurare grea, de vreme ce este atât de zguduită de emoție. Am simțit atunci că rugăciunea mea are forță! Eu nu am harul rugăciunii, îmi pare foarte rău, dar Dumnezeu nu mi l-a dat (știe El de ce nu mi l-a dat, probabil ca să mă nevoiesc eu și să ajung acolo), dar am avut momente în viața mea când am simțit că, într-adevăr, mă rog! E vorba de acea legătură puternică și încredere nesfârșită pe care o ai în Bunul Dumnezeu... Și, fiindcă am simțit că rugăciunea mea are forță, am zis: *Doamne, dă-mi și un duhovnic!* Ști-am că e atât de puternică și de sinceră rugăciunea mea, încât va fi ascultată.

După un timp, am ieșit din biserică și am dat nas în nas cu Zorica. Ea îmi spune:

– Măi, bine că te-am întâlnit! Vin de la tine de acasă. Du-te repede, fă-ți bagajul, că în seara asta plecăm la Sâmbăta.

Și eu am întrebat:

– Cum? Așa, dintr-odată?

Și ea îmi răspunde:

– Păi n-ai spus tu că vrei un duhovnic?

Eu i-am spus:

– Ba da, dar ce, am eu curaj să mă duc la un duhovnic ca Părintele Arsenie?!

– Lasă că-ți dă el curaj!, mi-a răspuns Zorica. Eu te duc acolo, pentru că, dacă nu te duc, așa ai să o trăgă-nezi și nu ai să ajungi niciodată la un sfârșit.

Am spus îndată:

– Bun, Zorica, mergem!

„De ce te-ai speriat?
Nu așa ai cerut să mă cunoști?”

Ați pornit, așadar, înspre căutarea duhovnicului...

Da. Am plecat seara și am ajuns la Brașov în toiul nopții. Nu aveam legătură cu Voila, gara la care trebuia să ajungem. Până la Voila era halta Sâmbăta de Jos, unde se oprea, ca la orice haltă, trenul, numai dacă era cineva care să coboare. Deci noi trebuia să luăm biletul până la Voila și, la Sâmbăta, cu puțin înainte de Voila, am fi coborât.

Am dormit cu coatele pe o masă șchioapă acolo, în gară. Era anul 1948, dar se simțeau încă urmele războiului. În orice caz, linia era neelectrificată, trenurile mergeau ca vai de lume, mai erau și auto-motoare, care mergeau după ceasul lor propriu.

În sfârșit, noi am reușit să ajungem în zorii-zilei la Sâmbăta de Jos...

Ajunse acolo, disperare! Niciun mijloc pentru a ajunge la Sâmbăta de Sus! Și erau vreo șase-șapte kilometri de mers pe jos, într-o iarnă foarte grea, plină de nămeți, în plin codru, în plin munte, două fete năuce... Despre mine se spunea că sunt o persoană destul de socotită, destul de ponderată și mă gândeam cum o să facem, cum o să ajungem acolo.

Zorica mi-a spus:

– Tu fă ce vrei. Dacă vrei, te întorci; eu nu mă supăr. Dar eu mă duc, pentru că Părintele m-a chemat.

Mirată, am întrebat:

– Cum te-a chemat Părintele? Ți-a scris?

Dar ea mi-a răspuns:

– Nu, m-a chemat!

Ei corespondau telepatic. Aveau o legătură atât de strânsă și de deosebită, încât Părintele putea să-i transmită gândul că trebuie să se prezinte la Sâmbăta. Părintele o salvase pe Zorica. Practic, o născuse a doua oară. Zorica avea un handicap groaznic; nu știu cum se cheamă boala asta, niciodată nu-i țin minte numele. Creierul nu coordona neurovegetativul, deci toate mișcările mușchilor ei erau alandala, nu primeau ordinele de la creier, nu erau disciplinate. Și mâinile ei mergeau alandala, și picioarele mergeau alandala, și mușchii feței aveau anumite contorsiuni. Îmi pare foarte rău că trebuie să spun că era, pur și simplu, dezagreabilă pentru cine o vedea prima dată. Cine o cunoștea, însă, nu putea să nu o iubească! O inteligență sclipitoare, un talent nemaipomenit! Gândiți-vă că despre ea un om ca Dimitrie Popovici a spus că,

dacă cineva a atins vreodată cerul poeziei pure – poezia pură, deziderat la care puțini poeți au ajuns –, atunci acea persoană este domnișoara Zorica Lațcu! Ea a atins acest cer! Într-adevăr, poezia ei este minunată! Atât de simplă și atât de profundă și atât de frumoasă în simplitatea ei! Și mă uitam la ea, așa, și mă gândeam cum o să meargă ea, în halul acesta, prin nămeții aceia. Ea avea un devotament nemaipomenit pentru Părintele Arsenie, cum într-adevăr, numai pentru Mântuitorul tău poți să-l ai, pentru izbăvitorul tău, pentru Cel pe care-L simți cu toate fibrele că este Mântuitorul tău! Acesta era sentimentul ei pentru Părintele Arsenie Boca, pentru că el a scos-o din revolta ei! Era foarte revoltată. Era, după cum am spus, o ființă cu o inteligență sclipitoare. A putut să studieze și greaca, și latina, până la limita de a fi solicitată ca asistentă universitară... Ea a refuzat să fie asistentă la aceste două limbi clasice, pentru că i-a spus profesorului: *Cum o să mă prezint așa în fața studenților? Vă dați seama că eu nu pot să profesez de la catedră!* Și totuși talentul pe care-l avea ea și frumusețea ei de caracter, bunătatea ei, toate aceste daruri nemaipomenite erau prinse într-un trup atât de nenorocit, atât de pocit, atât de aiurea! Și, pentru ea, a fost foarte greu să fie reconvertită, recâștigată. Dar drumul a fost făcut scurt, fulgerător, datorită geniului Arsenie Boca. Și, de aceea, și relația dintre ei era ca aceea dintre fiu și părinte, dar ridicată la potența cea mai mare. Cred că înțelegeți ce vreau să spun. Și, într-adevăr, acest sentiment i-a dat ei putere să meargă prin nămeții aceia, în iarna aceea grea din ianuarie 1948, încât eu, cu valize puține, athletică și cerebrală, cum eram poreclită de colegii mei, abia mă țineam de ea. Mergea... zbură,

nu altceva! Mergea către Părintele ei și știa că Părintele a chemat-o, că are nevoie de ea. Se lucra atunci la *Filocalie* și era o controversă între Părintele Stăniloae și Părintele Arsenie pe un cuvânt, pe înțelesul unui cuvânt. Nu-mi aduc aminte care era cuvântul grecesc, dar știu că avea mai multe interpretări posibile. În textul acela, mergeau vreo trei-patru sensuri și acestor preoți înalți le era greu să se hotărască asupra sensului exact. Părintele Stăniloae era pentru unul, și Părintele Arsenie era pentru celălalt. Zorica trebuia să fie arbitru între ei și să spună care e sensul cel bun. Amândoi erau foarte siguri că ea avea finețea talentului care lucrează după legile lui, care sunt altele decât cele ale simplei cunoașteri. E o cunoaștere profetică. Nu exagerez dacă spun lucrul acesta. Atât țin minte, că Părintele Arsenie avea dreptate, și nu pentru că Zorica ținea atât de mult la Sfinția Sa, ci pentru că așa era! Și, într-adevăr, și Părintele Stăniloae a recunoscut că se potrivește cel mai bine acel înțeles. Deci pentru aceasta o chemase.

Ați ajuns la Sâmbăta...

Da. Am ajuns la Sâmbăta și am intrat în bucătărie. Zorica m-a lăsat baltă acolo și a zbughit-o la Părintele, să vadă de ce a fost chemată. Rămânând eu acolo, măicuța, care de obicei făcea mâncarea, atunci tocmai spăla vasele. Că, deși ajunsesem în zorii zilei în Sâmbăta de Sus, până am străbătut noi toți nămeții aceia, s-a făcut târziu. Și maica mi-a dat și mie un lighean cu apă, să mă spăl, că arătam ca vai de noi amândouă! După călătoria în trenul acela cu cărbuni, cu fum, cu mizeria care era încă după război, care încă se simțea, nu aveam cum să arătăm

prea bine. Eu m-am spălat frumos și mi-am zis: *Hai să mă pieptăn.* Aveam părul creț și foarte lung; îl purtam în coade. De obicei, îl purtam pe cap, dar, fiind creț, avea *nărodul* de păr obiceiul să sară din împletituri și era ca un pământ, așa, dându-mi un aspect de mare dezordine, de șleampăt. Și mi-am zis: *Hai să mă pieptăn strâns, că poate o să stea acolo, la locul lui.* Și, cum mă pieptănam eu și îmi împleteam coada, am început să plâng. Plângeam cumsecade, gospodărește! Maica s-a uitat ciudat la mine și, la urmă, s-a înseninat și a spus:

– Știi de ce plângeți! Ați vorbit cu Părintele!

Deci pentru ea era un fenomen obișnuit... Eu foarte târziu am învățat că Părinții care reușesc să te pună în contact direct cu Dumnezeu te fac să plângi. Adică nu poți să ai acest contact decât plângând. Trebuie să te purifici, ca să fii în stare să primești un asemenea flash. Și maica știa lucrul acesta.

I-am răspuns:

– Maică, nu! N-am stat de vorbă cu Părintele. „Aș vrea eu să stau de vorbă cu Părintele” – ziceam eu, în gândul meu, dar ei nu i-am spus. Pentru că, pe drum, în timp ce Zorica îmi povestea despre Părintele și despre cât este el de bun duhovnic, eu mă gândeam: *Doamne, ce-ar fi să nu mă prezinte Zorica: „Uite, Părinte, ți-am adus o păcătoasă; ai grijă de ea!”* Mă gândeam că ar fi frumos să-l cunosc eu, să știu singură că este, într-adevăr, el Părintele Arsenie, despre care se spune! Și am făcut această rugăciune. Din nou, am zis: *Doamne, dacă are vreo noimă rugăciunea mea, Te rog, ascultă-mi-o!* Și am lăsat la o parte gândul. Acum, când maica mi-a zis: *Ai stat de vorbă cu Părintele!*, am zis în gândul meu: *Aș vrea eu să stau de*

vorbă cu Părintele!, dar maicii nu i-am spus nimic altceva decât că nu-l cunosc, nu știu cum arată.

Și am adăugat:

– Dacă ar veni acum în fața mea, nu știu dacă aș recunoaște că este Părintele!

Dar ea a rămas puțin contrariată și pe urmă a zis:

– Da, știu, știu ce s-a întâmplat! Zorica i-a vorbit Părintelui despre tine și, în clipa în care ai început să plângi, Părintele te-a văzut!

Pentru mine, limbajul acesta era neobișnuit. La Sâmbăta, era la ordinea zilei, dar pentru mine era ciudat!. M-am gândit că... *maica asta e puțin așa... Cum m-a văzut Părintele? Nu m-a văzut! Nu, nici vorbă să mă vadă!*

Eu mi-am văzut mai departe de plâns. N-am încetat a plânge tot timpul acesta cât vă povestesc și simțeam cum mi se înnoadă lacrimile în barbă, dar nu mă puteam opri! Era însă un plâns care îmi făcea bine! Mă simțeam bine! Îmi părea bine că plâng, dacă ați mai văzut așa ceva!

Și vine, în timpul acesta, un călugăr, un frate și îmi spune:

– Dumneavoastră sunteți domnișoara Oțel?

Îi răspund:

– Da, eu sunt!

El continuă îndată:

– Păi, sora Zorica a zis să o așteptați în chilie, că vine și ea curând cu Părintele, să vă cunoașteți.

Zorica avea chilia ei, dar nu pentru că Părintele ar fi vrut neapărat să-i facă onoarea unei chilii, ci pentru că Părintele avea așezămintele după canoanele de la Sfântul Munte și, deci, pe un pat în care a dormit o femeie, nu mai putea dormi un călugăr. Deci în chilia în care

ea dormea ori de câte ori mergea acolo nu intra niciun călugăr, decât ca să facă focul și să facă curățenie. Ceea ce a și făcut acest frate, de altfel, pentru că am găsit două paturi așternute frumos, pregătite. Însă chilia, plină de fum! Plină de fum!

Și fratele îmi spune:

– Nu te supăra, soră, că asta nu durează mult. Așa se întâmplă când o sobă e multă vreme nefolosită. Până își face tirajul, fumul iese afară. Însă eu am deschis geamul; uite, geamul este larg deschis. Păstrează-ți paltonul...

Eu venisem cu paltonul pe umeri, că în bucătărie mi-l scosesem, bineînțeles. Aveam și un fular legat sub barbă, așa, ca la baba cloanța cotoroața, pentru că maica îmi atrăsese atenția că nu se cade să fiu cu capul descoperit în fața călugărilor, mai ales că aveam un păr de sminteală. Mi-am pus atunci fularul de la gât pe cap. Stăteam deci cu fularul înnodat sub barbă, cu paltonul pe umeri și îmi vedeam de plâns. M-am așezat în fereastră și am început să investighez peisajul, să văd unde sunt, unde am ajuns. Era o minune! Era ceva de pe altă lume! Era ceva de basm! Imaginați-vă că ninsese toată noaptea, deci totul era alb, imaculat, neatins nici de picior de animal, nici de om, nici de altceva. Munții patriarhali, așa cum sunt Munții Făgărașului, îmbrăcați în zăpadă. Erau atât de încărcăți de zăpadă, că nu se distingeau pădurea de brazi de pe coaste! Erau parcă doi patriarhi îmbrăcați în alb! Și, cum au ei puțin vârful înclinate unul spre celălalt, eu spuneam că sunt munții care se bat în capete, ca în poveste, și ocrotesc apa vie, care este aceasta: mănăstirea aceasta! Era un simbol de puritate peste tot, care nu putea decât să îmi mărească emoția!

Deci eu îmi vedeam de admirarea peisajului și de plâns...

Emoția mea a fost mărită de împrejurimi. Am venit cu ochii mai aproape, pe mănăstire. Mănăstire brâncovenască veche, cu stilul ei brâncovenesc, însă destul de micuță, căci catedrala de acum e făcută de Mitropolitul Antonie, deși mi se pare că e păstrată și biserica veche. N-am mai fost de atunci la Sâmbăta, spre rușinea mea. N-am mai reușit să ajung acolo! La Părintele n-am vrut să merg, când m-am eliberat, ca să nu duc cohorta de securiști după mine pe capul Părintelui; aia-i mai trebuia! Dar nici după aceea, după 1989, nu l-am căutat. Pentru mine, Părintele a rămas cel de atunci, care a fost providențial trimis de Dumnezeu, ca să-mi dea putere pentru ceea ce aveam de parcurs.

Am privit spre bisericuță și spre izvorul tămăduirii. Era o fântână în care izvora apă numai în ziua de Izvorul Tămăduirii; numai atunci curgea apă în această fântână, și apa era făcătoare de minuni, bineînțeles. Vindeca – nu pe oricine, însă. Probabil pe cei care credeau în puterea de vindecare a apei. Izvorașul era într-un fel de micuță clădire – nu chiar un paraclis, ci mai puțin decât un paraclis, însă ceva mai mult decât o troiță, de pildă. Între aceste două clădiri, Părintele așezase o cruce sculptată de el însuși, care, pe lângă faptul că era foarte frumoasă – Părintele era foarte talentat, făcuse Belle Arte-le –, avea brațele egale. De obicei, brațul perpendicular este mult mai înalt decât cel orizontal. Fiindcă era așa însă, îți dădea impresia că s-a așezat în genunchi și se roagă. Deci o cruce care stă la o margine de biserică în genunchi și se roagă! Iar în fața ei era așa-zisul *tămâier*. Părintele adusesse un copac foarte scorburos, mare; un trunchi de co-

pac, mare cât masa asta, dacă nu și mai mare. Un copac mare de tot! Scobise mai mult scorbura din trunchi și îl căptușise cu metal și în *cazanul* ăsta, că nu știu cum să-l numesc altfel, ardeau permanent cărbuni, mangan făcut de călugări și, pe acești cărbuni permanent aprinși, erau întotdeauna maldăre de smirnă, tămâie și rășină parfumată, culeasă din pădure. Și, în momentul în care eu am ajuns aici cu povestea, era deja spre amurg, când natura stă. Nu știu dacă ați observat vreodată lucrul acesta, însă este un moment din ziua în declin când, dintr-odată, se face o liniște desăvârșită! E momentul – o secundă, o frântură de clipă! – în care natura spune *somn ușor* Creatorului ei! Când ea se închină, își spune rugăciunea de seară. Era exact momentul acesta! Și din tămâier se ridică, în liniștea asta desăvârșită – nu se clintește nicio frunză în momentul acela! –, fumul drept în sus. Un fum albastru, parfumat, care umplea toată valea de miros de tămâie și de smirnă și care se urca drept și se pierdea în vastitatea cerului. Era ceva cum nu pot să vă spun! Serafic, de-a dreptul!

Și, în atmosfera aceasta, în care eu îmi vedeam, deci, de admirarea peisajului și de plâns, aud o voce foarte blândă, cu un accent puternic ardelenesc, care mă întreabă:

– No, ce s-o întâmplat?

Eu m-am întors, să văd de unde vine vocea și m-am speriat! M-am speriat atât de tare, încât era să cad pe spate! Dar Părintele – că el era – prevăzuse lucrul acesta, pentru că mâna lui îndată m-a atins și m-a redresat, m-a adus direct pe picioare înapoi.

De ce m-am speriat eu? Lângă mine era o siluetă înaltă, îmbrăcată în alb. Părintele purta de multe ori ran-

tia albă. Îmbrăcat în alb, foarte subțire, foarte înalt. Un bărbat deosebit de frumos! Foarte frumos! O frumusețe care nu e pământeană! Nu puteai să-i spui *un bărbat frumos*. Puteai să spui *un bărbat scânteietor, strălucitor* în toată înfățișarea lui. Era foarte aproape de mine, mă privea foarte de aproape, serios și atent. Dar ceea ce mă speria pe mine nu era seriozitatea cu care mă privea, ci privirea în sine. Ochii... Erau de un albastru... Când auzeam cântecul acela nenorocit *Un albastru infinit*, ziceam că, totuși, așa erau ochii Părintelui! Nu aveau spate! Era o privire cu prelungire undeva departe. Așa cum se pierdea în vastitatea cerului fumul albastrui, tot așa, privirea Părintelui nu avea obstacol de care să se oprească. Și era de o luminozitate și de o căldură nemaipomenite! Simțeam fiorul acela de sfințenie care te străbate din cap până în picioare! E un lucru care te sperie, mai ales când vii – cum spunea Părintele mai pe urmă – din *Vavilonul care se înhoalbă la voi!* Când veneai din Babilon... Și ziceam: *Doamne Dumnezeule, unde am venit eu?* Mi-a pierit tot curajul! Îmi ziceam: *La ce om am venit eu? La un om care mă privește cu infinitul! Mă privește cu veșnicia!*

Părintele a continuat:

– De ce te-ai speriat? Nu așa ai cerut să mă cunoști?

Ei, când a mai spus și lucrul acesta, m-am topit cu totul! Am zis: *Doamne, Doamne, nu mă lăsa! Dă-mi curaj!* Simțeam, pur și simplu, că mă dezagreg! Mi-am simțit, într-o clipită, în clipa aceea, toată nevrednicia, dar mi-am simțit și talanții; am știut și talanții pe care mi i-a dat Dumnezeu și pe care am obligația să nu-i îngrop, ci să-i dezvolt, și eram uluită, că nu era unul singur. În același timp, am simțit o spaimă nemaipomenită! În clipa

aceea, mi-am văzut într-o străfulgerare de secundă, de clipă, nu pot să vă spun, doar două greșeli care erau, la ora aceea, esențiale în viața mea. Le-am văzut clar și am zis: *Dacă nu le-ai fi avut, ai fi putut să stai frumos în fața Părintelui! Cu ele, nu știu cum ai să faci...*

Și Părintele mi-a spus în continuare:

– Deci așa ai vrut să mă cunoști... Eu sunt acela și sunt pregătit să te ajut să rupi zapisul cu nenumitul și să mergi pe Calea care se cheamă Adevăr și Viață, Care este Mântuitorul nostru. Deci ne vom împrieteni cu Mântuitorul nostru. Te voi ajuta! Dar nu trebuie să-ți fie frică! Trebuie să știi că, dacă începi un astfel de drum, începi o cursă cu obstacole. Va trebui să ai curaj, ca să poți să treci peste aceste obstacole. Viața noastră dintre cele două capete – naștere și moarte – este un test. Este o cursă cu obstacole. Este o cursă cu examene, pe care noi le putem lua sau le putem pierde. Pentru asta, îți trebuie curaj. Chiar dacă pe undeva mai este câte o greșală...

Și atunci am luat contact cu felul Părintelui de a vorbi, cu totul neobișnuit! Părintele vorbea puțin, nu era sfătos, cum era Părintele Cleopa, de pildă, la care nu se mai terminau vorbele. Nu! Nu era sfătos! Vorbea puțin. Eu am zis că cuvintele Părintelui nu sunt cuvinte pe care să le percepi cu înțelesul lor semantic. Erau *cuvinte-portret*. Te făceau să vezi. Să vezi ceva, nu numai să auzi și să înțelegi cu mintea, ci să vezi. Să vezi cu inima, să vezi cu sufletul. Să vezi printr-o categorie de cunoaștere care mai târziu mi-am dat seama că se numește *iubire*. Deci să cunoști prin iubire, nu prin rațiune.

Părintele îți vorbea cu aceste cuvinte, care veneau din iubire, din profunzimea iubirii, și nu din rațiune. Deci

cuvintele nu erau produse raționale, ci erau produse afective. Și eu am zis că cuvintele Părintelui sunt *cuvinte-portret*. El îmi sublinia deci că esențialul este curajul și că greșeala este în spatele curajului. Ea este periculoasă în măsura în care ai lașitatea să nu te iei la luptă cu ea și să nu ai curajul să o înfrângi sau măcar să lupți împotriva ei.

Și a zis apoi Părintele:

– O să vii la cină, o să mai stăm de vorbă și vom vedea ce facem. Facem un plan pentru viitor.

Și a plecat...

Am rămas... Și Zorica așa m-a găsit, cum m-a lăsat Părintele: în fața geamului, cu paltonul pe umeri. N-am închis geamul, nu nimic! Ieșise fumul de mult.

Și mă întreabă:

– Ce-i cu tine? L-am căutat pe Părintele să ți-l aduc, dar a dispărut.

Și îi spun:

– A dispărut, pentru că a fost aici și l-am văzut.

Și i-am povestit. Iar ea zice:

– A venit singur la tine! Dacă n-aș fi eu ucenica Părintelui, aș fi geloasă pe tine!

Și a continuat:

– Cât ești aici, eu țin să îți atrag atenția, să nu spui că nu ți-am spus: să nu gândești niciodată nimic rău în această încăpere, că ți se poate întâmpla un lucru neplăcut.

Dar eu m-am gândit: *vorbește și Zorica la fel ca mama, aiurea.*

Și chiar i-am spus:

– Ce poate să mi se întâmple neplăcut în prezența unui om atât de deosebit? Că parcă e atât de mult! E sfințenie!

Pe urmă, am descifrat care era, de fapt, harul Părintelui Arsenie: puterea de a-ți sugera prezența Mântuitorului.

Și-am întrebat-o pe Zorica:

– Cum să mi se întâmple rău?

Și în clipa aia m-am așezat pe pat. Nu știu ce mișcare greșită am făcut, dar am venit cu capul în tăblia patului, de am văzut stele verzi!

Și Zorica mi-a spus:

– Eu ți-am atras atenția! Să nu zici că nu ți-am spus! Spune drept ce ai gândit!

Și i-am spus că m-am gândit cum să mi se întâmple ceva rău?!

– Am luat în derizoriu atenționarea ta, n-am luat-o deloc în serios și uite că mi s-a arătat că așa e... Am fost chemată la ordine!

La cină, Zorica a discutat tot timpul cu Părintele pe temele acestea de *Filocalie*, pentru care venise. Eu ascultam și tot mai mult mă convingeam că Părintele vorbește altfel decât ceilalți. Prin sublinierile și pauzele pe care le puneă între cuvinte îți sugera mult mai mult decât cuvântul în sine. Deci făcea cuvântul să fie viu, să aibă forță, să aibă putere lămuritoare. Și stăteam cu mâinile pe tăblia mesei și ascultam.

Deodată, Părintele s-a întors spre mine și mi-a spus:

– Acuma, să vorbim de ale noastre! Uite ce e: ai să vii în Săptămâna Mare, pentru că trebuie un pic de pregătire. Dar îți promit că te voi spovedi și te voi împărtăși. Deci vei veni în timp ce noi vom face rugăciunile pentru Săptămâna Mare și poți să te pregătești. Și te voi spovedi și te voi împărtăși. Vom termina cu pactul cu necuratul. Dar pentru asta nu trebuie să fii așa sfioasă! Să știi că sfiala nu întotdeauna este o virtute. De obicei, arată bună-cuviință și bună educație, dar uneori mai arată și lașitate.

Or, trebuie de fiecare dată când te apucă o slăbiciune din asta să te gândești că Mântuitorul ne-a zis: „Îndrăzniți! Eu am biruit lumea!”. Deci ia curaj!

Apoi, ni s-a adresat amândurora, zicându-ne:

– Mai lăsați și voi din timp în timp Vavilonul ăla care se înhoalbă la voi cu tot felul de ispite și veniți de luați de aici curaj și o gură de aer duhovnicesc.

Și mi-am zis: *Uite ce bine a definit Părintele toată ambianța asta nemaipomenită, pe care nu știam cum să o botez. Într-adevăr, metafora cea mai acoperitoare era văzduh duhovnicesc, aer duhovnicesc, sănătate duhovnicească.*

„Zeci de mii de oameni plângând la prefacere!”

Și am venit cu Zorica, în Săptămâna Mare. De fapt, am ajuns cu două zile înainte, ca să prindem și Floriile; asta a fost dorința Zoricăi, și eu nu m-am împotrivit. Între timp, *FORS-iștii* mei s-au speriat că voi rămâne și eu. Zorica era hotărâtă să rămână la mănăstire, deci hotărâtă să intre în monahism, și colegii credeau că ea are o atât de mare influență asupra mea, încât m-a determinat și pe mine să merg cu ea. Și au convins-o pe fosta mea directoare de liceu, care era soția rectorului universității și care îmi păstrase prietenie, să mă pună să promit cu mâna pe *Biblie* că măcar în una din zilele de Paști voi fi cu mama, acasă.

Mi-a spus:

– Știi că ai de gând să mergi pe la mănăstire, pe la munte. E foarte frumos primăvara acolo, dar tu să-mi promiți că vei fi măcar una din cele trei zile de Paști cu mama ta, acasă.

S-a gândit ea așa, că dacă eu voi fi acolo, nu voi rămâne la mănăstire. Deci trebuia să mă întorc la mama. Și i-am promis, pentru că, într-adevăr, n-aveam niciun gând atunci să rămân la mănăstire.

Nu vă pot spune ce duminică de Florii am avut! N-am mai trăit niciuna ca aceea, nici de atunci și nici până atunci, bineînțeles. În anul acela, Paștile cădeau în 2 mai, deci vă puteți imagina că era foarte frumos: era sfârșit de primăvară. Slujba s-a făcut afară – nici nu se putea să se facă în bisericuța aceea mică. Venise lumea de pe lume, fiind atât de frumos afară. Cred că erau zeci de mii de oameni, nu exagerez! Cât de uitai în toate direcțiile, până în profunzime, până în codrii care urcau de acolo spre munte, erau tot oameni! Toți preoții – iarăși, erau vreo 4-5 preoți în soborul de la Sâmbăta – erau în veșminte albe și au slujit nemaipomenit! Părintele a ținut slujba, erau două strane, una cu studente, și una cu studenți, care dădeau răspunsurile. Cântau studenții, cântau preoții, cântau călugării, cântau păsările în niște triluri minunate... Fluierau niște mierle și niște grauri galbeni care au fluierul atât de frumos și de puternic! Și vă puteți închipui cum răsunau toate, pentru că aerul de primăvară are o rezonanță deosebită. Un cocoș care cântă *cucurigu* primăvara cântă cu totul altfel decât în alt anotimp. Era o minune! Simțeați cu adevărat că toată natura se roagă și cântă *Osana!* Era un triumf... emoționant! Ce să spun...

Un fenomen care s-a întâmplat și care se repeta desul de des la Sâmbăta era că Părintele, în timpul epiclezei, plângea. Se spunea – eu nu știu lucrul acesta direct, dar spun ce știau toți enoriașii – că Părintele, în momentul

când rostește formulele epiclezei, vedea aievea cum Se jertfește Mântuitorul. Și plângea! În voce nu se simțea emoția Părintelui. Vocea era la fel de fermă; nu o voce foarte spectaculară, dar foarte penetrantă, pătrunzătoare. Aproape dură, ai fi putut spune. Aspră, în orice caz. N-avea meandre din acestea bizantine, *floricel*e. Era imnul clar, aproape sever. Se vedea însă că plânge, că i se zguduiau umerii. Și, atunci, toată biserica plângea! Imaginați-vă zeci de mii de oameni plângând la prefacerere! Deci Părintele avea puterea să le insuflă tăria Jertfei Mântuitorului. De fapt, niciodată nu te poți apropia de Divinitate altfel decât plângând. Asta am experimentat-o de-a lungul vieții: ori de câte ori am avut ocazia să simt suflul divin, de fiecare dată a trebuit să plâng. Și așa se întâmplă cu oricine!

Părintele, după Florii, mi-a spus:

– Te consemnez la chilie. Ai să stai trei zile acolo – luni, marți și miercuri. Miercuri după-masă ai să vii și ai să ți se spovedești, și joi te vom împărtăși.

Și eu am zis în sinea mea: *Oare Părintele e atât de sigur că mă va împărtăși?! Eu am de spus atâtea lucruri... În patru ani de zile, câte s-au adunat! Și câte mi se deslușeau...*

În chilie, mi-a zis:

– Am să-ți dau canonul de rugăciuni pe care trebuie să-l faci, dar fiindcă o să-ți rămână foarte mult timp și, ca să nu te plictisești, am să-ți dau să citești ceva ce eu am început să scriu și o să-mi spui, din punctul tău de vedere literar și filozoficesc, ce nu ți se pare că e potrivit acolo.

Și eu mă gândeam:

– Vai de mine! Eu să-mi dau cu părerea despre ce spune Părintele?! Nici vorbă de așa ceva!

Mi-a dat *Cărarea Împărăției*, la care tocmai începuse Părintele să lucreze și pe care o avea lucrată în creion; în creion am citit-o! M-a impresionat atât de mult cum spunea: „Cuvintele acestea sunt culese din lacrimile care au curs la picioarele noastre. Părerile de rău... Și pentru ca să nu se mai facă pricini pentru asemenea părerile de rău, noi, părinții, ne-am gândit să scriem niște sfaturi, ca oamenii să nu mai fie atrași în cursa celui rău și să nu mai fie atâta suferință din neascultarea omului”. Foarte frumoasă introducerea! Apoi, discuta pe larg, explica pe larg ce a însemnat păcatul lui David Proorocul. Știi povestea... Ceea ce am reținut din ce explica Părintele extraordinar de bine era că *metanoia*, adică întoarcerea noastră din păcat spre viața curată, nu este numai dintr-o parte – recunoașterea păcatului și părerea de rău –, ci are și cealaltă parte – ispășirea. Deci o *metanoie* completă. Și mă întrebam: *Oare ce canon o să-mi dea Părintele?* Știam că urmează canonul... Dar nu mi-a dat niciun canon. Știa că vine *canonul cel mare*, închisoarea. Nu era nevoie să-mi dea altul în plus. Dar eu nu știam atunci toată chestiunea asta.

Miercuri m-am prezentat, într-adevăr, la spovedanie. Mi-a fost destul de ușor să lipsesc în primele zile, deși sunt cele mai frumoase slujbe în Săptămâna Mare și sunt imnuri care mie îmi plac deosebit de mult! *Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită...* E atât de frumos! Și iată, *Mirele vine în miezul nopții...* Toate imnurile sunt foarte frumoase! *Cu noi este Dumnezeu* – nici nu mai vorbesc despre imnul acesta, care a fost ca un fel de imn al închisorilor, după aia.

Miercuri am avut curaj. M-am așezat frumușel în fața Părintelui, am ascultat *Molitva* și i-am dat drumul.

Și am tot spus și am tot spus. Am turuit... Părintele nu m-a întrerupt niciodată și eu mă miram de ce nu mă întrerupe. Că știam că, atunci când oamenii încep să vorbească și despre vacă și despre casă, Părintele îi întrerupe și le spune: *Nu, spune aia care ai făcut-o, nu asta! Nu te văita de ce ți se întâmplă! Vaită-te de ce faci tu și de ce faci tu altora!* Știam că intervine în felul acesta și știam că, la sfârșit, după ce spuneai ce aveai de spus, spunea: *Dar aia de ce nu ai spus-o? Că și aia ai făcut-o și aia ai făcut-o. De ce nu le-ai spus?* Și dădea canon foarte sever pentru toate. Vai, era foarte sever! Pe mine nu m-a întrerupt, nu m-a întrebat. M-a lăsat să spun. O singură dată s-a ridicat, ca să deschidă fereastra. Se făcuse foarte cald în încăperea aia mică în care ne spovedea. Probabil se întrecuseră cu focul frații, ca să nu-i fie frig Părintelui. Atât a fost: s-a ridicat, ca să deschidă fereastra. M-a întrebat apoi ceva în legătură cu gazdele la care eu stăteam atunci și cu care erau, într-adevăr, niște probleme. M-a întrebat despre tata și mi-a spus că este grav ce se întâmplă cu el și că să-l trimit la el, dacă vreau să fie salvat. Și m-a mai întrebat o singură chestiune, pe care i-o spuseseam, că sunt tentată să intru în monahism.

Și Părintele m-a întrebat:

– Cât de hotărâtă ești tu să faci pasul ăsta?

Știa că nu-l voi face, probabil.

Și eu am zis:

– Nouăzeci și nouă la sută, Părinte.

Și Părintele a zis:

– Dar procentul acela, unu la sută, cum se traduce?

Și eu am spus:

– Părinte, mi-e teamă că nu asta este chemarea mea, că nu pentru asta m-a scos Dumnezeu din neființă, că

misiunea pe care a gândit-o pentru mine este cu totul alta și că este o semeție, o trufie din partea mea să aleg eu drumul pe care trebuie să-l parcurg.

Mă gândeam că cel mai bine ar fi, poate, ca, pur și simplu, să mă supun la ceea ce-mi va da Domnul pe parcurs.

Și el a spus:

– Măi, fată, procentul ăsta al tău de îndoială valorează cât cele nouăzeci și nouă de procente de hotărâre ale tale. Deci noi trebuie să-L întrebăm pe Mântuitorul, într-adevăr, ce trebuie să faci tu, fiindcă ai această îndoială. Dacă răspunsul va fi că trebuie să intri în monahism, trebuie să ai certitudinea sută la sută că asta vrea Domnul, nu că tu vrei lucrul ăsta. Că asta vrea Domnul de la tine și că te-a condus la gândul ăsta. Tu mi-ai spus că în anumite împrejurări ale vieții tale Maica Domnului a fost marele tău arbitru. Păi hai să o întrebăm! Uite, ai să te rogi tu și am să mă rog și eu și, la Adormirea Maicii Domnului, ai să vii din nou aici și o să aflăm răspunsul. Și te asigur eu că va fi atât de clar, încât nu vei mai avea nicio îndoială. Dar să știi că va trebui să ascuți ceea ce va spune Maica Domnului că trebuie să faci. Ne va da de știre, ne va spune cumva. Ne va spune atât de clar, încât va fi limpede pentru amândoi. Pentru mine, ca părinte duhovnicesc, și pentru tine, ca fiică duhovnicească, va fi clar ce este de făcut. Deci rămâne să ne vedem la *Adormirea*. Și mâine vii și te împărtășesc.

Deci m-a împărtășit în Joia Mare. Părintele avea rânduiala de la Sfântul Munte ținută cu foarte mare strictețe. Înainte de a intra în Denii, spăla picioarele ucenicilor lui și, după ce ieșea din Denii, făcea ultima masă, pe care o mai mânca tot soborul care, până duminică diminea-

ță, nu mai mânca nimic. Deci vineri și sâmbătă era post negru. La Liturghia de sâmbătă, vocile lor erau deja atât de transparente, din cauza nemâncării, încât aveai impresia că niște îngeri cântă, cu niște clopoței de argint, nu oamenii! Și Părintele ne-a invitat la această masă pe Zorica și pe mine. Era atât de multă lume deosebită pe care ar fi putut să o cheme din miile de oameni care erau acolo, dar ne-a chemat pe noi două. Eu am înțeles de ce a chemat-o pe Zorica – pentru că ea intra în monahism, pentru că era un pas foarte important pe care îl făcea și care merita să fie celebrat în felul acesta. Dar pe mine? De ce mă chema pe mine? Târziu de tot, când am pus eu lucrurile capăt la capăt mi-am zis că Părintele știa că toată tinerețea mea e cerută de Mântuitorul – toată, întreagă tinerețea mea – și, ca atare, meritam și eu să fiu alături de Zorica. Dar atunci am rămas foarte uluită!

„Trebuie să înveți cum se ține o flacăra în furtună...”

În noaptea aceea, era o furtună cum numai în munți se putea vedea! Să știți că în noaptea aceea a nins atât de tare și a fost un ger atât de puternic, că pădurile, a doua zi, arătau ca toamna târziu. Ruginite, pur și simplu! Au căzut frunzele în toată zona aceea și au crescut apoi altele noi, dar fructe nu s-au mai făcut. Așa vijelie a fost! Viscol, pur și simplu! Și era vântul atât de puternic, că sălciiile plângătoare, care erau înfrunzite, cu amenți, amenții înfloriți – era sfârșit de aprilie, sfârșit de primăvară! – măturau cu coroanele lor, pur și simplu, alea pe care ele o mărgineau și care ducea la arhondaric. Părintele, ce să

facă? S-a dus, a luat un sfeșnic, din sfeșnic a luat o lumânare – o văd și azi înaintea ochilor! Era destul de mare și destul de groasă, deci avea o flacără destul de consistentă. Și a zis:

– Eu merg înaintea voastră, merg pe marginea aleii, ca să vă luminez aleea, să nu vă scrânteți picioarele pe aici.

Era un întuneric – vă puteți imagina! Bubuia, pur și simplu, muntele de furtună! Și Părintele s-a așezat în fața noastră și ținea lumânarea într-o parte, ca să ne lumineze nouă aleea. Noi călcăm în străchini, de uluiți ce eram! Toți ceilalți erau obișnuiți cu atmosfera asta de neobișnuit, de miracol, dar nici chiar ei, care erau obișnuiți, de mirare nu mai puteau să calce ca lumea. Eu, cel puțin, eram cu ochii numai la lumânare. Flacăra se învârteja, făcea adevărate tumbe; mergea în dreapta, mergea în stânga, în sus, în jos, dar de fiecare dată venea și cădea pe lumânare. Și eu îmi ziceam: *uite, acuși se stinge! Acuși se stinge!* Vedeam cum pleacă flacăra și vine iarăși înapoi. Se învârtea..., dar de fiecare dată cădea înapoi pe fitil! Și așa am ajuns... Era o distanță destul de mare de la biserică până la arhondaric. Am mers luminați acolo. Și Zorica, cuprinsă și ea de emoție, n-are ce face și-mi spune:

– Nu-i așa, Pazi, că-i ca-n poezia mea *Răpire*?

Și eu am spus:

– Da, Zorica!

Și mi-a venit imediat versul în mine: *Și-atât era că-rarea de fierbinte, / că tainic gând îmi stăruia în minte / să nu-mi atârne haina jos, în jar.* Într-adevăr, aveam impresia că mergem prin flăcările acelei lumânări și că vom ajunge cu bine. Și luminați!

Așa am ajuns. Părintele s-a oprit pe prima treaptă – erau două sau trei trepte. Arhondaricul avea pe toată

lungimea lui un cerdac și în cerdacul acela urcai pe două sau trei trepte.

Părintele s-a oprit pe prima și a zis:

– Vă luminez eu intrarea. Mergeți direct în trapeză.

Și toți frații, tot soborul s-a prelins prin fața Părintelui, și Părintele le-a luminat. Noi am ajuns ultimele, pentru că eram ultimele din coloană, că eram muieri, și așa era așezământul, așa era canonul.

Când am ajuns în dreptul Părintelui, Părintele a luat lumânarea și a spus:

– Ține lumânarea asta și nu te mai mira atât!

Eu am luat lumânarea, cum să spun, ca o somnambulă, ca un automat și am ocrotit-o, ca să nu se stingă. Și totuși, eram pe treaptă, în față aveam arhondaricul, care era o pavază, oarecum, deci aveam numai dintr-o parte vântul, dar lumânarea s-a stins imediat! Nu știu dacă a ars cinci secunde. Și i-am întors Părintelui lumânarea și i-am zis:

– Părinte, s-a stins! Nu pot eu să țin lumânarea...

Și Părintele mi-a zis:

– Vezi că trebuie să înveți cum se ține o flacără în vânt, o flacără în furtună.

A mai spus:

– Nu e ușor să ții o lumină în furtună, dar se învață.

Cum era obiceiul lui: ce era esențial spunea așa, ușor.

Și a continuat:

– Se învață, să știi că se învață!

Și i-am spus:

– Părinte, nu cred că am să ajung vreodată să fiu o ducătoare de lumină. Nu... Nu, nu! Adică nu era de nasul meu.

Și Zorica a intervenit și a spus:

– Vedeți, Părinte, că a început să vorbească și ea ca la Sâmbăta?! Adică a înțeles că eu am început să înțeleg cum se petrec lucrurile acolo.

Și Părintele ne-a spus:

– Poftim, intrați înăuntru și luați loc la masa starețului.

Părintele era stareț. Ei au intrat toți, dar eu am șterpelit-o în bucătărie. Mi-am zis: *Cum să mă duc eu, să stau acolo, cu Părintele și cu toți părinții?! M-am simțit, dintr-odată, iarăși, așa mică, ne semnificativă și nevrednică! Practic, nevrednică de o asemenea onoare. M-am dus la bucătărie. Acolo mă aștepta maica cu străchinuța de mâncare de prune; făcea o mâncare de prune nemaipomenită! Și, cum prinsese drag de mine – ea simțea că Părintele are o atenție deosebită pentru mine –, mă bucuram și de atenția ei. Și întotdeauna îmi spunea: Lasă, nu mănca acolo, la comun, și vino aici, că am eu o străchinuță, pentru tine, pusă deoparte. Dar mie îmi plăcea foarte mult și mâncarea de la comun. Aproape întotdeauna era numai salată de cartofi cu ceapă, fără ulei. Dar niciodată nu mi s-a părut salata de cartofi mai bună ca acolo! Și mâncam toți studenții de-a valma, acolo, salată de cartofi.*

Nici n-am apucat să zic: *Blagoslovește, Maică!* Maica îmi spusese deja *bună seara* și pusese deja mâna pe străchinuță, să vie să-mi aducă, și m-am pomenit cu Părintele lângă mine! De data aceasta, cu vocea foarte aspră, dură chiar.

M-a întrebat:

– Eu unde ți-am spus să mergi?

Eu, ce să fac? M-am făcut mititică – mai mititică decât mă simțeam – și am zis:

– Părinte, dar n-am îndrăznit...

Și el îmi spune:

– Dar eu ți-am spus să te duci acolo, nu ți-am spus să vii aici! Păi să știi că la mănăstire se face ascultare. Nu se discută ce spune părintele duhovnic! Se execută! Deci, mergi acolo, lângă Zorica.

Am mers. Părintele a spus rugăciunea; n-am auzit niciodată, niciun preot rostind astfel o rugăciune! A fost de binecuvântare a mesei, dar cu totul altfel decât cea obișnuită. Adică a spus rugăciunea obișnuită, dar pe urmă mi-am dat seama, după ani de zile, după ce m-am eliberat și am primit rugăciunea Părintelui, aceea care circulă tipărită, că era rugăciunea pe care a spus-o atunci, după rugăciunea de binecuvântare a bucatelor. Cu aceeași manieră a Părintelui de a sublinia cuvintele la care noi trebuia să fim atenți. Și ziceam în sinea mea: *Doamne, ce proastă am fost! Să lipsesc eu de la o asemenea rugăciune!...*

După ce noi am mâncat, Părintele a vorbit cu soborul lui, foarte intim și cald, foarte apropiat. Le spunea: *Măi, Măi*, la toți, așa, ca frați într-adevăr buni.

Și, la sfârșit, zice:

– Ei, acum să stăm și noi de vorbă, că avem o socoală. Eu ți-am mai spus – nu? – că la mănăstire se face ascultare. Tu ai făcut o neascultare și, ca atare, eu trebuie să te canonesc. Și m-am gândit să-ți dau următorul canon: eu m-am gândit să-i duc pe toți creștinii ăștia care au venit să-și facă Paștile aici, să-i duc la chilia mea, că tot voiau ei s-o vadă. (Se ajungea foarte greu acolo. Era o pantă foarte pieptișă, așa..) M-am gândit că cine o să vrea să vină o să vină. A doua Înviere o facem la chilia mea, și tu n-ai să fii acolo! Ai să rămâi în biserică!

Eu n-am zis nimic, bineînțeles.

**„În clipa aceea
s-a despicaț întunericul din fața noastră!”**

Părintele a plecat, dar eu am zis în sinea mea: *Atâta rău, că n-am să mă duc! Parcă ce? Eu am să stau frumusețel după biserică până când convoiul se îndepărtează și pe urmă, tiptil-tiptil, mă duc și eu*, că altfel nu știam drumul. Nu-l știa nimeni; îl știau numai cei mai apropiați de Părintele. Și zic: *Când ajunge coloana acolo, mă bag și eu repede prin mulțime, și Părintele n-o să știe că eu sunt acolo*. Toți știam că va fi o predică deosebită și așa a și fost! Părintele a vorbit despre venirea comunismului în țară și despre consecințele lui, exact așa cum s-a întâmplat! Profeție făcută inclusiv cu pustiul care avea să se aștearnă în mănăstiri! Eu am lipsit de la această predică, pentru că, în momentul când am dat eu cot după biserică, pentru a mă lua tiptil-tiptil după convoi, dau nas în nas cu Părintele Iustin, care era unul din preoții soborului! Părintele Arsenie, fiindcă avea enorm de mulți spovediți, n-avea cum să se ocupe de toți dintr-odată. Și atunci îi repartiza pe la ceilalți preoți, care trebuiau să-i urmărească, pentru că Părintele nu te lăsa de capul tău, așa. Odată venit la el, trebuia să mergi pe cărare. Și te urmărea sau îți comunica ce avea de comunicat prin acești părinți. Și pe mine mă repartizase Părintelui Iustin.

Și Părintele Iustin îmi spune:

– Soră Aspazia, nu cumva te bate gândul să mai faci o neascultare?

Și eu am recunoscut:

– Ba da, Părinte, chiar așa am avut în gând!

Dar el mi-a spus:

– De data asta, era foarte gravă, să știi! Că prima dată ai făcut neascultarea din sfială, din neștiință. Dar acum știai precis cât de grav păcat este neascultarea de duhovnic. Deci premeditat ai vrut să faci această neascultare. Și când? La o zi, două după ce te-ai împărtășit! Păi se poate?!

Ei, după ce mi-a tras o morală așa zdravănă, mi-a zis:

– Uite, vezi, Părintele a prevăzut că ai să faci lucrul ăsta și sunt și eu canonit, din cauza ta, pentru că nici eu nu am să fiu de față, pentru că am canon de la Părintele să stau cu tine până când Părintele se întoarce.

Apoi, Părintele mi-a zis:

– Haide să stăm aici, pe băncuța asta – era o băncuță lângă biserică – și eu am să-ți povestesc ceva, ca să treacă vremea. Și mi-a povestit viețile Sfinților Didim și Teodora. Și în momentul în care el spunea: „Și uite așa au fost conduși la moarte cei doi mucenici, cu imnuri și cu lumânări aprinse...”, în clipa aceea s-a despicaț întunericul din fața noastră! Noi eram cu ochii pe pădure, căci între timp se făcuse întuneric. Părintele a povestit pe lung povestea, ca să mă țină concentrată acolo. S-a despicaț deodată întunericul și a apărut în falia de lumină Părintele Arsenie! Era în picioare, venea în fruntea convoiului, dar nu se vedea convoiul; se vedea numai o făclie mare, pe care o avea în mână; mare, aproape cât dânsul de înaltă! Era luminat deci în întregime. Imaginați-vă: întuneric și numai această aură de lumină ovală, în care era încadrat exact Părintele, îmbrăcat în odăjdii albe, cum slujise vecernia. Și, în spatele lui, convoiul, care era format numai din fețe! Fețe de oameni, luminate. Aveau lumânări mici care, cum le țineau, nu le luminau decât capul. Restul era întuneric. Deci imaginați-vă un roi nesfârșit de fețe

luminate. Și tot convoiul acesta cântând *Hristos a înviat!* Vă spun: nu există metaforă sau penel care să poată să cuprindă un asemenea peisaj! Era cutremurător, copleșitor! Noi am rămas muți o bucată de vreme. Și Părintele Iustin, care avea totuși alt curaj, a punctat momentul și a spus:

– Vezi, soră Aspazia, cum răsplătește Dumnezeu ascultarea?! N-am ascultat noi predica Părintelui de la chilie, dar niciunul din cei care au ascultat această predică n-a avut bucuria unui astfel de spectacol!

Dumnezeiesc, pur și simplu! Zice:

– Nu-i așa, soră, că ai văzut cum este întâmpinat Domnul Savaot în cer de norul ăsta de fețe luminate cântând *Slavă Tatălui în Ceruri?!*

A trebuit să recunosc că, într-adevăr, așa era și că, mergând acolo, aș fi făcut o foarte mare greșală.

„Cel ce vrea să scadă la crucea lui mai mult adaugă” :

A doua zi, a mai fost o întâmplare nostimă. Cred că ați auzit de lacurile de la Sâmbăta. Erau două lacuri: unul curgea în celălalt printr-o cascadă. Chestiunea era aranjată de Părintele, în grădină. Studenții au săpat acele lacuri. Și cum sunt în conștiința mea ele rămase? Era primăvară și erau înflorite gențianele pe mal. Malurile erau tivite cu gențiane. Și aceste maluri cu gențianele albastru închis se oglindeau în lac. Tot în lac se oglindea și cerul și aveai impresia că sunt doi ochi albaștri mărginiți de sprâncene închise la culoare și că te privește cerul printre sprâncene. Nu pot să vă spun... Numai un estetic la Părintele putea să conceapă așa o frumusețe! Și acolo, la

lacuri, îmi dăduse întâlnire Leonida Plămădeală⁴, cu care mă împrietenisem între timp și care a fost ca un fel de ocrotitor al meu. El, singur, așa, s-a așezat în această postură, pentru că studenții, așa cum sunt bărbații tineri, de obicei, au, așa, un fel de aroganță față de femei, și aceștia de la București nu puteau să suporte gândul că o muiere s-a apucat să facă filozofie și încă cu Lucian Blaga! Și mă înghesuiau cu întrebări din filozofia lui Blaga, care mai de care mai grele, ca să mă prindă într-o capcană, în care să-mi spună: *Degeaba! N-ai ce căuta acolo!* Și Leonida îmi lua întotdeauna apărarea...

Acum, el îmi dăduse întâlnire pe lacuri și, în același timp, un alt student, Toma, îmi dăduse tot întâlnire pe lacuri. Și mă gândeam cum să fac? Să-i dau întâi unuia o oră și, apoi, în continuare celuilalt altă oră? Zic: *Ce-i asta? Abia m-am spovedit și uite ce fac...* Și atunci le-am dat la amândoi la aceeași oră. Dar nu s-au supărat. Toma – celălalt student căruia îi dădusem și lui întâlnire la lacuri – a fost puțin debusolat, dar Leonida a râs și a spus: *Numai un cap ca al tău putea să facă așa o chestie!* Și s-a amuzat... Dar ce-a fost pentru ei, când veneau fiecare, unul dintr-o parte și celălalt din cealaltă parte, exact la aceeași oră, foarte punctuali, întâlnindu-se ei și eu stând în spate și amuzându-mă de cum se întâlnesc ei unul cu celălalt, nu pot să vă spun! Dar m-au luat între ei și ne-am întors împreună spre biserică. Deci eu eram în mijloc, și unul era de-a dreapta, și altul de-a stânga. Când să intrăm în curtea bisericii – că lacurile erau mai sus –, l-am văzut pe Părintele. Era o căsuță – *casa stuparului*, așa i se spunea – unde stătea fratele care avea grijă de stupi. Și Părintele

⁴ Mitropolitul Antonie Plămădeală al Ardealului, de mai târziu...

era acolo cu o droaie de copii în jurul lui. Unul îi era în spinare, ceilalți lângă el; era, pur și simplu, o grămadă de *copchii* peste Părintele. Copiiiăștia erau copiii care fuseseră îngrijiți de Părintele în timpul foametei din 1947. Și copiii au rămas atât de îndrăgostiți de Părintele, încât n-au vrut să plece când au venit părinții apoi să îi ia acasă! N-au vrut să plece! Și, ca să plece, părinții le-au promis că vor veni în fiecare an, să-l vadă pe Părintele. Așa că, la Paști, întotdeauna, copiii erau acolo; părinții se țineau de cuvânt, că altfel era jale de ei! Și acum ei tocmai sosiseră cu un camion și erau ciucure pe Părintele. Și, din nou, Părintele ni l-a sugerat pe Mântuitorul. Toți trei am avut în față tabloul cu *Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i goniți!*

Părintele ne-a oprit și a spus:

– Aspazia, stai că trebuie să-ți dau un sfat. Sfatul duhovnicului pentru toată viața ta.

Și sfatul lui m-a cutremurat atunci! Nu prea l-am înțeles, dar pe parcurs l-am înțeles foarte bine. Suna așa: *Cel ce vrea să scadă la crucea lui mai mult adaugă.* Și am înțeles pe parcursul vieții că, într-adevăr, așa se întâmplă, că noi avem de dat anumite teste și că testele acelea trebuie date. Fac parte din planul mare de mântuire al Părintelui Veșnic și trebuie făcute. Tu poți să ceri să fii izbăvit la un anumit moment de ele, dar ele se transferă la momentul următor, care vine cu încercarea lui, plus cea care vine din urmă, care trebuie făcută. Pentru că, dacă nu o faci, nu o îndeplinești, ești cu examenul căzut. Cu ce te prezinți la mântuire, la Judecata de Apoi? Și, în afară de asta, însuși faptul de a cere amânare nu este un păcat, dar este un păcat că o ceri altfel decât cum a

cerut-o Mântuitorul. Și Mântuitorul S-a cutremurat de jertfa ce-L aștepta! Dar a zis: *De este cu puțință, să treacă de la Mine paharul acesta...* Deci însuși faptul că tu ceri, de la tine, acea putere să te treacă peste încercarea respectivă este deja în sine un adaos la crucea pe care trebuie să o duci. Deci e o neascultare în plus. Sfatul Părintelui era deci, într-adevăr, foarte bun și esențial!

Apoi, mi-a mai zis:

– Aș mai vrea să-ți spun ceva, dar asta nu ține de duhovnicia noastră. Mă simt îndemnat să-ți mai dau un sfat: să te ferești de Toma!

Toma, săracul, s-a făcut alb! De ce o fi zis Părintele lucrul acesta? Și Leonida, și Toma, și eu ne-am gândit că probabil Toma se simțise puțin legat de mine, puțin îndrăgostit, și Părintele nu admitea lucrul ăsta. N-am găsit altă explicație...

Dar Părintele i-a lăsat lui Leonida șansa să ne explice chestiunea, că, după ce ne-am îndepărtat de acolo, Leonida i-a spus:

– Stai liniștit, că nu la tine s-a referit Părintele! Părintele Arsenie știe că Aspazia este o persoană cerebrală și că are probleme cu judecata. Și Părintele disprețuiește cumva rațiunea, deși este un dar mare al lui Dumnezeu. Dar spune că mai mult ne încurcă decât ne ajută, pentru că rațiunea nu poate să înțeleagă și nu poate să accepte miracolul.

Și exemplul că așa se întâmplă lucrul acesta este Apostolul Toma, care rațional nu putea să admită minunea Învierii și care nu s-a lăsat până când n-a avut proba. Deci a fost incapabil să accepte miracolul! Asta este hiba rațiunii! Și Părintele Arsenie i-a atras atenția să se ferească de aceste raționamente, că sunt neplăcute Mântuitorului.

Mi-a mai zis atunci Părintele ceva:

– Vezi că ai promis – deși eu nu-i spuseseam, ba mai mult, și uitasem de lucrul acesta! – pe Cartea Sfântă că una din zile o vei petrece împreună cu mama ta. Deci mâine dimineață, de dimineață tare, vii și-ți iei binecuvântare de la mine, că eu sunt treaz la ora aceea. La cinci dimineața, vii și-ți iei binecuvântare pentru plecare, pentru că este singura posibilitate de a mai ajunge acolo, la tine, în munții ceilalți – în munții Sebeșului erau părinții mei, deci aveam drum de parcurs – ca să fii totuși măcar seara, la masa de seară, acasă. Pasca de marți seara să o iei cu mama ta, că altfel ești sperjur!

Și m-am prezentat dimineața, cu noaptea în cap, la Părintele. El mă aștepta exact pe scara pe care stătuse cu lumânarea și îmi dăduse lumânarea și-mi spusese că trebuie să țin o lumină în furtună. Eu n-am înțeles atunci ce înseamnă, dar să faci închisoare sub comuniști și să nu-ți pierzi mințile exact asta însemna! Să-ți ții firea, să-ți ții lumina, să n-o lași vânturată de vijeliile persecuției, ale prigoanei, care a fost cumplită, ce să mai vorbim!...

Părintele avea epitrahilul, l-a pus pe creștetul meu și m-a binecuvântat:

– Dumnezeu să-ți ajute, copilă! Să-ți ajute Dumnezeu! Dumnezeu să-ți ajute!

Și mi-a dat binecuvântarea sa în diferite tonuri, de nu știu câte ori. Eu eram copleșită de emoție; n-am sesizat că este un lucru cu totul neobișnuit, ca un preot să-ți dea atâtea binecuvântări.

Leonida mă însoțise, era cu mine, acolo, pentru că spusese că e foarte dimineată și că nu e bine să merg singură prin pădure. M-a însoțit până la cursă. Și pe drum mi-a spus:

– Măi, tu ai numărat câte binecuvântări ți-a dat Părintele Arsenie?

Și eu am spus:

– Nu! Dar trebuia să le număr?

El mi-a răspuns:

– Nu trebuia să le numeri, dar ție nu ți se pare ciudat ca un preot să-ți dea atâtea binecuvântări și în atâtea tonuri? Tu știi ce înseamnă sublinierile Părintelui...

Și eu zic:

– Dar eu nu-mi dau seama care este înțelesul acestui lucru într-adevăr neobișnuit.

Și Leonida spune:

– Eu ți-l spun și să nu iei asta ca lipsă de educație din partea mea, că eu știu că nu-i frumos să-ți spun ceea ce-ți spun, dar ți-o spun cu un anumit scop: tu ai să ai mai multe situații limită. Tu erai acolo, îngenunchată și cu epitrahilul în cap și n-ai putut să vezi chipul Părintelui, dar eu l-am văzut: era de o tristețe infinită! Cum nu l-am văzut niciodată pe Părintele de amărât! Deci pe tine te așteaptă câteva situații limită. Câte binecuvântări ți-a dat Părintele, prin atâtea chestii grele ai să treci. Și eu îți spun lucrul acesta nu pentru că sunt insensibil și vreau neapărat să-ți provoc un șoc, ci îți spun lucrul acesta ca, atunci când vei fi în aceste împrejurări, să-ți aduci aminte că Părintele Arsenie te-a binecuvântat și că vor trece!

Și, într-adevăr, așa a fost!

Am primit, după aceea, de la Părintele Iustin o scrisoare în care spunea: *Din incredințarea părintelui tău duhovnic, îți spun că pe data de 20 iulie să fii pregătită, că te duc la Vladimirești.* Era mănăstirea în care intrase Zorica. Vă puteți da seama!

Nu mai spun că am mai avut un miracol între timp. Părintele, când mi-am luat binecuvântarea, mi-a zis:

– Uite, îți dau și o scrisoare, să i-o duci Părintelui Iovan. Nu știi cum ai să faci...

Dar eu am zis:

– Ba mi-e foarte ușor, că știu că Părintele Iovan locuiește la mitropolie și mă duc acolo și-i duc scrisoarea!

Când i-am dus Părintelui Ioan scrisoarea, Părintele mi-a spus:

– Stai puțin, Aspazia, stai să citesc ce scrie Părintele. Poate e ceva ce ține de tine și trebuie să-ți spun. Să fii pe loc, să nu te mai caut...

A citit scrisoarea și am văzut că Părintele Ioan este foarte, foarte emoționat. A pus scrisoarea deoparte și privea undeva în gol, cu ochii total în lumină și, la urmă, îmi spune:

– Aspazia, fii fericită, că ești prima care află lucrul acesta: Părintele Arsenie mă cheamă duhovnic la Vladimirești!

Cu ceva timp înainte, Părintele Ioan îmi spusese că nu știe sigur încă ce să facă: să se călugărească sau să se facă preot de mir. Zicea: *Se apropie anul când va trebui să închei doctoratul* – dar n-a mai apucat, că l-a trimis Părintele la Vladimirești. Tot cu Părintele Ioan am prezentat demisia Zoricăi, unde a fost iarăși un miracol.

Eu i-am spus:

– Eu merg cu tine la profesorul Pasca; Pasca era cel care venise pe postul lui Sextil Pușcariu, la dicționar, unde Zorica lucra.

Și am adăugat:

– Nu au s-o lase pe Zorica să-și dea demisia, pentru că n-au alt înlocuitor pentru etimologiile grecești și latine.

Ea era preparatoare la dicționar pe aceste două probleme. Dar el îmi spune:

– Când e vorba de Vladimirești și de Părintele Arsenie și de toate lucrurile care se întâmplă, fii sigură că o să aprobe!

Și, într-adevăr, așa a fost! Când am prezentat cererea, profesorul, care mă cunoștea foarte bine, că aveam note foarte bune la el și el avea părere bună despre mine, s-a uitat întâi așa lung la mine, s-a uitat la hârtie, s-a ridicat în picioare și a mai citit-o o dată – o citise deja o dată, stând la birou, a doua oară s-a ridicat în picioare –, a scos stiloul și a semnat.

Și Părintele Ioan mi-a zis:

– Ți-am spus? Ți-am spus!

„De Adormirea Maicii Domnului eram în închisoare deja”

Și Zorica a rămas acolo, la Vladimirești! Toate celelalte le-a aranjat, pe urmă, Ioan pentru ea. Și, după aceste evenimente, am primit scrisoarea de la Părintele Iustin, în care îmi spunea să merg acolo. Și îmi spunea așa: *Părintele îți cere să-ți dai toate examenele* – eu aveam examenele de anul IV, pe care trebuia să le dau, și mai aveam și niște auxiliare. Auxiliarele noi le aveam la alegere; le dădeam la început sau la sfârșit de an. Eu mi-am lăsat câteva la sfârșit și foarte rău am făcut că le-am lăsat, că la sfârșit era mai greu, pentru că erau examene de latină, de nu mai știu ce, pe care între timp le uitai... Dacă le dădeai la început, era mai bine. Și mă gândeam: *Doamne, cum am să le dau pe toate?! Spunea în scrisoare: Te prezinți cu toate*

examenale date și, dacă se poate, și cu cel de licență. Dacă nu, îți iei tot materialul pentru licență și lucrezi acolo. Deci Părintele se grăbea foarte tare. Și mă întrebam: Oare de ce? Oare a primit Părintele răspuns de la Maica Domnului? Oare de ce mă duce acolo? Pe urmă, Părintele Iustin mi-a dat explicația: Părintele presimte că vor fi tulburări foarte mari și vrea să te pună la adăpost și, înainte de a primi răspunsul de la Maica Domnului, te așază într-un loc în care crede că vei fi la adăpost.

Dar n-a fost să fie așa, pentru că în 9 iulie am fost arestată. Deci unde? Până la 20 iulie mai erau zile... Și răspunsul Maicii Domnului a fost clar: de Adormirea Maicii Domnului eram în închisoare deja, eram deja în pline anchete. Deci era clar: Dumnezeu m-a chemat la jertfă, și nu la monahism.

**„De ce te frământă atâta?
Asta mai trebuia să faci!”**

Nu l-am mai văzut pe Părintele Arsenie decât în vis. Eu am fost așezată – cred că și acesta a fost unul din supliciile prin care a trebuit să trec și cu care foarte greu m-am obișnuit – în celula deasupra căreia era camera de bătaie. Patruzeci de zile am locuit acolo. Și auzeam toate vaietele, toate plânsetele, toate torturile pe care le făceau ăia. Eram trei persoane în situația asta. Una dintre ele era căpitanul Capotă, ruda Părintelui Capotă, care și el a venit lângă fratele lui, în închisoare, și care, din cauza asta, mi-a arătat o duioșie deosebită. Ori de câte ori mergea la Majalahonda, îmi trimitea de acolo ilustrata cu semnăturile celor prezenți și îmi spunea așa, cu căldură:

Măi, Pazi! Pe numele mic... Și, într-o noapte, am avut impresia că-l aud pe tata plângând. Și spunea: Nu mai da, nu mă bate, că n-am făcut toate lucrurile astea! Nu trebuie să recunosc!

Pentru că ce se întâmpla? Pe comuniști nu-i interesa adevărul! Pe comuniști îi interesa să închidă cât mai mulți din oponenți. Și atunci ei instrumentau câteva elemente pe care le prindeau de ici, de colo și formau un proces și te băteau, ca să intri în schema lor. Că era adevărat sau nu, asta nu conta. Trebuia să intri în schema aia, ca să fii pedepsit conform gradului de pericolozitate pe care ți-l acordau ei. Și omul acesta era bătut pentru așa ceva și el nu înțelegea că, până la urmă, va trebui să accepte. Că n-aveai ce să faci! Nu se putea rezista! N-aveai decât două soluții: s-accepti sau să mori! Erau persoane de foarte mare curaj, care au murit în bătai, iar ceilalți au cedat. Până la urmă, au zis: *Scrie acolo ce vrei despre mine și lasă-mă în pace!* Înțelegeau că trebuie să facă această închisoare și o făceau, gândind că o fac nu pentru că vrei tu, ci pentru că probabil că trebuie să o fac. Și foarte mulți, deci, au acceptat. Și eu am fost unul dintre ei. Din fericire, eu n-a trebuit să trec prin foarte multe bătai, pentru că Dumnezeu mi-a arătat ce trebuie să spun și am spus exact cât trebuia. Acesta a fost un alt miracol, o altă poveste. Dar sunt sigură că de la Părintele Arsenie mi s-a tras! Și atunci, mi s-a părut că omul acela torturat este tata, care spunea: *Nu pot să recunosc!* Și eu știam și i-am și spus tatei: *Să știi că tu ești într-o foarte mare primejdie!* El era în munți, la 1400 m altitudine, în Munții Sebeșului, la o școală. Și i-am spus: *Vei fi pus în legătură cu rezistența din munți!* M-a întrebat: *ce-i aia, rezistența din*

munți? Și atunci eu i-am povestit, i-am spus: *Uite, s-ar putea și eu să fiu arestată, s-ar putea și eu să vin cu un grup de studenți pentru această rezistență! Noi, cei care suntem oponenți comunismului, ne retragem în munți...* Se spera atunci că va fi un nou război anti-bolșevic în care noi ar fi trebuit să fim de foarte mare folos. Ceea ce nu s-a întâmplat, după cum se știe... Și eu mi-am zis: *Probabil că pe tata, găsim-l director la 1400 altitudine, în munți, refugiat, îl vor aresta îndată...* Tata a fost voluntar în Primul Război Mondial și, din cauza aceasta, a fost scutit de al Doilea Război Mondial, fiindcă avea răni din Primul Război. A făcut parte din detașamentul de elevi voluntari basarabeni, care au luptat la Mărășești. Deci avea toate chestiile acestea, de care puteau să-l înhațe. Ei erau siguri că e oponent al lor; și și era, de fapt. Așa era, fără să fi fost înrolat în Mișcare. Și atunci am ingenuncheat și am spus: *Doamne, dacă trebuie să facă și tata închisoare, dă-mi mie anii lui, că oricum el e bătrân, rănit – avea foarte grave probleme cu inima, de asta a și murit. Zic: Eu oricum am de făcut ani mulți de închisoare, așa că, dacă mai fac câțiva în plus, n-are nimic. Dă-mi-i mie!*

Și m-am liniștit după ce am făcut rugăciunea. Îndată s-a liniștit și bărbatul respectiv; fie că a leșinat, fie că au obosit ăia să-l tot bată. A tăcut, în orice caz. Dar, după aceea, am ațipit puțin și pe urmă m-am trezit și au început frământările: *Dar dacă eu mi-am cerut osândă? Cum vin să cer eu chestii de felul ăsta? Doar Dumnezeu știe ce are de făcut! Dar dacă S-a supărat pe mine și eu m-am osândit? Dacă, în loc să-l salvez pe tata, m-am îngropat pe mine și mai mult?!*

Și au început tulburările și neliniștea. Ostenită de gânduri – dacă așa, dacă altfel, dacă pe dincolo –, am

ațipit, cred. Pentru că m-am pomenit dintr-odată într-o biserică foarte mare, foarte frumoasă, pictată foarte frumos. Era plină de lumină; lumina venea dinspre altar. Eu am trecut din pronaos în naos, m-am apropiat de altar, dar nu foarte mult. Și, în altar, dintr-odată, a apărut, în plină lumină, Părintele Arsenie, exact așa cum apăruse în noaptea când venea dinspre chilie! Foarte senin, m-a privit cu ochii lui frumoși, de cer infinit și mi-a spus:

– De ce te frământă atâta? Asta trebuia să faci! Asta mai trebuia să faci!

Pentru că, în momentul în care eu am cerut osândă pentru tata, am simțit că l-am iertat. Atunci am simțit că, într-adevăr, l-am iertat și că sunt în stare să jertfesc din viața mea atât cât trebuie, ca viața lui să fie salvată. Asta era adevărata iertare!

Și mi-a spus Părintele:

– Asta mai trebuia să faci! Tatăl tău va fi absolvit, pentru că n-ai idee ce putere are înaintea lui Dumnezeu rugăciunea copilului care-și asumă greșeala părintelui care l-a născut și l-a crescut!

**„Atâtea cruci mi s-au părut
că toate una s-au făcut...”**

Asta a fost ultima dată când l-am văzut pe Părintele! Frumos... Părintele, când i-a dat lumânarea Zoricăi, i-a spus: *Ține tu lumânarea asta, că tot aduni tu tot felul de ciurucuri.* Maica Teodosia a păstrat tot ce îi amintea de Părintele, tot ce era în legătură cu el, cum era și lumânarea aceasta, lumina care i-l sugera exact... A fost ca o anti-profeție a acestui fenomen al ei din poezia *Răpire*. Că

era tot așa cineva care venea, o lua de mână, o conducea prin întuneric și o aducea în plină lumină și atunci ea a văzut că toată lumina asta venea de la Mântuitorul și se termina spunând: „Și n-am știut c-aceasta e iubire, / Să treci din moarte-n nemurire / cu mâna strânsă-n mâna Altcuiva”. *Altcuiva* scris cu litere mari, ca să se înțeleagă că e Mântuitorul.

Și Părintele i-a zis: *Îți dau această lumânare, pentru că ai scris foarte mult despre cruci.* Este una din poeziile fantastice ale Zoricăi. În câteva strofe, într-o simplitate absolut clasică – așa cum numai o cunoscătoare a limbilor clasice a putut să realizeze –, scrie ea despre ideea asta că, în Crucea Mântuitorului, sunt cuprinse toate crucile noastre. Și că, în momentul în care noi ne însușim propria noastră cruce, de fapt Îl despovăram pe Mântuitorul de a duce și crucea noastră. Ne-o ducem noi. Și de aici vine mântuirea noastră, prin cruce, prin Golgota. Că nu poți să urci pe Tabor, dacă nu treci prin Golgota. Sensul suferinței... Ea îl prinde foarte simplu în această poezioară, spunând așa: „Spre tărâmul celălalt / e locu-nchis cu gard înalt, / Dar am văzut printre uluci / atâtea cruci, atâtea cruci!” Și le descrie pe fiecare: una e pompoasă, frumoasă, alta e modestă... Mă rog, nu toate au aceleași dimensiuni și nici același aspect, dar toate cerneau lumină peste țințirul acesta. Și spune ea, la un moment dat: „Atâtea cruci mi s-au părut că toate una s-au făcut; / O Cruce mare strălucea, sub greul ei, un Om zăcea. / Tu cum de poți să le mai duci? / Atâtea cruci, atâtea cruci...” În acest vers, *Tu cum de poți să le mai duci* și în celălalt, *O Cruce mare* s-a făcut din toate, se ascunde, spunea Părintele Arsenie, toată teologia creștinismului. În câteva ver-

suri atât de simple, dar care, într-adevăr, îți aduc lacrimi în ochi, când le citești.

Am plecat de la Doamna Aspazia târziu, în noapte. Peste odăița cu mireasmă de mirt se așternuse o lumină diafană, incandescentă... Sunt momente în care, efectiv, simți Cerul chemând a Veșnicie și sufletul tânjind a dor mistuitor de Dumnezeu. Doamna Aspazia e hărăzită și hăruiată spre aceasta... Iar mărturia ei e copleșitor de pilduitoare.

Pr. Nicolae Bordașiu
București

„Am fost cu adevărat cucerit
de personalitatea Părintelui Arsenie Boca”

Răsfoind cu nesaț paginile dosarelor întocmite de Securitate pe numele Părintelui Arsenie Boca, obsesiv apărea un nume, relaționat mereu cu cel al Părintelui Arsenie: **Nicolae Bordașiu**. Ba mai mult, aproape douăzeci de alte dosare individuale purtau *marca* aceluiași Nicolae Bordașiu. Am tot încercat să văd cine se *ascunde* în spatele acestui nume și dincolo de paginile dosarelor. Așa am ajuns la... Pr. Nicolae Bordașiu.

Pr. Nicolae e una din figurile luminoase și extrem de sensibile ale Bucureștiului. Născut în 22 mai 1924, la Săbolciu (Bihor), dintr-o familie de preot, el însuși urmează facultatea de teologie, punându-se cu totul în slujba lui Dumnezeu și a semenilor săi. Face parte, în tinerețe,

din Mișcarea *Rugul Aprins*, alături de Arhim. Benedict Ghiuș, Pr. Sandu Tudor, Roman Braga, Valeriu Streinu, Andrei Scrima etc. Înființează, în timpul studenției, *Asociația Tineretului Ortodox Studențesc*. Pentru activitatea și încredințările sale religioase, manifestate în cadrul acestei asociații și nu numai, este pus sub urmărire de Securitate. Se ascunde, vreme de șapte ani, în munți ori în localitățile bihorene, primind o condamnare, în lipsă, de 20 de ani. Este găsit de Securitate în 1955. Execută nouă ani de temniță grea, în închisorile din Timișoara, Jilava, Constanța, Oradea și Aiud.

Urmează, după eliberare, un lung periplu de întâmplări, în care permanent simte binecuvântarea lui Dumnezeu. Studiază la Paris, unde îi cunoaște pe Pr. Virgil Gheorghiu, Pr. Olivier Clement, Michel Evdokimov, Eugen Ionescu, Emil Cioran etc. Revenit în țară, prin mijlocirea și prietenia cu Patriarhul Iustinian Marina, este numit profesor la seminarul teologic din București și preot paroh la Biserica Silvestru. Printre cei foarte apropiați ai Părintelui, se numără Pr. Dumitru Stăniloae, Pr. Constantin Galeriu, Mitropolitul Antonie Plămădeală, Mitropolitul Valeriu Anania, Pr. Ioan Iovan de la Mănăstirea Recea etc.

Însă o prețuire cu totul deosebită o poartă Părintelui Arsenie Boca. Iar povestea lor e seducătoare...

Pr. Nicolae Bordașiu și Pr. Arsenie Boca

L-am întâlnit pe Părintele Nicolae Bordașiu în căsuța sa de o ospitalitate covârșitoare din București. La cei aproape 90 de ani ai săi, Părintele Nicolae este nu doar o lecție vie de martiriu, ci și de vivacitate a slujirii.

L-am rugat pe Părintele să ne istorisească, așa cum doar el știe să o facă, din părtășia sa duhovnicească cu Părintele Arsenie Boca.

„Părintele Stăniloae s-a mutat de la Sibiu la București. Eu îl cunoșteam din auzite, fiindcă Preasfințitul Nicolae Popovici, încă de când eram elev de liceu, îmi vorbea despre Sfinția Sa și mi-a dat să citesc din scrierile sale. Mai ales celor ce îi eram apropiați ne dădea să citim articole din revista *Gândirea*. În felul acesta, ne-am apropiat mult de părintele Stăniloae. Și Preasfințitul Nicolae Popovici a fost foarte apropiat de Părintele Stăniloae. Au fost împreună la studii în Grecia, au fost împreună la studii în Germania, și îl aprecia foarte mult! Au fost și colegi de profesorat la Academia *Andreiană* din Sibiu, cum se numea atunci Facultatea de Teologie, încât Preasfințitul Nicolae ne vorbea despre atmosfera academică de la Sibiu, de cei care erau acolo și, mai ales, despre forma nouă pe care Mitropolitul Nicolae Bălan voia să o dea vieții monahale prin ceea ce a intenționat să realizeze la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, unde s-au închinoviat, ca și călugări, Părintele Arsenie Boca, Părintele Serafim Popescu și alții care mai erau acolo și despre care Preasfințitul Nicolae Popovici ne-a vorbit câte ceva. Când Părintele Stăniloae a venit la București, noi, cei care eram la *Rugul Aprins*, l-am sprijinit foarte mult și l-am făcut să vină cu noi la *Rugul Aprins*. Și Părintele Benedict, care era asistent la Catedra de Mistică, a venit și el. Tot atunci, s-a întâmplat că Părintele Stăniloae a reușit să editeze – măcar că erau vremuri grele – și să tipărească primul volum din *Filocalie*, ceea ce a fost un eveniment de spiritualitate aparte. Și, ca să poată fi tipărit, Preasfin-

țitul Nicolae Popovici a plătit înainte valoarea a 100 de exemplare, pe care le-a luat pentru parohiile din eparhie. Și, atunci când a ieșit, am văzut și desenul acela frumos al copertii, pe care am văzut că l-a făcut Părintele Arsenie Boca. Și, ca studenți, sigur că eram curioși și noi să aflăm cine e Părintele Arsenie Boca. Și l-am rugat pe Părintele Stăniloae să ne spună câte ceva. Și ne-a spus, într-adevăr. Dar, până nu vezi cu ochii, nu crezi cât de frumoase și de mari sunt lucrurile! Ba s-a întâmplat că mai aveam o colegă, Irina, care era colegă de an cu viitorul mitropolit, pe atunci studentul Nicolae Corneanu și care era o bună creștină, care cunoștea foarte bine Mănăstirea Sâmbăta și pe Părintele Arsenie și de la ea am aflat foarte multe amănunte despre viața de la Sâmbăta, încât a crescut și în noi dorința de a merge să vedem cu ochii noștri *minunea de la Sâmbăta*. Așa consideram atunci această revigorare a vieții spirituale din jurul Mănăstirii Sâmbăta, pe care o asemănam, oarecum, cu cea de la *Rugul Aprins*, de la București, de la Mănăstirea Antim, dar unde nu era amploarea și popularitatea pe care le avea viața de la Sâmbăta. Am hotărât deci să organizăm o excursie și am făcut drumul la Sâmbăta la începutul unei vacanțe de vară, când am mers un grup destul de mărișor, în care era și Leonida Plămădeală, era Dometie Manolache, era părintele de mai târziu Constantin Voicescu și mai erau mulți alții...

Și mi-a plăcut foarte mult la Sâmbăta! Atunci l-am cunoscut viu și natural pe Părintele Arsenie Boca. Se vorbeau multe despre Părintele Arsenie, între care și faptul că nu-i poți ascunde nimic, că știe tot ce faci. Și aveam un coleg – Dumnezeu să-l odihnească! –, Sandu Bucescu.

Era coleg de teologie și mai târziu a fost pictor de biserici. Și el fuma. Aflând însă că în mănăstire la Sâmbăta nu e bine să fumezi, că nu-i convine Părintelui, el, care fuma, deși n-aș putea spune că era un împătimit al tutunului, a hotărât să fumeze numai cu noi, pe ascuns. Și, cum stăteam noi într-un grup, pe o bancă, am văzut de departe că vine Părintele Arsenie spre noi. Și atunci Sandu Bucescu și-a stins țigara și a aruncat-o. El era un tip tare glumeț și micalit și ne spune: *Ei, acum să-l văd dacă mă prinde că am fumat!* Dar Părintele, care era la o distanță bună de noi, încât e exclus să fi auzit, când a ajuns în dreptul nostru – nu știu dacă venea anume pentru noi sau trecea întâmplător, dar nu era însoțit de lume –, ne-a zis: *Ei, de-acum, frate Bucescu, ia să vedem cât ai fumat sau cum ai fumat...* Când am auzit, toți am rămas deosebit de surprinși, că noi tocmai despre asta vorbisserăm și chiar atunci să ne spună Părintele că a fumat!... Cu această introducere în relațiile dintre noi și Părintele, am fost cu adevărat cucerit de personalitatea Sfinției Sale. L-am auzit atunci de multe ori vorbind și am văzut și cât de mult este iubit de lume, fiindcă mergea lumea puhoi după dânsul. Ieșea din biserică sau de acasă și cum ieșea în lume, cum se făcea cârd de oameni, care-l însoțeau, încât era parcă un magnet care atrage în jurul lui tot și adună!

Impresionant a fost încă și faptul că omul nu trăiește numai cu pâine, dar și cu pâine! Și mănăstirea avea tere-nuri care trebuiau lucrate. Și atunci aveau fân cosit, care trebuia întors și adunat. Și Părintele Arsenie zice: *Ei, acum să ne ducem să adunăm fânul.* Și cred că vreo câteva sute de oameni au pornit după dânsul... Am rămas tare impresionat de această putere de atragere a mulțimii, dar și de dragostea pe care poporul o manifesta față de Părintele!

Am stat de vorbă, sigur, cu Părintele, care avea, oărecum, idee despre fiecare dintre noi. Știa că am venit acolo de la București, cu atât mai mult cu cât Părintele Stăniloae voia să realizeze o legătură între grupul de la Antim și grupul de la Sâmbăta. Și, cum noi eram de la Antim, și Părintele a fost interesat să ne cunoască. Cât am stat pe acolo, aproape în fiecare seară am stat câte puțin de vorbă cu Sfinția Sa, în grup, toți laolaltă.

Asta a fost prima noastră vizită la Sâmbăta. A doua oară a fost în anul următor, când tot așa, ne-am adunat în grup mai mare și ne-am dus la Sâmbăta. Îmi amintesc de aceasta, pentru că acolo l-am reîntâlnit, după multă vreme, pe părintele Ioan Iovan. El terminase facultatea, venise la Sâmbăta, stătea de vorbă cu Părintele Arsenie, și noi, care veniserăm de la București, eram găzduiți într-o micuță cabană, un fel de șură, unde am dormit cu toții pe fân. Și Părintele l-a adus și pe studentul de atunci Ioan Iovan și ni l-a prezentat. Eu m-am bucurat foarte mult, fiindcă Ioan Silviu Iovan, studentul de atunci, era colegul meu de liceu, de dinainte de 1940, prietenul meu din copilărie și era botezat de bunica mea. Era din satul de unde era tata de origine, și bunicii mei erau gard în gard cu casa parohială unde locuia părintele Gavriil Iovan, tatăl lui Silviu Iovan. Și ne-am bucurat că ne-am revăzut! Cât am fost cu Ardealul cedat, el a rămas acolo, iar eu am fost dincoace, astfel că nu ne-am întâlnit niciodată. Din această a doua întâlnire, îmi amintesc de această clipă, când Părintele Arsenie nu știa că suntem atât de apropiați și așa de bine cunoscuți.

Dintre toți cei care eram atunci la mănăstire, eu am plecat la București mai devreme. Leonida Plămădeală și

cu alții au rămas în continuare acolo și au lucrat la lacul de la mănăstire și au avut timp să se cunoască mai bine și au stat mai mult de povești.”

„De ce ați venit să mă căutați, Părinte?”

De atunci, Părintele Nicolae s-a văzut în alte câteva rânduri cu Părintele Arsenie Boca. Însă una dintre experiențe e cu totul specială. „A venit anul 1948, când, în luna mai, s-au produs o seamă de arestări în studențime și ne-am risipit care încotro. Eu am trăit atunci iarăși o minune: în timp ce toți colegii, cunoscuții și prietenii mei au fost arestați, eu am avut manifestarea bunătații lui Dumnezeu, Care știa ce avea să se întâmple cu alții... Când intram în Facultatea de Teologie, Secretarul de atunci al Facultății, Dumnezeu să-l odihnească, Părintele Nicolae Angelescu, m-a avertizat că sunt căutat pentru arestare de poliție. Și mi-a spus: *Du-te unde-i vedea cu ochii*. Și, de atunci, a început calvarul! Am plecat și întâi am fost șocat, dezorientat, dar mai apoi mi-am revenit și m-am dus la rude, la Timișoara, cu gândul să trec granița. Și tot stăteam și studiam posibilitatea plecării clandestine, desigur, până când, într-o zi, când eram singur în casă la rudele la care stăteam, am văzut în fața ferestrelor că se mișcă o umbră. Erau niște jaluzele prin care se putea vedea puțin. Și, când m-am uitat, Părintele Arsenie la ușa fugarului de la Timișoara! Am fost atât de șocat și surprins! Ce caută Părintele Arsenie aici?

I-am deschis, desigur. Era îmbrăcat în sutană, în ținută călugărească și mă temeam să nu atragă atenția oamenilor prin prezența lui. Casa în care stăteam era la un colț de stradă, cu vizibilitate și pe o parte, și pe cealaltă.

Și de la vecini se vedea... Deci, când l-am văzut, am deschis ușa. A venit Părintele înăuntru. Am rămas surprins și apoi l-am întrebat: *De ce ați venit să mă căutați, Părinte?* Mi-a răspuns: *Ca să te duc la mănăstire*. Și a început să-mi explice că a primit încredințarea episcopului de la Arad, să reorganizeze Prislopul. Și el s-a gândit să facă o mănăstire cu oameni care sunt, oarecum, orientați în teologie, cam cum era la Sâmbăta. Oameni cu studii teologice, oameni cu credință, oameni devotați. Și s-a dus și a vorbit cu Leonida Plămădeală. Și a acceptat. Și, o dată cu el, și Stelian Manolache. Pe ei doi îi avea deja acolo și ei l-au îndemnat pe Părintele să mă caute și pe mine, să mă aducă la mănăstire.

De mine nu știa absolut nimeni! Dar Părintele Arsenie s-a dus acasă la tatăl meu. Sigur, nu era singurul care știa – mai știa și cumnatul meu – dar nu știa multă lume despre mine. Și tatăl meu, care-l știa pe Părintele Arsenie din istorisirile mele, când l-a văzut că a venit și cum era îngrijorat de situația mea și cum Părintele i-a vorbit așa de frumos că va face o mănăstire și că ei garantau oarecum că nu vom fi deranjați de nimeni – că ăsta era mirajul și pentru Antonie, și pentru Dometie, că nu vom fi deranjați de nimeni – a fost convins, având oricum încă dinainte încredere în Părintele, să-i spună unde mă poate găsi. Și Părintele Arsenie a venit la Timișoara și m-a găsit acolo.

În timp ce noi povesteam și ascultam eu relatările Părintelui, au venit rudele mele acasă și, când l-au văzut pe Părintele acolo, s-au cutremurat! Convenția între familia mea și ei a fost că ei mă țin acolo ascuns, ca să-mi pregătesc fuga peste graniță, dar cu o condiție: să nu mă știe nimeni! Să nu știe nimeni unde sunt ascuns. Or acum,

dacă și un călugăr oarecare a aflat unde sunt, mi-au spus: *De mâine pleci!* Nu i-am spus Părintelui Arsenie faptul acesta, că ei m-au chemat deoparte, în timp ce era Părintele la ei, și m-au întrebat cine e și ce caută aici. Se temeau că e al doilea fugar care a venit cu mine și nu voiau să mai țină pe cineva. Le-am spus că nu, nu e fugar ca mine. Le-am spus de ce a venit, dar mi-au răspuns: *O dată cu el, pleci și tu!* Pentru mine, a fost atât de greu! Nu i-am spus Părintelui situația în care mă puneau, dar i-am spus că la mănăstire nu mă duc, pentru că eu nu cred în ceea ce i s-a promis, că mă poate acoperi și pe mine și pe alții care ar veni acolo. Că aceasta este pricina pentru care nu mă duc la mănăstire, că eu voi continua să rămân fugar sau să plec, dacă voi putea. Ne-am despărțit în clipele acelea. Asta era, nu știu, prin 1949, cred, primăvara. Nu mai țin minte bine...

Și nu ne-am mai revăzut, apoi, până după ce au trecut anii de închisoare.”

**„Arestarea a fost
o adevărată binefacere pentru mine...”**

De aici, Părintele Nicolae Bordașiu continuă șirul lung și greu al peregrinărilor, cu Securitatea mereu pe urmele sale.

„Datorită Părintelui Arsenie – își continuă Părintele Nicolae istorisirea –, am plecat de la Timișoara și am stat ascuns în părțile orădene, până când, tot cu voia Bunului Dumnezeu, am ajuns în închisoare, însă fără a fi trădat și fără a mă prezenta singur, ci a fost un aranjament în așa fel, încât nimeni nu mă are pe conștiință și pe nimeni nu

am pe conștiință. Am fost arestat prin dezvăluirile unui prieten, cel mai bun prieten din fragedă copilărie – era consătean cu mine și ajunsese medicul penitenciarului din Timișoara – care, cu foarte bună intenție, a încercat să-mi facă buletin, să pot ieși în lume și a ajuns astfel și el, săracul, în mâna celorlalți. Dar eu nu-i reproșez niciodată aceasta! Dimpotrivă! Zic că a fost voia lui Dumnezeu și mâna lui Dumnezeu a lucrat în așa fel, încât eu nu-i reproșez niciodată nimic! I-am spus și lui – ne-am înțeles după aceea, pentru că el era muștrat de conștiință, că eu am fost capturat de Securitate și, împreună cu mine, și alții care au avut de suferit, dar i-am spus că nu trebuie să-l mustre conștiința deloc, fiindcă a fost o minunăție întâmplare, ca să ajung în această stare. Eu ajunsesem, din punct de vedere nervos, la o asemenea epuizare, încât mă pândeau multe ispitiri rele.”

L-am întrebat pe Părintele Nicolae cum a rezistat, vreme de șapte ani, presiunilor prigonitorilor și *statutului* de fugar.

„Dragul meu, pentru mine a fost greu, că n-aveam libertate. Pentru cei care mi-au deschis ușa, a fost greu, pentru că aveau conștiința că deschid ușa pușcăriei pentru ei. Dar nimeni niciodată nu m-a refuzat! Și aici se arată eroismul și puterea sufletească a românilor, fiindcă nu toți mi-au fost rude. Ce-aș mai sublinia încă este eroismul copiilor cu care am avut de lucru. Au fost copii, care erau în clasa I, a II-a primară și care totuși au știut să păstreze secretul în așa fel, încât, prin copii, nimeni, niciodată n-a aflat despre existența mea. Mai degrabă au aflat unii de la oameni mari, care, din compasiune sau ca să-mi găsească încă un sprijin, vorbeau cu alții despre

mine. Sau au fost întâmplări de altă natură: bunăoară, stăteam într-o primăvară către soare și mi-am scos mâinile pe fereastră, ca să mă bucur de căldura soarelui, și un vecin, care era în podul grajdului și care privea de acolo înspre casa unde eram eu, a văzut și a fost șocat de faptul că se învârt niște mâini în fața soarelui, dar nu a mers să spună nimănui, ci l-a întrebat pe unchiul meu, la care eram găzduit, spunându-i ce a văzut. Și, atunci, unchiul nu a avut încotro și i-a dezvăluit adevărul, spunându-i: *De-acum, poți să faci ce vrei cu noi...* Dar omul a avut atât de puternică dragostea creștină, încât n-a făcut rău, ci a căutat să ajute o persoană aflată în situația aceasta, încât mi-au devenit ei apărători în orice împrejurare, după aceea, cât am mai stat în locul acela.

Iar copiii..., ce să mai spun?! A fost, între alții, într-o familie unde am găzduit, un copil, elev de școală primară, din Moldova. Când a fost foametea acolo, au fost aduși mai mulți în părțile celelalte, și familia aceasta l-a luat și pe acest copil, să-l crească alături de unul al lor. Eu nu puteam să stau în casă cu ei fără să știu de mine. Făceam lecții cu el și cu băiatul gazdei. Dar copilul acesta nicio dată n-a povestit la nimeni! Dimpotrivă, veneau pentru mine cu tot felul de informații din sat, din lume... Ce știau și ei să-mi spună! Pentru mine a fost o bucurie că îi simțeam atât de apropiați și de calzi sufletește. În timpul acesta, am avut și eu o preocupare, că îi ajutam să își facă lecțiile. Ne petreceam timpul în forma aceasta împreună!

Însă cei șapte ani pe care i-am petrecut ca fugăr au fost foarte grei. Foarte grei! Ajungeam uneori atât de neuroasteniat, încât mă ispitea gândul sinuciderii! Dar întotdeauna a venit Dumnezeu cu un sprijin oarecare și, în final, cu arestarea care a fost o adevărată binefacere pentru mine.”

„Nu pot să-I mulțumesc destul lui Dumnezeu!...”

Urmează arestarea și procesul, care au loc la Timișoara. În cadrul aceluiași proces, este audiat și Părintele Arsenie Boca, pentru vizita sa făcută tânărului Nicolae Bordașiu, vreme în urmă, la Timișoara. Puțină lume știe că prima arestare a Părintelui Arsenie Boca se datorează și acestui fapt. Una dintre cele mai grave acuze din dosarul Părintelui Arsenie, la acea vreme, a fost tocmai această prietenie cu *fugarul* Nicolae Bordașiu.

Despre această perioadă, a închisorii, Părintele Nicolae Bordașiu vorbește cu sfială de cuget și foarte multă discreție. „Nu pot să-I mulțumesc destul lui Dumnezeu, pentru că totdeauna mi-a dat posibilitatea să stau undeva unde nu pot spune că am avut liniște deplină – pentru că frica a fost totdeauna împreună cu mine –, dar unde totuși o depășeam, o puteam suporta! Și, când am ajuns în vremea în care mi-a fost prea greu să mai suport, atunci a venit arestarea și am intrat în închisoare. Și vremea aceasta de închisoare a fost precedată întâi de ancheta de la Securitate.

Cum oricine își poate închipui, când te ia Securitatea la anchetă, te ia de la vremea când ai început, și până unde ai ajuns în momentul în care ai fost prins. Și așa, au ajuns să le întrebe și pe rudele mele de la Timișoara cât am stat la ei, de ce m-au ținut și de ce m-au alungat. Și astfel au ajuns să afle că Părintele Arsenie m-a vizitat când eram la Timișoara. Așa s-a întâmplat că, în octombrie 1955, Părintele Arsenie a fost arestat de Securitatea din Timișoara și adus la anchetă, ca să-l întrebe ce legături a avut cu acest *dușman al poporului*, care eram eu.”

**„Cum de era Părintele Arsenie singur
și cum de a știut acel om să mă ducă acolo?!”**

De acest episod al condamnării de la Timișoara se leagă o altă întâmplare minunată cu Părintele Arsenie Boca.

„De la Securitate, când s-a încheiat ancheta – ne spune Părintele Nicolae –, am fost dus la Penitenciar. Părintele Arsenie era și el arestat și aștepta eliberarea, după ce s-a încheiat anchetă.

Ca în toate închisorile, paza era destul de aspră. Eu, fiindcă nu eram condamnat, ci doar mă îndreptam spre condamnare, eram ținut singur într-o cameră. Și în fiecare închisoare există așa-zisul *program*, în cadrul căruia toți deținuții ies afară din cameră – nu toți odată, desigur, ci fiecare pe rând –, își duc vasul cu resturile netrebuitoare și își aduc vas cu apă. Acestea se produc la anumite ore. Și, într-una din zile, gardianul vine și-mi deschide repede ușa și zice: *Ia-ți tineta și te du la spălător!* Eu eram surprins, că nu era în program. În plus, fusesem deja cu tineta și-am deșertat-o, am spălat-o și m-am întors. Dar el iar mi-a zis: *Ia-ți tineta repede și te du la spălător!* În spălător, care era la capătul unui coridor, în timpul când era programul obișnuit, ferestrele erau închise cu jaluzele, ca să nu poți vedea nimic. Am luat repede, uimit, tineta, m-am dus la spălător, unde, de data aceasta, ferestrele erau larg deschise! Eu, care îmi spălasem tineta, ce să fac?! M-am uitat pe geam afară... Și pe cine am văzut în curtea de plimbare?! Pe Părintele Arsenie! Vă puteți închipui ce-a fost pentru mine?! Mi-am explicat atunci de ce a trebuit să vin repede și, după ce mi-am satisfăcut această bucurie, mi-am luat tineta și eram în continuare uimit...

Nici gardianul nu mi-a zis o vorbă, nimic, ca și cum n-ar ști nimic! Mi-am făcut treaba și m-am dus înapoi.”

L-am întrebat pe Părintele Nicolae cum de Părintele Arsenie era singur, acolo. Răspunsul Sfinției Sale a venit firesc de prompt: „Asta este și marea mea întrebare! Cum de era Părintele singur și cum de a știut acel om să mă ducă acolo?!”

Și, în continuarea acestei idei, Părintele Nicolae mai punctează câteva aspecte: „Stând acolo, eu aflasem de la colegul meu de celulă, un deținut care își avea rolul lui acolo, că, dacă vrei să-i faci bine unui pușcăriaș, să-l propui ca martor la proces, ca să-l scoți din închisoare, să mai schimbe mediul, să se mai deplaseze de aici, de acolo. Și atunci am numit și eu o seamă de colegi despre care știam că sunt închiși și i-am invocat acolo, spunând că am avut o problemă cu ei, cumva, ca să-i fac pe anchetatori să-i aducă, să verifice. Și unul din aceștia – de unde a știut el celula în care sunt eu închis nu știu! –, într-o zi a venit și a deschis fereștră din ușă, care se numește vizetă, și mi-a vorbit, mi-a spus că Părintele Arsenie e acolo, că a venit la anchetă. Și am rămas surprins: de unde știa el unde să mă găsească? Este o taină pe care n-am dezlegat-o niciodată! Păreri... sunt. Diferite. Dar numai Dumnezeu știe care este realitatea, și aceasta arată că, până și acolo, în mediul acela, exista o formă de manifestare a credinței și a sentimentelor tale românești sau de compasiune. Încât eu, mult m-am bucurat văzându-l pe Părintele Arsenie. Știam că e închis, nici nu puteam exclude să nu fie anchetat, după ce a venit la mine, la Timișoara! N-avea cum să nu fie închis în penitenciar – asta nu mă gândeam –, însă, după câte știu, n-a stat prea

mult. Și nici n-a avut ce să spună. Dacă ar fi fost să fie condamnat, ar fi fost poate pentru omisiune de denunț. Dar a vrut Dumnezeu să se schimbe puțin atmosfera și n-a fost Părintele condamnat și pentru asta”.

„Aiudul a fost cu adevărat o universitate spirituală!”

L-am rugat pe Pr. Nicolae să ne istorisească puțin despre vreme petrecută în închisoare...

„După arestare, cred că am petrecut vreo trei ani până să ajung la Aiud. Trei din totalul de nouă. Am fost, întâi, pentru proces, la Oradea. De la Oradea, la Jilava; de la Jilava, la Constanța; de la Constanța, din nou la Jilava, iar la Oradea și, la sfârșit, am ajuns și la Aiud.

Se spunea despre închisori că sunt *universități*. Aiudul a fost cu adevărat o universitate spirituală! E adevărat că-s foarte greu de dus anii de închisoare, dacă nu ai credință. Unii au derapat. Dar este iarăși adevărat că eu nu am trecut prin epoca grea de depersonalizare, cum a fost Piteștiul sau Gherla sau Aiudul, mai târziu. Când eu am ajuns, deja trecuse epoca reeducărilor și, pentru aceasta, nu pot eu să-I mulțumesc Bunului Dumnezeu niciodată îndeajuns, pentru că atunci, prin preotul acela de la facultate, prin secretar, m-a avertizat și am putut fugi.

La Aiud..., iarăși pot să spun că Dumnezeu S-a milostivit de mine! N-am avut parte de tovarăși de celulă imposibili sau rău-voitori sau mai știu eu cum. Dimpotrivă! Pentru mine, a fost o binefacere! N-am prea stat mult cu intelectuali. Am stat majoritatea timpului cu oameni cu studii medii sau mai puțin, încât de multe ori ajungeam să fiu cel mai școlit dintre cei cu care eram.

Și, pentru a umple timpul, aș putea spune că, în timpul închisorii, am fost un mare romancier, un mare povestitor... Umpleam timpul oamenilor, ca să nu se plictisească, încercând să-i captivez în ascultare. Și-am învățat și religie, și franceză, și istorie și tot ce se putea. La un moment dat, am ajuns în închisoare, acolo, la Aiud, cu un tânăr, la vremea când a fost arestat, că de-acum anii au trecut, cu un om în floarea vârstei, un cioban de la Ocna Sibiului pe care, în timpul cât a stat împreună cu mine, l-am ajutat în așa fel, încât și eu am învățat de la el, dar el mai mult de la mine! A învățat limba franceză, matematică, română, încât a putut să vorbească limba franceză după ce a ieșit de acolo. Și a ajuns primar în orașul lui într-o bucată de vreme. Și a înfrățit orașul său cu un oraș din Franța și când a venit în vizită primarul orașului din Franța, el i-a ținut discurs în limba franceză. Da! Acestea sunt minunile *Universității Penitenciare* care a fost la Aiud! Și mai sunt multe alte întâmplări frumoase...”

Părintele Nicolae se lasă destul de greu *descusut* despre perioada petrecută în închisoare. Cunoscându-l față către față, îți dai seama firesc de eleganța cu care simte să treacă peste aceste aspecte. Ceea ce inundă, din fiecare cuvânt, din fiecare gest, tresărire a Părintelui Nicolae, e seninătatea și profunzimea acelor oameni ai lui Dumnezeu care, de fiecare dată, fac din suferință binecuvântare, din fiecare întâlnire cu ei încă și încă o minune a lui Dumnezeu păstrată pentru noi pentru vremuri de restriște.

Revederea cu Părintele Arsenie

A venit și ziua eliberării. Nicolae Bordașiu lucrează ca muncitor, apoi ca tehnician la Institutul Ioan Canta-

cuzino, unde a făcut parte din colectivul care a preparat pentru întâia oară în România gama globulină din sânge retro-placentar.

„Venind în lumea liberă a Bucureștiului, Bunul Dumnezeu nu m-a părăsit și mi-a dat din nou ajutor, își continuă povestirea Părintele Nicolae. După cum vă spuneam, am intrat să muncesc la Institutul Cantacuzino, fiindcă aveam studii de farmacie. Dar, pentru că aveam *tinicheaua*, cum se zice, de coadă – faptul că am fost deținut politic – a făcut să fiu încadrat la munca de jos, după ce în două locuri până atunci fusesem refuzat. Ajungând să am, de acum, și un loc de muncă, aveam și o locuință, am început să-mi caut și eu prietenii, pe cei pe care îi știam. Și am întâlnit familia Mitropolitului Antonie. Am aflat unde stă dânsul și am ajuns să-l întâlnesc după o vreme, căutând să-i fac și surpriza prezenței. N-am făcut vestită înainte venirea mea – le-am spus și părinților lui, care mă cunoșteau și care cunoșteau toate relațiile noastre, să nu îi spună nimic – și ne-am întâlnit! Sigur că ne-am bucurat mult... El era atunci lucrător la fabrica de mase plastice și i-am spus și eu cum am ajuns și unde am ajuns. Și el zicea: *Ne ajută Dumnezeu... Încet, încet!* Mă rog... De la el am aflat că și Părintele Arsenie este în București, dar nu mi-a putut spune unde. Mi-a promis însă că îi va spune despre prezența mea. Dar tot atunci mi-a spus că, dacă vreau să-l văd, să merg la Biserica Boteanu, unde se duce cu regularitate. L-am urmărit atunci, ca să-l văd. Și, într-adevăr, l-am văzut într-o duminică! Era și Maica Zamfira, Julieta Constantinescu... În prima duminică, eram destul de emoționat și nu m-am prezentat. Dar, după aceea, mă rog, era oricum o datorie a mea

să fiu eu cel care mă prezint, să știe ei întâi că am venit. Ne-am bucurat mult că ne-am revăzut! Nu s-a supărat pe mine fiindcă a ajuns în închisoare la Timișoara. A înțeles că acesta e mersul anchetei... Și m-a sprijinit mult moral în timpul acesta, fiindcă Părintele era o personalitate puternică. Spun și eu ca fratele Bucescu de altădată: înainte de a gândi, știa ce ai de spus.

Am fost împreună multă vreme, până când drumurile vieții îi fac pe unii oameni să se ducă într-o parte, iar pe alții, într-alta. Părintele a avut o locuință unde era mai greu de accesat, fiindcă era urmărit. Și, cum autoritățile comuniste căutau întotdeauna să facă o altă organizare și cum știam că unii au fost condamnați din nou pentru reorganizare, pentru uneltire contra ordinii sociale, ne vedeam mai rar. Și, apoi, a ajuns la Prislop, unde au ajuns o seamă de măicuțe care au fost colege de facultate cu mine. Și stareță era Măicuța Drăghiță Ana, care mi-a fost colegă de facultate. Eu le-am sprijinit mult. Și pe Maica Mihaela Ghișoiu, și pe Hurducaciu... Nu le mai știu acum numele toate... Am sprijinit când a fost problema cu recuperarea căminului de bătrâni al Mănăstirii de la Prislop, unele cunoștințe mi-au adus memoriul și eu l-am făcut să ajungă unde trebuie... Și în multe alte lucrări din acestea.

Părintele, într-o vreme, a lucrat la Institutul Biblic, la Ateliere, și lucra la emailări de icoane și de lucruri din acestea și, când avea nevoie de câte o substanță mai deosebită, ca să mai încerce câte ceva, eu eram la Institutul Cantacuzino, unde aveam chimicale și legături cu furnizori de chimicale și l-am ajutat să poată găsi câteodată ceva reactivi sau mai știu eu de ce avea nevoie, până când

s-a mutat de tot. Am fost și eu la Prislop, cred, o dată cât a trăit, cât a fost comunitatea acolo. Și, apoi, am îmbătrânit, am obosit... Am fost doar după ce a murit să-i văd mormântul, să mă rog să mă sprijine pe mai departe, fiindcă m-a ajutat mult în viață.”

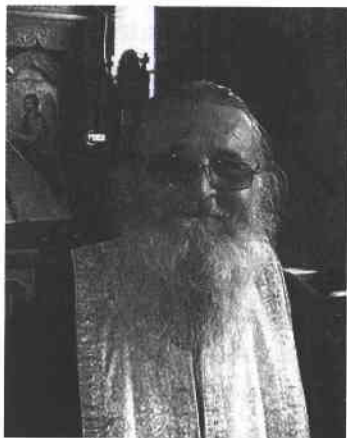
„Răbdare. Și Dumnezeu îți va ajuta!”

L-am rugat pe Părintele Nicolae să ne mai puncteze câte ceva din acea perioadă în care se afla în imediata vecinătate a Părintelui Arsenie Boca. „Înainte de toate, când lucra la Institutul Biblic și când eu eram simplu muncitor și nu prea vedeam drumul vieții – continuă Părintele Nicolae –, m-am dus iar la Părintele Arsenie. Eu eram oarecum dezorientat. În Institutul acela nu-mi găseam locul, deși am fost sprijinit foarte mult. Am fost inclus în echipe de cercetare științifică, încât, la un moment dat, am fost într-un colectiv foarte restrâns, care a sintetizat gama globulină românească și sânge retro-placentar. Asta a fost o lucrare extraordinară atunci! Dar în mine tot dorința de a sluji în Biserică stăpânea. Și, când îi spuneam Părintelui, îmi zicea: *Răbdare. Și Dumnezeu îți va ajuta!* Și, într-adevăr, a venit momentul în care să pot intra la teologie, la seminar. Și, când am fost hirotonit preot, m-am dus pentru binecuvântare la Părintele Arsenie. Îmbrățișarea plină de căldură și bucuria de a avea posibilitatea de a fi slujitor am simțit că o împărtășește cu mine și Părintele. Cu blagoslovenia Părintelui Arsenie, am mers foarte bucuros și cu încredere în slujirea preoțească. Acesta a fost unul din momentele frumoase ale întâlnirilor noastre.

Ce să mai spun?... Când lucra la altarul de la Biserica Elefterie, țin minte că îl vedeam atât de preocupat și atât de dornic să o arate lumii pe Maica Domnului nu așa, prin tăria culorilor, prin ceea ce în mod obișnuit oamenii văd, ci prin străveziul picturii, s-o vadă oamenii pe Maica Domnului în toată frumusețea și duiosia ei de mamă a întregii lumi! Și era atunci nu taciturn, dar era preocupat și-l vedeai cum privește parcă dincolo de zare, ca să vadă ceva ce noi nu putem vedea... Când lucra la această pictură, era foarte mult preocupat de aceasta. Și, dacă veneam cu vreo întrebare, când ne întâlneam cu o ocazie oarecare, cu delicatețe ne zicea să revenim cu o altă ocazie. Și îl respectam și îl stimam și apreciam tot dorul acesta de a fi cel care dăruiește fiecăruia ceva din sufletul lui.”

De ani buni, Părintele Nicolae Bordașiu slujește la Biserica *Sfântul Silvestru* din București, fiind numit paroh aici, după mutarea la cele veșnice a Părintelui Constantin Galeriu, în august 2003. Mereu înconjurat de tineri, îndrumător duhovnicesc al unei comunități de excepție, Părintele Nicolae covârșește cu discreția, sinceritatea și vigoarea sa părintească. De aceea, întâlnirea cu el este mai mult decât o bucurie. E o binecuvântare. Și încă un mod al lui Dumnezeu de a ne mărturisi că ne iubește, cu vreme și fără vreme. Și, mai ales, prin oamenii pe care încă îi mai lasă între noi, pentru a vedea *străveziul* Cerului...

Pr. Serafim Bădilă
Mănăstirea Cășiel, Cluj

**„Părinte Arsenie,
roagă-te lui Dumnezeu pentru noi...”**

La Părintele Serafim Bădilă, la Cășiel, nu poți ajunge decât cu îngenunchere de gând și bucurie. Sălășluită în inima unei poienițe sihastre din ținutul Clujului, Mănăstirea Cășiel despică Cerul cu suplețea unor neîncetate rugi, ce se înalță de aici de ani și ani, ruptă cu totul de iureșul lumii.

Părintele Serafim vine dinspre Alba, ca descendență pământească. S-a născut în satul Deal, comuna Călnic, în 1948. Vreme de 20 de ani e învățător la Râmeș, pentru ca apoi să se ducă la mănăstire și să se înscrie, la îndemnul Părintelui Arsenie Boca, la facultatea de teologie. Este călugărit apoi la Mănăstirea Izbuc, după care primii trei ani îi slujește lui Dumnezeu la lăcașurile sfinte din

preajma Oradiei, pentru ca mai apoi să se statornicească la Mănăstirea Cășiel, unde e și în prezent.

Când am ajuns la Cășiel, ziua se pogora deja înspre seară. Părintele Serafim era – așa cum îl găsești mai mereu – la spovedit. Vecernia era pe sfârșite, iar maicile se retrăgeau în continuă rugăciune. La o vreme, întreaga obște a mănăstirii se orânduia într-o minunată procesiune în jurul mănăstirii, având în frunte prapori și pe brațe o icoană purtând chipul Părintelui Arsenie Boca.

Ne-am retras în chilia Părintelui Serafim și l-am rugat să ne spună câte ceva despre Părintele Arsenie Boca.

Părintele Arsenie Boca și durerile oamenilor

Cu glasul plin de emoție și cutremur, Părintele Serafim își începe istorisirea, cum altfel, decât cu fireasca rugăciune: „Părinte Arsenie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi, că ai Duh Sfânt. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor Sfinților, Amin.

M-a învrednicit Bunul Dumnezeu să îl cunosc pe Părintelui Arsenie și să merg de multe ori la Sfinția Sa, când picta la Drăgănescu. Cu ocazia acelor vizite, am avut și niște discuții cu Părintele; și personal, și am auzit și ce discuta în Biserică, cu oamenii”.

De ani de zile, în scaunul spovedaniei, în inima Părintelui Serafim s-au frânt mulțime de dureri și suferințe. De aceea, și de această dată, ar vrea să ne vorbească, pentru început, despre cauzele suferințelor oamenilor, așa cum le-a auzit el de la Părintele Arsenie:

„Eu mă gândesc că ar fi bine acum să scot în evidență un cuvânt al Părintelui Arsenie despre durerile oamenilor.

Aceste dureri ale oamenilor, Părintele Arsenie le-o clasat în patru: beteșugul trupului, vrajba în casă, paguba în curte și în agoniseală și copiii îndrăciți, neascultători, necredincioși și desfrânați. Părintele caută să arate pricinile acestor patru dureri ale oamenilor.

La **beteșugul trupului**, arată Părintele trei pricini pentru care se îmbolnăvește trupul:

1. De otrăvuri în lipsa postului; carnea este o otrăvă și se mistuie tot cu ajutorul unei otrăvi, fierea.

2. Din naștere, pentru că fie mama, fie tata nu a fost treaz când s-a zămislit copilul.

3. Din desfrânare, pentru că trec măsura cuvenită și încep să-i doară spatele, spinarea, șalele, slăbesc nervii, devin iuți și nerăbdători. Și aceasta, pentru că nu și-au înfrânat poftele (puterile).

A doua durere este **vrajbă în casă**, care vine din păcatele făcute. Și-aici, la vrajba din casă, arată Părintele Arsenie opt feluri de păcate:

1. Dacă căsătoria s-a început cu stângul, adică cu desfrânarea.

2. Dacă soții trăiesc în căsătorie nelegitimă sau fără cununie bisericească.

3. Din curvii nemărturisite, făcute înainte sau după căsătorie. Astfel, au intrat într-o casă nouă cu o pecete drăcească pe trupul și sufletul lor și, pentru că nu s-au mărturisit, acel păcat are să le spargă casa, tocmai pentru că nu au omorât pe diavolul care este cel care făcea acest lucru.

4. Lăcomia de avere a unui părinte care și-a măritat fata sau și-a căsătorit feciorul, numai ca să obțină avere. O asemenea căsătorie nu ține, pentru că s-a făcut cu o lucrare a diavolului.

5. Nepotrivirea de vârstă. O diferență mare de vârstă este un păcat înaintea lui Dumnezeu, pentru că este nepotrivire; spre exemplu, ce poate face o fată tânără în fața unui om în toată firea?

6. Din negrija de suflet a celor din casă, din negrija de spovedanie, de Sfânta Împărtășanie și de rânduielile Bisericii, care sunt poruncile lui Dumnezeu. Fiindcă, dacă nu le păzesc pe acestea, le păzesc pe ale diavolului, și astfel nu pot să aibă liniște.

7. Când nu se ține post. Cei ce se umplu de mânie sunt cei plini de fiere, care se înmulțește în corpul omului atunci când mănâncă multă carne și nu postește; plini de mânie, sar în cap celuilalt.

8. Desfrânarea soților, adică nu respectă zilele: Miercurea, Vinerea, Duminica, sărbătorile de peste an și posturile întregi. Dacă nu țin de rânduială, bate Dumnezeu nerânduiala, ca să se facă rânduială.

A treia durere a oamenilor este **paguba în curte, paguba în agoniseală** – iată pricinile pentru care Dumnezeu aduce pedeapsa asupra avutului nostru:

1. Unii din oameni își drăcuie lucrurile pe care le au, și atunci să nu se mire dacă li se împlinește cuvântul spus, căci dă Dumnezeu după cuvântul lor.

2. Lucrează Duminica. Dacă Dumnezeu nu a lucrat Duminica, nici ție nu îți este îngăduit să lucrezi, și dacă vei lucra, vei pierde nu numai ceea ce ai lucrat Duminica, ci și ceea ce ai lucrat în cursul săptămânii. Să nu ascultați de sfatul nimănui când este vorba de cinstirea Duminicii. Fiecare își are socoteala lui, tu ai un suflet. Căci va veni vremea să ceri apă cu bilet (perioada lui satan).

3. Cel ce se uită la agoniseala sa ca la ochii din cap și-a lipit inima de lucruri pieritoare. Dar Dumnezeu a dat

inima nu ca să ți-o împotmolești cu gunoiul lumii, ci ca să ți-o îndrepti spre Tatăl Cel din Ceruri. Pe El să-L iubim, de El să ne lipim inima, căci neasemănată este plata pe care ne-o dă Dumnezeu, față de cea dată de lume. De aceea, nu-ți lipi inima nici de propriii tăi copii, căci de vei pătimi durere în cele iubite peste măsură, cine ta va mângâia?

4. Ai cumpărat din mână rea, din mână pătimasă, din mână care a furat sau de la unul care a curvit. De aceea, înainte de a o amesteca cu ale tale, dă-i puțină apă sfințită, căci păcatele trec și asupra pământului pe care calci și asupra vitelor.

Când a fost izgonit Adam din Rai, Dumnezeu a blestemat pământul: „Pentru că ai ascultat de glasul femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit *numai din acela să nu mănânci* și ai mâncat dintr-însul, blestemat să fie pământul întru lucrurile tale. Întru necazuri vei mânca dintr-însul în toate zilele vieții tale. Spini și pălămidă îți va rodi ție și te vei hrăni cu iarba pământului. În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până când te vei întoarce în pământul din care ești luat; că pământ ești și în pământ te vei întoarce” (Facere 3, 17-19). Iar femeii i-a zis: „Voi înmulți mereu necazurile tale și suspinul tău; în dureri vei naște copiii și bărbatul tău va fi întoarcerea ta și el te va stăpâni” (Facere 3, 16). O greșală a noastră atârână asupra întregii averi.

5. Cineva se ține de vrăji asupra ta, iar tu nu ai ocrotirea lui Dumnezeu asupra ta. Cine lucrează cu diavolul are puteri asupra ta, pentru că nu ai ocrotirea lui Dumnezeu. Ca să nu mai poată lucra duhurile rele, curățește-ți trupul tău prin post, fă sfeștanie, pune-ți o Sfântă Cruce în curte și roagă-te lui Dumnezeu să te ocrotească.

6. În curtea în care stai sau pe pământul pe care-l lucrezi apasă jurăminte, blesteme sau nedreptate. Să luați seama, să nu tăiați o brazdă din pământul care nu este al vostru, căci aduce moarte. Se poate însă să fie asupra curții tale și alte păcate: poate ai cumpărat această curte cu bani muniți într-o vreme când trăiai în desfrânare. De acești bani, deși i-ai muncit, nu te vei folosi, căci asupra lor apasă păcatele de când i-ai muncit și Dumnezeu lasă să te muște șerpilor pe care îi ascunzi până te vei mărturisi.

7. Apasă blestemele părinților sau ale altuia asupra casei tale și asupra ta sau, ce este și mai des, copiii lepădați și îngropați ici-colo. Lepădarea copiilor este un păcat strigător la cer.

8. Avem păcate din tinerețe sau mai pe urmă și nu le-am ispășit, că nu-i destul să le spui sub patrafir, trebuie să le și ispășești, de bună voie; că de nu, vine bătaia lui Dumnezeu asupra ta și peste tot lucrul mâinilor tale.

Și ultima durere a oamenilor, **copiii îndrăciți, neascultători, necredincioși și desfrânați**. Aici sunt numai trei motive:

1. Părinții nu au păzit postul și nu s-au putut înfrâna de la poftele trupesti, și așa au călcat zilele și timpurile neîngăduite: Miercurea, Vinerea, Duminica, sărbătorile de peste an și posturile întregi. Toți copiii care rezultă sunt neascultători și îndărătnici, pentru că nici părinții lor nu au ascultat de poruncile lui Dumnezeu de a păzi zilele sfinte.

2. Mamele nu s-au păzit până la curăție deplină și așa se nasc copii plini de bube și pot muri. Și dacă în vremea aceea tata a mai fost și beat, se naște un copil care va fi slăbănog fie cu mintea, fie cu trupul, fie cu amândouă.

3. În vremea sarcinii nu te-ai păzit de bărbat; de aici mulți copii se nasc morți sau mor de tineri sau, dacă trăiesc, alunecă în curvie, pentru că s-a întipărit pecetea curvească pe ei încă din pânțele mamei lor.

Se găsesc acestea în Sfânta Scriptură, căci toate prin câte trece mama în vremea celor 9 luni de sarcină, fie bune, fie rele, se întipăresc în copil. Când va crește mare, toate îi vor răsări în cale.

Roadele curviei părinților se văd ca în oglindă în comportarea copiilor lor: fetele cu fusta scurtă sau, mai grav, cu buricul gol; băieții și chiar bărbații cu belciuge în urechi.

Deci, după cum vedem, peste mâna întinsă a milei lui Dumnezeu se poate da până și cu copita; însă împotriva urgiei mâniei Lui nu se mai poate face nimic.

Ce minunat arată Părintele durerile de care se plâng oamenii și pricinile lor! Omul ajunge să le cunoască, se smerește, se mărturisește, se căiește, face canon și se ridică și pedeapsa!”

„Schimbă-ți viața!”

L-am întrebat pe Părintele Serafim dacă, din experiența sa de duhovnic, regăsește aceste cauze în lumea în care trăim.

„Da, dragul meu! Necazurile îi aduc pe oameni la Dumnezeu. Așa se și zice: *necazurile m-au adus la Tine*. Și, prin aceste necazuri, Domnul vrea ca omul să își vină în sine, cum și-o venit în sine fiul risipitor prin necazurile pe care le-a întâmpinat. Și, atunci când are necazuri, omul vine la Biserică, se smerește, își cunoaște păcatele și

le mărturisește, imediat. Dacă spovedania e sinceră, completă, cu părere de rău și, mai ales, dacă preotul îi aplică un canon, adică o oprire de la împărtășanie o perioadă, și în perioada asta el dă dovadă că ține de canon – adică merge la biserică, postește, are un program de rugăciune, citește cărțile lui Dumnezeu, înlocuind mass-media, care este împotriva Bisericii noastre ortodoxe, citește Sfânta Scriptură, face milostenie –, atunci Dumnezeu vede nevoia lui... Dacă omul face un pas, Dumnezeu face o mie. Și foarte multe cazuri s-au rezolvat printr-o schimbare totală nu numai în viața sufletească a omului, ci și în familia lui, în toate. Și, tocmai de aceea, Părintele Arsenie insistă mult asupra păcatelor. De aceea le-a arătat Părintele păcatele oamenilor!

De exemplu, să vă zic un caz concret. A venit o femeie, biata de ea, și zice:

– Părinte, eu am alergat la doctori și-ntr-un oraș, și-n celălalt, pentru sănătatea mea. Și nu am reușit! Văzând treaba asta, am început să merg și la biserică. Îmi spuneau unii: *Măi, mai încearcă și cu Dumnezeu, și cu slujitorii Bisericii, că vezi că cu doctorii ți-ai risipit toți banii și n-ai niciun rezultat!*

Și mergea femeia la biserică, spunea câteva păcate, preotul îi făcea o cruce pe cap – cum se practică în unele locuri, ca să nu pierdem timp mult – și dădea dezlegare la Împărtășanie și nici atunci n-avea rezultate. Mergea la alt preot. Se spovedea, îi mai dădea să facă și acela niște rugăciuni, să postească. Nici atunci nu avea rezultat! Mergea la altul... Și așa, rând pe rând, a ajuns și aici, Dumnezeu să fie lăudat!

I-am spus:

– Draga mea creștină, trebuie să spui păcatele toate. Păcatul mărturisit este un șarpe care iese din tine. Și, după ce faci mărturisirea completă, sinceră și cu părere de rău, ar trebui să primești un canon.

– Părinte, fac! Că de toți am ascultat...

Și ea și-o spus păcatele. Am ajutat-o și eu, că așa e bine. Spuneam: *Uite, păcatul ăsta l-ai făcut? Pe ăsta l-ai făcut?*

Și i-am spus:

– Să nu te rușinezi! Eu te ajut, ca să fie șterse toate.

Și femeia a fost sinceră și a mărturisit complet toate păcatele. Și i-am spus:

– Pentru că nu ești pe moarte, ar trebui matale să primești un canon. Și canonul e pentru un an de zile.

Așa obișnuiesc: când o gătat omul de spovedit, m-așez la masă și scriu canonul.

1. Părăsirea păcatelor – așa zicea și Părintele: *Schim-bă-ți viața!* Deci părăsirea păcatelor...

2. Participarea la Sfânta Liturghie duminicile și în sărbători; că era pensionară și putea să își permită. Era sănătoasă cu trupul, nu avea boli care să oprească de la post.

3. Mâncare de post; luna, miercurea, vinerea, cele patru posturi pe an.

Și-ntreb:

– Poți?

– Da, Părinte! N-am eu problemă cu hrana. Stomacul mi-e bun...

4. Să citești cărți sfinte. Un pic din Sfânta Scriptură – câte un capitol din Noul Testament –, apoi viața Sfântului din fiecare zi, că-l cinstești astfel și găsești învățături așa de minunate acolo și te folosești mult! Afli multe de acolo, că Sfinții Părinți sunt duhovnicii și povățuitorii

care nu ne amăgesc, nu ne înșală. Ne mustră doar, spre îndreptare, și ne mângâie și ne îmbărbătează.

5. Să ai un program de rugăciune. Din Psaltire să citești, că ești pensionară, apoi rugăciunile din fiecare zi, Paraclisul, mai zici *Tatăl nostru*.

Părintele Arsenie recomanda să zici de zece ori *Tatăl nostru*, ca să poți face față la ispite, și să faci 100 de metanii, pentru sănătatea sufletească și trupească. Iar cine nu poate face 100, Pravila Bisericii Ortodoxe arată că să se citească Psalmul 54.

Și un picuț de milostenie, că nu e nimeni chiar atât de lipsit, încât să nu poată întinde mâna cât de cât. Că spunea Părintele Arsenie: *Oamenii din Lisa-s păcătoși, dar au parte bună, că fac milostenie. Și asta-i ajută...*

Și femeia o plecat cu punctele scrise și am zis:

– Să încerci, după puterea matale, să le respecți. Și mai vii, din când în când, la spovedanie și, peste un an, dacă ții de canon, după puterile matale, primești și Împărtășania, că matale nu ai primit canon pentru păcate până acum și nu a fost de efect spovedania pe care ai făcut-o și Împărtășania pe care ai luat-o. Oarecum puteai să faci și matale ceva, dar n-ai făcut, așa că trebuie o alifie pentru rană. Și asta este canonul! Oprire, un an, și să te ții de canon.

Și, într-adevăr, o trecut timpul, s-o mai spovedit, după un an s-a împărtășit și – Dumnezeu să fie slăvit și lăudat! – și-a primit și sănătatea trupească și a și sporit în trăirea Ortodoxiei, în practicarea învățăturilor Bisericii noastre Ortodoxe!

A fost și un răspuns minunat, pentru că era pensionară și voia să-și vândă apartamentul. Și l-o vândut, de

s-o mirat toți cu ce preț mare l-o dat și o cumpărat o casă și o rămas și cu bani. Și, după mult timp, o murit, zicând: *Doamne Iisuse Hristos, miluiește-mă pe mine, păcătoasa!*

Iată ce înseamnă să aplici un canon!

Părintele Arsenie nu dădea Împărtășania la prima spovedanie la nimeni. Voia să vadă dacă acela are un picuț de spor, de înaintare în viața duhovnicească. Și, deci, de aceea, unii oameni, în ziua de astăzi, se spovedesc și nu au rezultate; pentru că nu e spovedania completă și pentru că nici n-o făcut cât de cât ceva. Înțeleg să dai Împărtășania la omul care e pe moarte, să nu plece din lumea asta neîmpărtășit. Și pe urmă faci Liturghii, parastase, milostenii... Dar dacă e sănătos, trebuie să facă ceva!"

Datorită Părintelui Arsenie s-a înscris la teologie

Despre prima întâlnire cu Părintele Arsenie Boca, Părintele Serafim vorbește cu extrem de multă grijă și bucurie. Oamenii din satul său mergeau mereu și-l ajutau pe Părintele Arsenie, pe când era la Mănăstirile Sâmbăta și Prislop. Auzind vorbindu-se mereu de bine de Părintele, a vrut și el să îl cunoască. Pentru că, își amintește Părintele Serafim și că: „Un frate de-al mamei mele, când s-o dus la Părintele, i-o zis acesta să nu mai bea vin. Și, când o ajuns acasă și o pus paharul la gură, așa i-o mirosit, că pur și simplu nu i-o mai trebuit. Era cinstit și respectat ca un Sfânt Părintele de oamenii din satul nostru!"

Să fi avut undeva spre 30 de ani Părintele Serafim când a plecat spre Părintele Arsenie...

„Pot să zic că din câți oameni ai lui Dumnezeu am cunoscut, unul mai plin de Duh Sfânt nu am întâlnit. Prima dată l-am întâlnit pe Părintele Arsenie la Drăgă-

nescu și m-a impresionat, că atunci când mi-o veni mie rândul, mi-o spus în față păcatele. Eu nici n-am realizat! Era ceva trecut pentru mine... Ce mi-a zis Părintele era trecut de mult. Și, după aceea, mi-a zis să fac *teologia*. Și pe mine m-o blocat ceva; nu m-am supărat de păcatele pe care mi le-a zis, pentru că Sfinția Sa a fost un om care mi-a arătat ceea ce eu uitasem despre cine sunt eu, despre ce hram port. Dar al doilea lucru pe care mi l-a spus, și care m-a dat peste cap, a fost sfatul ca eu să fac *teologia*. Nu-mi trecuse prin cap treaba asta!

Îmi amintesc că fața îi strălucea de nu te puteai uita la dânsul! Așa radia fața de lumină! Era îndumnezeit.

Am plecat derutat de la Părintele din cauza sfatului să urmez *teologia*.

Și mi s-a spus de către alții, când am ieșit din biserică:

– Măi, dacă nu ești mulțumit, du-te înapoi! Și spune-i...

Eu nu puteam să accept treaba asta cu *teologia*. Ieșisem din biserică vreo zece metri, cam până la poartă, dar m-am gândit că, dacă mi s-o spus să mă duc înapoi, ar fi bine să merg. Deschid ușa de la biserică și Părintele, care era cu un cap mai mare decât toți, m-o văzut. Eu m-am uitat la Părintele și-n gândul meu mi-am zis: *Părintele mie mi-o zis! Sunt atâția oameni care așteaptă, trebuie să am bunul simț și să nu mai am pretenții...* Și am închis-o și am plecat. Dar, când eram iar la poartă, aud ușa deschizându-se. Când colo, cine era? Părintele o lăsat toți oamenii în Biserică și a venit la mine, să mă lămuirească, să-și susțină punctul de vedere. Părintele a venit să-mi mai pună încă niște cuvinte în mintea mea, ca să mă ajute să înțeleg, să accept ideea. Îmi spunea să merg la mănăstire, să fac *teologia*. Și eu i-am spus că nu se prea

potrivește asta cu planurile mele... Dar Părintele avea un dar mare: cunoștea ce gândești, știa trecutul, viitorul. Te citea și îți strălucea fața, de nu te puteai uita la el!

În gândul meu am zis: *Nu mi-am strâns bani și trebuie bani să fac o școală.*

Părintele mi-a spus:

– Mă, tu îți pui problema că n-ai bani? Are mama ta!

Mi-a spus asta fără să știe de la mine că tatăl a fost miner și a trecut la cele veșnice și mama mea a avut pensie, deci mă putea întreține, pentru că fratele meu era căsătorit și surorile mele erau la mănăstire. Deci, mama, din pensie mă putea ține. La acest cuvânt al Părintelui că mă poate ajuta mama mea, m-am opus a doua oară, spunând că nu sunt în stare să învăț limbi străine.

Părintele îmi răspunde și la această împotrivire a mea:

– Ce, acum îți pui problema că tu nu poți învăța limbi străine? Iaca, înveți!

Eu m-am împotrivit și a treia oară, spunând că nu sunt așa deștept...

Părintele strigă la mine:

– Mă, tu n-auzi că trebuie să pleci de acolo?

Nu prea l-am ascultat eu pe Părintele. Mergeam pe la dânsul și de fiecare dată îmi zicea:

– Mă, de ce vii la mine, dacă tu nu asculți? Să te duci la mănăstire! Mă, acum te duci la Părintele Cleopa și spui: *Părintele Arsenie Boca m-a trimis la Sfinția ta să mă primiți la mănăstire.*

Cu întârziere mare am făcut ce o zis Părintele, să merg la mănăstire. După 8 ani! De aceea zic: eu nu l-am ascultat!

Deci, cu toată împotrivirea mea, s-a împlinit cuvântul Părintelui Arsenie. Eram la hram la Afteia, când a

venit Înaltul Andrei, de sărbătoarea *Sfinții Împărați Constantin și Elena* și mi-a zis:

– Frate Nicolae, aș vrea să te sfințesc diacon la hram.

Cu îngăduința lui Dumnezeu am primit diaconia și la câteva luni preoția și am făcut teologia, cum a zis Părintele. Astfel, am fost sprijinit de rugăciunile Părintelui Arsenie. În primul rând de harul lui Dumnezeu, al Maicii Domnului, de ocrotirea îngerilor și a sfinților, dar povățuit de Părintele Arsenie..."

„Părintele era urmărit de Securitate pretutindeni”

L-am rugat pe Părintele Serafim să ne spună câteva dintre întâmplările sau cuvintele memorabile trăite sau auzite în preajma Părintelui Arsenie.

Când am fost la Drăgănescu, unde picta Părintele, dânsul a stat de vorbă cu fiecare, deci, a stat de vorbă și cu mine. L-am întrebat:

– Părinte, pe ce să pun accent? Pe Psaltire, pe acatiste, pe *Doamne Iisuse...*, pe cărți sfinte?... Cam asta e rânduiala mea de rugăciune.

Părintele a zis:

– Mă, dar cine ți-a spus să faci asta? Zi rugăciunea minții și *Tatăl nostru*, la care te poți gândi toată ziua.

Apoi am plecat în Gara de Nord, ca să venim acasă, și deodată mama mea zice:

– Măi, Părintele o urcat în trenul nostru, în vagonul celălalt.

Și, trecând prin vagon, am ajuns la el. Și așa eram de bucuroși! Era Părintele Arsenie, pe scaun, și oameni

civili, acolo. Erau securiști mulți, care îl urmăreau. Și era un oarecare tânăr care și-a pus un pardesiul în cuier, chiar la geam, lângă Părintele. Și eu, așa, bucuros, mi-am zis: *Acum o să am timp să vorbesc cu Părintele!* Dar n-am putut să vorbesc niciun cuvânt. Parcă mă oprea o putere, o forță nevăzută și absolut nimic n-am putut să spun! Dar mi-am adus aminte de Părintele care mi-o zis de rugăciunea minții și de *Tatăl nostru*, la care să mă gândesc. Și am început să pun în practică rugăciunea *Tatăl nostru*. Și când am gătat rugăciunea, zicând în gând – poate m-a ajutat și Părintele, cu darul pe care-l avea –, Părintele s-o întors cu capul și o încuviințat. Și-atunci am realizat că Părintele are darul clarviziunii și știe.

Mai mergem un picuț, și Părintele începe să pună mâna, de sus până jos, pe pardesiul care era agățat lângă el. Când o terminat Părintele de pus, după câteva minute, o încetinit trenul, și omul și-o luat pardesiul, că o trebuit să coboare. Și radia de bucurie când l-o luat pe el, că, uite, l-o binecuvântat Părintele, o pus mâna pe el... Omul o coborât, noi am mers mai departe. Și am realizat că, într-adevăr, Părintele era urmărit de Securitate pretutindeni, dar chiar și atunci putea, cu darul care era peste el, să ajute și să-l facă pe om bucuros și să-l folosească.

„Mă, dă-mi un pic de tămâie...”

Un cuvânt interesant pe care mi l-a zis Părintele Arsenie și pe care poate că ar fi bine să-l zic, pentru că sfaturile Sfinților se adresează tuturor oamenilor, iar Părintele e un Sfânt! Eu îl consider Sfânt! Zice către mine:

– Mă, ori vrei, ori nu vrei, Dumnezeu e cu tine!

Și au trecut foarte mulți ani, în care eu am uitat de cuvântul acesta al Părintelui. Și maica mea – Doamne, odihnește-o! –, într-o bună zi, îmi spunea:

– Măi, copile, ce curaj ți-o dat ție Părintele! Ce nădejde ți-o dat ție Părintele când ți-o zis că: *Ori vrei, ori nu vrei, Dumnezeu e cu tine!*

Asta a fost un cuvânt de încurajare, de îmbărbătare, dar care e pentru toți oamenii! Că cuvintele lui Dumnezeu și ale Sfinților sunt valabile pentru toată lumea, nu numai pentru mine sau pentru un om.

Și cum interpretez eu prima parte: *Dacă vrei, Dumnezeu e cu tine*. Vrei să mergi la Biserică? Iată, e deschisă Biserica, poți să mergi. Nu ți-e teamă că poți fi pedepsit sau persecutat. Vrei să te spovedești? Sunt preoți. Vrei să postești? Iată, poți să mănânci mâncare vegetariană, poți să postești. Vrei să faci o milostenie? Nimeni nu-i atât de sărac, să nu poată oferi un zâmbet sau un cuvânt sau o rugăciune pentru cineva, că și aia e milostenie. Vrei să faci o excursie, un pelerinaj la vreo mănăstire? Iată, Dumnezeu e cu tine! Deci la orice lucru, Dumnezeu e cu tine. Că zicea Părintele Arsenie că: *Dumnezeu iubește pe cel mai mare păcătos mai mult decât iubește cel mai mare Sfânt pe Dumnezeu*. Dragostea lui Dumnezeu depășește dragostea noastră!

Și acum, și partea cealaltă. Nu vrei să lași curvușagurile? Nu le lăsa, dar nici nu te mira dacă vezi că ești tată și plătești pensie alimentară. Iată, pentru o plăcere scurtă, Dumnezeu e cu tine, că te pedepsește aici. Nu vrei să lași carnea? Că sunt oameni care nu pot trăi fără carne nici în Vinerea Mare... Păi, Dumnezeu îngăduie ca grăsimea să se depună, caroseria să nu mai meargă bine și un medic

îți va zice: *Matale ai niște rezultate dezastruoase! Dacă vrei să nu mergi la ăia mulți, trebuie să respecti rețeta: pâine prăjită, ceai, cutare, cutare, cutare.* Iată, Dumnezeu e cu tine! Nu vrei să lași țigara? Că sunt oameni care zic: *Părinte, dintre toate păcatele, numai țigara n-o pot lăsa!*

Ei, nu! Nu vrei să o lași! Că așa ți s-o învățat sângele cu nicotina și nu vrei. Păi, te duci la medic și afli că nu merge bine cu căile respiratorii. Și medicul zice: *Păi, și la horn, dacă se depune, se astupă. Matale ți-ar mai trebui la sicriu patru cuie, la matale patru cartușe de țigări și, gata, sunt înfundate cu totul!*

Vrei să mergi la ăia mulți? Dumnezeu e cu tine! Nu vrei să te smerești, să-ți spovedești păcatele? Că Tronul milostivirii lui Dumnezeu este Taina Spovedaniei. Nu vrei să te smerești? Te spovedești la medicul psihiatru sau la psiholog, că așa-i mai nou, în ziua de azi. Dar dezlegare de păcate n-ai. Iată! Nu vrei să postești? Dă Dumnezeu vremurile astea în care am ajuns noi, cu lipsuri, cu necazuri, și postești vrând-nevrând.

Într-o vreme, la pomelnic, îl pomeneam și pe *Părintele Arsenie luptătorul*, că nu era trecut la ceilalți. Și apoi, eu, cu toată evlavia asta a mea, am uitat să-l mai trec și au fost ani întregi în care nu l-am mai pomenit. O început apoi peste mine niște boli, niște ispite și nu mai ieșeam din ele.

Și, într-o noapte, l-am visat pe Părintele Arsenie care zice:

– Mă, dă-mi un pic de tămâie.

Nu cred în vise! Că Părintele Cleopa a și scris o carte *Despre vise și vedenii...* Și chiar dacă-s adevărate, nu trebuie să ne luăm după ele, ca să nu cădem în înșelare. Dar

eu totuși am interpretat, cu mintea mea, că *uite, eu l-am lăsat pe Părintele Arsenie!* Și tămâia e rugăciune... Și am început să mă rog iară la Părintele Arsenie să mă ajute, așa păcătos cum eram.

„Mă, mă duc să vorbesc cu sfinții”

Părintele Arsenie stătea de vorbă cu oamenii și zicea: „Mă, mă duc să vorbesc cu sfinții”. Iată cine a fost Părintele Arsenie: un om care a vorbit nu numai pentru un om, ci pentru toată omenirea, că a vorbit tot de la Dumnezeu, pe care-L avea în inimă și care-i stăpânea mintea și viața.

Părintele Arsenie nu era aspru cu oamenii, ci cu păcatele! Cu păcatele! Chiar și mie mi-o zis în față păcatele, dar prin asta m-o făcut să realizez într-o clipă ceea ce nu realizasem o viață. Deci Părintele ura păcatele, nu pe om. Pe om îl iubea foarte mult!

„Până aici am fost cu tine!”

După cum știți, zilnic merg oameni din toată țara și din toată lumea la mormântul Părintelui Arsenie. Și le este de folos. Mulți mi-au zis ce bine le-a fost la mormânt. Și chiar și eu, de exemplu, am avut o astfel de experiență, când a trebuit să fac o conferință despre Părintele Arsenie. Am trecut pe la mormânt și după aceea am plecat la Deva, unde era conferința. Și, când am venit de la conferință, am venit cu trenul până în Dej, din Dej cu un taxi și, când am intrat pe poarta mănăstirii, așa, înapoi, la întoarcere, am auzit la ureche: *Până aici am fost cu tine!* Dar chiar am simțit ocrotirea Părintelui!

Mi-au făcut cadou oamenii o icoană cu Părintele Arsenie. Eu chiar îl consider Sfânt; să mă ierte Dumnezeu, dacă mă grăbesc. La vremea potrivită va veni și canonizarea, deci cred că nu e o greșeală dacă noi îl simțim și îl cinstim ca pe un Sfânt.

**„Regret toată viața
că nu am îndrăznit să îl văd pe Părintele Arsenie”**

Știți, cred, că la început, la Mănăstirea Sâmbăta, au fost trei preoți: Părintele Arsenie, Părintele Serafim Popescu și un anume Părinte Mihail. Și, acestui Părinte Mihail, Părintele Arsenie i-a spus:

– Să-ți cumperi o casă și să o iei cu tine pe desfrânata Maria, să lucrezi la sufletul ei, ca să vină acolo, unde, în harul lui Dumnezeu, mergem și noi.

Și deci Părintele acesta, Mihail, era într-un sătuc, Rod, dintre Jina și Poiana Sibiului. Și-a cumpărat acolo o căsuță și a adus-o pe Maria desfrânata în ea. Apoi, Părintele a început să fie tot mai căutat de părinții și credincioșii din satul nostru, dar și din alte sate. Însă Părintele nu voia nicicum să plece de acolo, nu mergea nicăieri. O venit frate-său, care era trimis de neamuri, să-l cheme:

– Să mergi, să te vadă.

Zicea:

– Nu merg! Numai mort!

– Nu trebuie să mergi... Te luăm cu mașina din curte și îndată ajungi acasă.

– Numai cu prapori mă duce de aici!

Și n-o mers Părintele. Deci Părintele o stat acolo, în căsuță. Din dragoste și din respect pentru Părintele Mi-

hail, care era de talia Părintelui Arsenie, am mers și eu, cu mama – Doamne, odihnește-o! –, și cu alți credincioși să-l vedem pe Părintele Mihail. Ba uneori mergeam și singur. Am mers și singur!

După câțiva ani, această Marie a ajuns la așa sfințenie, că mama mea i-a dus alimente, și ea a zis:

– Doamne, dar Dumnezeu te-a trimis pe matală, să aduci toate. Uite, și asta, și alta. Dar de unde ai știut tu?

Ea avea evlavie la Sfântul Nicolae și, din lacrimi, pe podea, a văzut mama mea chipul Sfântului Ierarh Nicolae.

Și, după ce a murit Maria aceasta, Părintele s-a dus cu niște femei și le-a arătat:

– Uite, aici este mir.

Și, într-adevăr, mir o ieșit din mormântul ei! Dintr-o desfrânată.

Așa era Părintele acesta, Mihail, că, dacă te duceai la dânsul pentru cuvânt de folos, nu deschidea ușa imediat. Și eu, cum e felul meu mai îndrăzneț, ziceam:

– Părinte, am mers cinci ore pe jos!

– Lasă, măi, să nu fim tot cu graba... Să ne mai și rugăm!

Și Părintele se ruga pentru cei care veneau și abia după aceea le deschidea geamul sau ușa. Și, dacă aveam niște cartofi sau pâine și mergeam să i le ducem, zicea:

– Nu primesc, că am. Acum dați la săraci.

Așa viață de ascet a dus Părintele acesta, Mihail!

Odată, s-a întâmplat să merg și singur la Părintele Mihail. Și când dau să plec din curte, îmi spune:

– Vrei să stai de vorbă cu Părintele Arsenie Boca?

Și eu – prostul de mine! Prost de miliarde de ori! –, am zis:

– Ba nu!

Regret toată viața că nu am îndrăznit să îl văd pe Părintele Arsenie atunci! Cât trăiesc eu regret refuzul ofertei pe care mi-a făcut-o Părintele Mihail! Dacă ziceam *Da*, ar fi zis: *No, haide cu mine*. Vă dați seama ce prostie am făcut?! Ăsta-s eu...

Dinspre Cășiel, lumea se vede mai bună, mai frumoasă, mai luminoasă... Am plecat târziu în noapte de aici, în binecuvântarea văzută a Părintelui Serafim și în liniștea tăcută, de o sfințenie mistuitoare, a binecuvântării Părintelui Arsenie. Încă un mărturisitor al minunilor Părintelui Arsenie. Și încă o nădejde de rugător către Părintele...

Maica Glicheria Curtean Ocna Sibiului, Sibiu

Părintele Arsenie Boca și întâlnirea care i-a schimbat viața

Maica Glicheria locuiește, împreună cu ucenica Adela, în Ocna Sibiului. Într-o căsuță retrasă de iureșul unei lumi în care nu își găsește nicicum locul. De zeci de ani, de când mâna lungă a comunismului a alungat-o din mănăstirea Bistrița, după 22 de ani de viață monahală, la îndemnul Părintelui Arsenie Boca a ales să își poarte cu sine călugăria, retrasă de lume, în imediata vecinătate a bisericuței din localitate.

Acum, maica Glicheria are aproape 90 de ani și un neostoit tezaur de amintiri. Cândva, pe aceste meleaguri, l-a întâlnit pentru prima oară pe Părintele Arsenie. Lui îi datorează, de altfel, și intrarea în monahism, la foarte puțină vreme după această minunată întâlnire.

S-a născut pe 19 iulie 1925, aici, în Ocna Sibiului, dintr-o frumoasă familie cu zece copii. Maria Curtean, pe numele de fată, încă din fragedă pruncie se știe în biserică, alături de ai săi și de părintele Roșca, parohul de atunci. Mai apoi, părintelui paroh i se va adăuga un alt mărturisitor al lui Hristos, părintele Miron Mihăilescu, de vrednică amintire și pomenire.

De mică, în biserica satului

De mănăstirea Sâmbăta și de Părintele Arsenie Boca Maica Glicheria avea să afle întâi din istorisirile celor din Ocna.

„Mama Părintelui Ioan Ică, cu care eram rudă, locuia în Lazaret⁵, în Sibiu. Ea mi-a spus: *Eu, când am vrut să mă împărtășesc, în Postul Paștilor, la Părintele Arsenie Boca, am văzut pe Iisus în Sfântul Potir. Așa a zis mama Părintelui Ică. Și a continuat: Gata! Mă duc acum acasă și o duc pe fata cea mai mare la mănăstire. O dus-o la Mănăstirea Bistrița de Vâlcea. Și eu am întrebat: Dar cum? Te poți duce doar așa, la mănăstire? Ce trebuie să ai?* Pentru că și eu voiam să intru în mănăstire. Ea mi-a răspuns: *Să ai material de rochie lungă, neagră, cârpă neagră, prosoape, papuci... Că, apoi, la mănăstire, dacă are obștea, când te îmbracă de te face soră sau maică, îți dă restul.* Mi-a dat ceva materiale, de le-am pus la Sfântul Altar, acolo, sub icoanele lui Iisus, a Maicii Domnului, la Sfântul Ioan, la Sfântul Nicolae. Și, atunci, ea, dacă o zis așa, eu am întrebat: *Și chiar pot să mă duc?* Iar ea mi-a spus: *Da, poți! Dar du-te întâi, de vezi. Încearcă.*”

⁵ Cartier al Sibiului.

Gândul slujirii depline, în monahism, a tinerei Maria începea să se contureze ca o lume de vis, în care să se apropie tot mai mult de Hristos, de Biserica Sa.

Văzând dragostea sa pentru Biserică, Părintele Roșca îi încredințează diferite ascultări. Una dintre ele era și aceea de a ajuta la treburile necesare grădiniței de care se ocupa Părintele, împreună cu câteva credincioase și de a avea grijă, duminică dimineață, de fetele de la școală, cu care venea împreună la biserică. „Eram cam prin clasa a șaptea, aveam vreo 14 ani, ne spune Maica Glicheria. Mergeam la biserică. Făceam gimnastică duminică dimineață, iar apoi veneam cu rândul la biserică: fetele, pe o parte, băieții, pe altă parte, către altar, și pe urmă toată lumea. Așa era aici, în Ocna, unde avea fiecare strana lui. Iar eu trebuia să am grijă de rândul fetelor, ca nu cumva să plece vreuna din ele și să nu mai vină la biserică.”

După o vreme, la biserică, alături de Părintele Roșca, își începe slujirea un „părinte nou”, venit aici „ca să îl cunoască oamenii și ca să rămână preot în sat”, după cum ne spune Maica; Ocna Sibiului având, pe atunci, trei parohii, dintre care una vacantă. Acum îl întâlnește, pentru prima oară, pe Părintele Miron Mihăilescu. Maica Glicheria își amintește de fiecare dată cu multă bucurie de acel episod. „În acea duminică, aici, în colț, lângă cămăruță, când am venit de la școală, ca să intru în biserică, îl văd pe Părintele Roșca, părintele cel bătrân, împreună cu Părintele Mihăilescu. Sărut mâna părintelui Roșca, apoi o sărut pe cea a părintelui Mihăilescu, dar părintele Roșca zice îndată:

– Asta-i fata noastră! Mamă-sa ne face pâine și bobo-
loț și lapte. Ea ni le dă pe gratis. Tată-său ne lucră locurile
și ne aduce lemne din pădure pe gratis.

Atunci, Părintele Mihăilescu a stat să se uite, să mă - cunoască bine...”

Din această întâlnire se va înfiripa apoi o frumoasă conlucrare cu Părintele Miron Mihăilescu. „Odată – își continuă Maica Glicheria povestirea –, mergeam la sora mea mai mare și pe stradă m-am întâlnit cu părintele Mihăilescu. Zice către mine: *Când te duci acasă, întreabă-i pe mamă-ta și pe tată-tău dacă nu te lasă să vii să stai la noi, până ne găsim o servitoare.* Eu m-am dus acasă și am zis mamei ce mi-a spus Părintele Mihăilescu. Și mi-a zis mama: *Eu te las, draga mamei, dar du-te și-l întreabă și pe tată-tău.* M-am dus la tata. Tata făcea lătura la porci într-o găleată, în curte. *Te duci – a zis tata –, dar fără bani, până își găsește o servitoare.*”

Astfel, vreme de opt ani – de la 14 până la 22 de ani, până când s-a dus la mănăstire, Maica Glicheria va fi parte din familia Părintelui Miron Mihăilescu.

Vedenia Părintelui Arsenie

Pentru Ocna Sibiului și pentru comunitatea parohială adunată în jurul Părintelui Miron Mihăilescu însă, va rămâne mereu vie în inimile credincioșilor sărbătoarea aceea de demult în care, în bisericuța lor, a venit Părintele Arsenie Boca. Să fi fost prin anii 1943-1944...

„Părintele Arsenie, când o fost aici – își amintește cu sfioasă emoție Maica Glicheria –, s-o adunat lume multă. Părintele Mihăilescu se știa cu Părintele Arsenie încă de la facultate, de la Sibiu. Eu îndată am spus că *gata*, vreau și eu să vorbesc cu dânsul. Să fac cumva să pot vorbi... Dimineața, o venit în bucătărie Părintele să se spele la

chiuvetă, pe față, pe mâini. Atunci i-am spus că vreau să merg la mănăstire.

Părintele Arsenie m-o întrebat:

– Da, mă? Dar părinții vor să te lase?

Eu imediat i-am zis:

– Da, Părinte!

Și el mi-a zis:

– Apoi, mai vii pe la Sâmbăta și mai stăm de vorbă. Bine?”

Părintele Arsenie a înnoptat, după ore în șir de spovedanie, în casa parohială. Doamna preoteasă – își amintește Maica – îi dăduse de grijă să îi pregătească patul Părintelui, să îi pună cele mai frumoase așternuturi și perna cea mai moale... A doua zi dimineață, intrând în cameră, tânăra Maria descoperă cu uimire că așternutul Părintelui era întocmai cum îl lăsase... Părintele Arsenie petrecuse încă o noapte în rugăciune.

Ocnenii de aici mai povestesc o întâmplare cu totul cutremurătoare legată de acele momente în care Părintele Arsenie a ajuns în bisericuța lor. La slujba de sâmbătă seară, Părintele Arsenie, îmbrăcat într-o reverendă albă și încins cu o curea lată, își începe cuvântul cu *Iubiți credincioși*, după care urmează o pauză nefirească... Cu ochii săi de un inconfundabil albastru ațintiți spre cer, Părintele nu mai putea rosti nici un cuvânt. *A adormit Părintele*, se auzi glasul unei bătrâne ceva mai din spate. *Nu, nu! Are o viziune...*, șopti cu emoție altcineva. Liniștea e străpunsă însă, în mușenia ei indefinită, de glasul de clopot al Părintelui Arsenie:

– Iubiți fii duhovnicești, mâine vă voi spune ce am văzut acum.

Duminică dimineața, lume de pe lume la biserica din Ocna! Vestea vedeniei Părintelui făcuse înconjurul satului, ba chiar se răspândise ca fulgerul și dincolo de el. Mulțime de oameni, cu mic cu mare, se adunaseră la biserică. De la Sibiu veniseră special milițieni și *civili*, alertați de puhoiul de oameni care se abătuse spre biserică.

La momentul predicii, Părintele Arsenie, străfulgărând cu ochii săi Cerul și pogorând apoi privirea spre mulțimea de credincioși, își începe cuvântul! Așa cum promisese, rostește apoi cutremurat cum a văzut coborând din cer șapte coroane de aur pe capul unor săteni, pe coroane scriind ceva cu slove de foc... După câteva momente de tăcere, Părintele și-a plecat privirea și a dat să se retragă. În zadar au insistat sătenii ca Părintele să le spună ce anume scria și pe capul cui se așezaseră coroanele.

La doar câteva luni mai târziu, în Ocna Sibiului erau arestați șapte săteni, oameni harnici și credincioși, care nu se vor mai întoarce niciodată în sat, găsindu-și obștescul sfârșit fie la Canal, fie în beciurile de anchetă. Purtând însă cu ei, așa cum îi văzuse Părintele Arsenie, cununa muceniciei și a suferinței pentru Hristos...

„Dacă e loc în suflete, e loc și în căruță”

Din acea scurtă convorbire cu Părintele Arsenie, tinerei Maria îi va răsună de acum mereu în suflet îndemnul Părintelui: *Apoi, mai vii pe la Sâmbăta și mai stăm de vorbă*. La doar câteva duminici mai târziu, împreună cu Părintele Miron, se îndreaptă spre Mănăstirea Sâmbăta.

„Ne-am dus cu trenul, istorisește Maica Glicheria. Când am ieșit din tren, să mergem, să urcăm acolo, spre

Sâmbăta, unul cu căruța mergea către mănăstire. Cu căruța plină de oameni. Erau vreo 15 km de făcut până la mănăstire. Omul cu căruța a oprit și ne-a zis:

– Urați-vă, Părinte.

Dar Părintele a zis:

– Păi, ai căruța plină! Nu mai e loc!

Omul a răspuns:

– Dacă e loc în suflete, e loc și în căruță.

Ne-am urcat și ședeam unul în poală la celălalt, de nu mai era loc deloc! Pe fiecare margine de căruță ședeam, ca să ne ducă la Sâmbăta.”

„Cine vă udă vă și uscă”

La Sfânta Liturghie, curtea mănăstirii abia reușea să cuprindă mulțimea de credincioși! Părintele Arsenie își începe predica: *Iubiții mei fi sufletești...* „Și numai ce o început o ploaie – își amintește Maica Glicheria –, ziua în amiaza mare, după Sfânta Liturghie! Dar Părintele zice: *Nu vă fie frică, mă!* Că avea obicei de zicea *mă* și la partea femeiască. Tot așa zicea: *Nu vă fie frică, mă, că cine vă udă vă și uscă*. Când o terminat predica, eram uscați, deși, când o început-o, eram uzi și-n papuci, și sub cordon! Și cămașa era udă! Iar când o terminat, am început să râdem unul cu altul, spunând: *No, uite! No, uite!*”

În acea zi, reușește să schimbe doar câteva vorbe cu Părintele Arsenie:

„– Părinte, aș vrea să mă duc la mănăstire.

– Da, mă? Dar părinții vor să te lase?

I-am spus că da. El mi-a răspuns:

– Păi, mai vii pe la Sâmbăta și apoi mai stăm de vorbă.

I-am spus că da, voi mai merge. De atunci, am început să tot merg, că de-acum eram mai mărișoară.”

„Cineva de la Ocna Sibiului!”

Într-adevăr, de acum, tânăra Maria îl va căuta mereu, în răstimpuri de restriște sufletească, pe Părintele Arsenie, fie singură, fie cu diferite prilejuri în care grupuri de credincioși urcau spre mănăstire.

La un moment dat, ajunge singură la Sâmbăta. „Tocmai se făcuse priveghere acolo și toată lumea era la bise-rică. Pe atunci nu erau becuri prin curtea mănăstirii... M-am dus atunci numai eu singură. Și, după priveghere, m-am culcat pe iarbă, mi-am pus fășul sub mine și plasa sub cap. Nici nu știam cine trece prin jurul meu, pe lângă mine, că era noapte, întuneric. Și numai ce vine Părintele Arsenie! Călca, așa cum trece preotul cu Sfintele Daruri peste bolnavi. Și striga:

– Cineva de la Ocna Sibiului! Cineva de la Ocna Sibiului!

Eu tot auzeam și mă minunam și ziceam: *Doamne*, că știam doar că numai eu singură m-am dus. Și iar zicea:

– Cineva de la Ocna Sibiului!

Când o ajuns aproape de mine, zic:

– Eu!

Și Părintele zice:

– Hai, scoală-te, de acolo, să nu răcești, că ai apă la plămâni! Du-te acolo, sus, în șop.

În șop, pe fân, mai erau vreo șase femei. Am făcut ascultare și m-am culcat acolo...”

„Te duci la mănăstirea Bistrița de Vâlcea” ..

În vara anului 1947, Maica Glicheria ajunge din nou la Mănăstirea Sâmbăta, de această dată însoțită de Părintele Mihăilescu.

„Odată, Părintele Mihăilescu mi-a zis: *Haide să mergem la Sâmbăta!* No, ne-am dus. Și Părintele ne-o împărțit să ne spovedim 32 de persoane la preotul cutare, 32 la cutare, 32 la altul. Eu eram într-o chiliuță și m-am gândit: *Lasă, că stau până la urmă, să intre întâi cei bătrâni.*

Părintele Mihăilescu era pe acolo, pe la Sfântul Altar. Și numai ce vine Părintele Mihăilescu și-mi zice:

– Hai, că te așteaptă Părintele Arsenie.

Și mă duc. Părintele Arsenie ședea pe o băncuță, lângă chilia dânsului. Îmi zice:

– No, hai, ia loc, arătându-mi să șed lângă Sfinția Sa. No, mă, tu vrei să te duci la mănăstire?

– Da, Părinte.

– Și părinții vor să te lase?

– Da, Părinte.

– No, mă. Te duci pe data de 23 august la mănăstirea Bistrița de Vâlcea. Acolo faci și școală, și călugărie.

– Părinte, eu vreau pentru călugărie. Nu cumva să mă dea afară, că n-am știut la vreun examen...

– Da, mă, da' acolo faci și școală, și călugărie!, mi-a spus părintele, zâmbind.

Atunci gândeam că poate mi-a lumina cumva Dumnezeu mintea, să nu cumva să nu știu și să mă dea afară. Și zic:

– Părinte, mai e una care vrea să meargă la mănăstire.

– Păi spune-i și la aia.

– Și mai sunt două, Părinte.

– Spune-le și la alea.

No, le-am spus și lor și apoi ne-am dus la Mănăstire, la Bistrița. Ele nici nu l-or cunoscut pe Părintele Arsenie...”

Mama Olga

La 23 august, Maria intră pe porțile Mănăstirii Bistrița. Avea doar 22 de ani... Va descoperi aici un tărâm cu totul minunat, cu oameni și trăiri pe care doar o viață dăruită deplin lui Dumnezeu le poate atinge.

„Când ne-am dus să rămânem în mănăstire – rememorează Maica Glicheria acele mirifice clipe –, mai întâi trei zile ne-a lăsat să ne ducem să vizităm mănăstirile din jur. Ne-am dus și la peștera unde o fost ascuns Sfântul Grigorie Decapolitul, sus, în munte, și ne-a explicat cum a fost atunci. Sfântul a fost dus acolo, în peșteră, și i-au dus veșminte și toate vasele sfinte, ca să le ascundă acolo, să le păzească de turci. Unde l-au băgat pe Sfântul, nici păianjenii nu s-au apropiat!”

Mănăstirea Bistrița, pe atunci, era un adevărat locaș de alinare, nu doar sufletească, ci și trupească, pentru sute, mii de credincioși și oameni aflați în grea nevoie. Sute de copii orfani și-au găsit aici adăpostire și dragostea maicilor. Și toate acestea, pentru că un om, *Mama Olga*, așa cum o numeau maicile de aici pe stareța mănăstirii și un duhovnic, Părintele Arsenie Boca, au vrut *cu tot dinadinsul* să Îl facă pe Hristos cât mai vizibil și în întâmpinarea durerilor oamenilor.

Obștea mănăstirii avea pe atunci undeva la 700 de suflete. „Eram peste 700 de persoane – ne spune Maica

Glicheria –, peste 400 găsite la pragul porții, cu biletul în fașe, abandonate de părinți la poarta mănăstirii. Ne-a spus mama Olga. Și noi eram peste 300 trimise de Părintele Arsenie, de nouă ne zicea *sâmbetine*, că de la Sâmbăta eram trimise. Am învățat să lucrez covor oltenesc, am învățat să fac de mâncare. Trebuia să facem nouăsprezece cuptoare de pâine, de azi dimineață, până mâine dimineață. Și noaptea lucram! Nouăsprezece cuptoare de pâine! Treizeci și două de mămligi, dimineața, ca să aibă la amiază o mică bucată, fiecare. Erau și copii, și gemene, și băieți. Când găsea maica portăriță vreun copil la poartă, îl lua și îi spunea mamei Olga. Ascultarea noastră era că trebuia să-i creștem, să avem grijă de ei. Ba aveam treabă și prin grădină. M-a învățat părintele duhovnic cum să altoiesc pomi: meri, peri, pruni. Cum să facem aia, cum să facem cealaltă. La bucătărie, ne-a învățat cum să facem mămligă în tuci; cât roata carului era tuciul de mare. Și mestecai mămligoaia... Ne-o mai învățat să lucrăm la covoare, să frământăm pâine... Frământai, apoi mergeai și mestecai mămliga. Un du-te-vino continuu.

Și mama Olga a ajuns de plângea pe alei și înapoi: *Ce le dau mâine la 700 suflete de mâncare?*

La un moment dat, nu mai aveam nimic. Nici făină de grâu, nici de mălai. Nu mai aveam vârf de lemn, cu ce să facem la cuptor, la bucătărie. Plângea mama Olga: *Ce le dau? Ce le dau?* Noaptea, după priveghere – că am făcut întâi vecernia, apoi am făcut slujba Sfântului Maslu, iar noaptea am făcut priveghere –, trebuia să mergem să ne culcăm, când deodată ne zice cineva:

– Haideți, că a venit un camion cu saci de mălai!

Erau saci de 10 kilograme, de 15 kilograme. Și camionul era plin de mălai, de făină de grâu! Ce-o mai adus, Doamne? De toate!...”

Maica Glicheria

După patru-cinci ani de viețuire și ascultare, ucenica Maria va fi chemată în cinul monahal. „Când m-am călugărit, eram 16 persoane pe listă, ca să ne călugărească în sâmbăta ce urma. Dar au venit patru maici, patru profesoare care făcuseră teologia la Sibiu: maica Timoteea, maica Nicodima, maica Apolinaria și maica Paisia. Ele erau profesoare. Și mama Olga a zis:

– Trebuie să le călugăresc pe ele întâi, sâmbăta asta, și apoi vă călugăresc pe voi, în sâmbăta următoare.

Și așa ne-a călugărit pe noi.

Și ne-a spus mama Olga cum ne pune numele. Zice:

– Dacă te văd prin curte, mă gândesc: *La asta să-i pun numele, când voi călugări-o, așa, la cealaltă, așa...* Dacă îmi aduc aminte de cum te-am numit atunci, rămâi cu numele ăla până la călugărie. Dacă nu, mă gândesc la alt nume.

Și așa ne-a călugărit, eu primind numele Glicheria.

Acum, dacă ne-o călugărit, fiecare cu ascultările ei...”

Maica Domnului, grabnică ajutătoare

Aici, în mănăstire, Maicii Glicheria îi va fi dat să vadă minuni după minuni. Am rugat-o pe maică să ne istorisească măcar unele dintre ele...

„Mama Olga m-o trimis, că eram bolnavă, la un schit. Și acolo era și un fel de spital, în care erau călugări, călugărițe, oameni simpli, preoți, preotese, oameni

din sate. Și, dacă m-am dus acolo, mama Olga n-o putut să-mi dea decât 50 lei, că atunci toată lumea numai 50 lei căpăta. Și-mi zice:

– Uite, îți dau banii de drum până acolo. Și, dacă ajungi acolo, să scrii acasă, la părinți, poate reușesc ei să-ți trimită niște bani, ca să ai de cazare, de masă și de tratament.

Și m-am dus. Când am ajuns acolo, m-am apucat să scriu. Și îmi trimite mama scrisoare: *Draga mamei, îmi pare foarte rău, dar uite, chiar acum a murit Anuța, soția fratelui meu mai mare, și ne-o trebuit la înmormântare și numai 50 lei ne-o dat ca ajutor.*

Eu am primit și am citit scrisoarea la masă. Citeam și plângeam și nu mi-o mai trebuit mâncare. Un preot de la Snagov, împreună cu un bătrân, se tot uitau la mine și se tot întrebau ce-o fi cu mine de nu mănânc. Toată lumea mânca de amiază, numai eu nu mâncam, citeam și plângeam. Mă tot întrebam ce să fac.

M-am dus la maica stareță de la schit și i-am spus:

– Maică stareță, uite, am primit scrisoare de acasă, că nu au bani, că o murit soția unchiului meu și numai 50 de lei au primit, care le-au trebuit pentru înmormântare. Și nu au bani să-mi trimită pentru tratament, pentru masă...

– Maică, du-te în schit. Du-te în schit și roagă-te la icoana Maicii Domnului, că e făcătoare de minuni.

M-am dus și am început să plâng acolo, la icoană, la Maica Domnului. Și când am ieșit de acolo, preotul acela, care se tot uita, împreună cu cel mai în vârstă, erau pe băncuță lângă bisericuță și mă cheamă:

– Maică, te rog frumos, hai numai un pic. Ce-ai făcut, că și la masă am văzut că n-ai mâncat. Citeai și plângeai. Acum iarăși plângi. Ce-ai pățit?

– Ce să zic... Nu pot să spun.

– Hai, maică, spune, maică! Hai în chilie la noi și spune-ne.

Le-am spus apoi că mama Olga n-o putut să-mi dea decât 50 de lei, banii de drum, și acum trebuia să plătesc tratamentul, masa și drumul înapoi, pe urmă.

– Maică, eu sunt stareț la Snagov, îmi spune Părintele. Eu am să dau telefon la mănăstirea mea, să-mi trimită mie bani, ca să-ți pot da.

I-am spus că 50 de lei mi-a dat mama Olga. S-o uitat Părintele acela ce tratament fac, cât costă masa, a socotit și mi-o dat de mi-a rămas... Uite, acolo, și azi am o săpunieră pe care am cumpărat-o atunci, cu patru lei.

Au venit preoți, călugări, de ne-au condus până la gară, la tren. Și Părintele acesta mi-o luat biletul. Mi-a luat biletul! Și el a plătit și tratamentul, și masa, și cazarea!”

Întoarsă la mănăstire, ajunge în plină sesiune de examene, la seminarul pe care îl urma la Mănăstirea Horezu:

„Țin minte că maica stareță de la Horezu, unde făceam liceul și seminarul, zicea:

– Să veniți, că mâine aveți teză la *Istoria Bisericii Universale*.

Eu, când am venit cu banii ăia, am ajuns la ora patru dimineața în mănăstire. Am pus o țără capul pe pernă, că la cinci a fost sculara. O sunat și eu le-am spus colegelor:

– Uite ce am visat: am visat că ne dă la *Istoria Bisericii Universale* minunile ce le-a făcut Sfântul Apostol Pavel. Hai să ne uităm la hartă și să vedem pe unde, cum a călătorit.

Și, uitându-ne la hartă, a venit maica ce răspundea de noi în clasă.

– Ce faceți acolo?

– Ne uităm la călătoriile Sfântului Apostol Pavel, să vedem minunile ce le-a făcut.

– Ei, dragă, ăla nu-i subiect de teză! Treceți la loc.

Ne-am dus la loc, după care o sunat de ceai. Am mers la ceai și apoi a sunat de clasă. Am intrat în clasă și numai ce vine cu plicul maica. Desface plicul. Primul subiect: *Călătoriile Sfântului Apostol Pavel și minunile sale*.

Spune maica:

– No, ce era să fac? De unde era să știu?

A fost chiar ce am visat!...”

Izbăvirea din boală

„Odată, m-a trimis mama Olga la un spital, fiindcă eram tare bolnavă. A venit Mama Olga cu Părintele în chilie. Și zice mama Olga:

– Părinte, aici e Maica Glicheria bolnavă.

Iar Părintele Arsenie zice:

– Frică ți-i de moarte, mă?

– Nu mi-e frică, Părinte!

– Să nu-ți fie frică, mă. Și eu am trecut prin fața morții, mă, și am scăpat. Voie bună, mă! Voie bună, mă! Voie bună, mă!

Mi-o zis așa de trei ori. Când o plecat, m-am sculat din pat și nu m-o mai durut nimica...”

Covoarele Maicii Glicheria

Una din ascultările Maicii Glicheria, la Mănăstirea Bistrița, era și aceea de a țese covoare. Ne povestește, de atunci, una din bucuriile izvodite și din truda acestei munci.

„În mănăstire, am lucrat, la un moment dat, la un covor oltenesc, cu culori naturale de pe oaie; albă, neagră, maro, gri, cum era oaia.

Și, numai ce vine odată mama Olga la mine și-mi zice:

– Tu ai lucrat covorul ăla cu culori naturale?

– Da, mamă Olga.

– Trebuie să te duci la Pitești, la fabrica de la Pitești.

Că noi lucram pentru fabrica aceea.

Și mă gândeam: *Măi, cine știe ce va fi. Poate mă amen-dează, poate n-am făcut vreo florică bine...*

Când mă duc la fabrică, directorul mă întreabă:

– Dumneavoastră ați făcut acest covor?

– Da.

Mi-o dat 200 de lei în mână, mi-o dat insignă și mi-o dat diplomă. Și, când am venit, i-am dat mamei Olga banii, dar ea mi-a zis:

– Ține-i tu. Țăstia-s pentru tine.”

Cu Securitatea, la schit

O altă ascultare a Maicii Glicheria, după o vreme, e și aceea de a se îngriji de noul schit, *Sfântul Ștefan*, sălășluit undeva în buza pădurii, aparținător Mănăstirii Hurezi. Și de aici maica păstrează o întâmplare cu zi de pateric.

„Maica stareță de la Hurezi, Mihaela Ghișoiu, ucenică a Părintelui Arsenie Boca, a zis mamei Olga să mă lase să mă duc la schit, la *Sfântul Ștefan*. Noi lucram la covor, în atelier. Și chiar ne întrebam: *Acum pe cine pune la schit, dacă îl resfințesc?* Pentru că o venit episcopul, de l-o resfințit. Maica de la Hurezi îmi tot spusese: *Eu vreau*

să vii tu, să stai acolo, că maicile astea, ale mănăstirii, pe urmă fac schitul de sine. Fiecare vrea să-și facă acolă coteț pentru porci, pentru găini, de parcă schitul ar fi al ei.

Și, la masă, fiindcă discutam despre cine va merge la schit, eu am zis:

– Ba că eu nu m-aș duce.

Chiar atunci a intrat Maica de la Hurezi.

– Unde nu te-ai duce, Glicheria?

– Păi, maică, sunt patru pași și îi pădure. Mi-i frică! Dacă dau de cineva?

La masă, la amiază, venise și episcopul.

– Preasfințite – zice Maica Mihaela –, astăzi o fost vorba că pe cine pun la schit, acum că l-ați resfințit. Glicheria o zis că ea nu s-ar duce.

– De ce? Ia spune de ce!, mă întreabă Preasfințitul.

– Păi, patru pași și e pădurea. Mi-e frică! Dacă dau de cineva?

Mi-o zis una din maici – maica Maria Tavă – că vine și ea cu mine. Și așa am plecat la schit.

Era într-o sâmbătă, când ne schimbam între noi, cele două maici. Când eram de rând la bucătărie și la cuptor, cum făceam cu săptămâna, atunci, sâmbăta, eu spălam la niște găini din care făcusem supă, să dau la pisică, de care era nevoie pentru șoareci. Că în câmp sunt mulți...

Și o venit un securist, în civil, cu un copil și zice:

– Nu știți pe cineva care poate să descuie la schit? Am vrut să-l văd... Nu știți cine are cheile?

– Ba da... Le am eu.

No, m-am dus, i-am deschis, o intrat în biserică acolo, în schit. S-o uitat, așa, ca sălbaticul și când o ieșit, zice:

– Ce ziceți dumneavoastră de conducerea țării?

Eu zic:

– Dacă-i bună, îi pentru mântuirea noastră. Dacă-i rea, e pentru păcatele noastre.

Ăla o plecat. Eu m-am dus și i-am zis la maica stareță.

– Vai, maică, dar cum ți-a luminat Dumnezeu min-tea!, mi-a spus Maica Mihaela. Eu dau telefon la miliție, să știi. Va fi vreun securist, că a venit cu mașina miliției.”

Din nou, ajutor de la Sfinți

Altădată, la Mănăstire la Bistrița, i se făcuse o cangrenă urâtă tare la picior. Trei dintre fetele crescute de mama Olga ajunseseră doctorițe. La sfatul lor, Maica Glicheria trebuia să se interneze de urgență la Cluj, Târgu Mureș sau București. Și au trimis-o la mama Olga, pentru bilet de voie.

Răspunsul Maicii Glicheria a fost însă cât se poate de categoric:

„– Da' ce, să mă duc la spital să-mi taie piciorul!? Noi îl avem aici pe Sfântul Grigorie Decapolitul!

M-au dus la infirmerie, continuă Maica Glicheria. A doua zi era prăznuit Sfântul Ierarh Spiridon, pe 12 decembrie. Toată lumea era la priveghere. Eu, la infirmerie, singură, am citit *Acatistele Maicii Domnului*, al Sfântului Spiridon și al Sfântului Grigorie Decapolitul. Și, după câteva zile, m-am dat jos din pat și m-am dus la masă, la amiază. Doctorițele s-au minunat: *Vai, da' cum te-ai făcut bine?!... Uite așa, m-au ajutat Maica Domnului, Sfântul Grigorie, Sfântul Spiridon. Și m-am dus la biserică. Și maica crâsnică m-a rugat s-o ajut să curețe în altar, unde vărsase puțin ulei. Am curățat pe jos și am fre-*

cat podeaua din întreaga biserică. Și e mare biserică de la Mănăstirea Bistrița! Am dat slavă lui Dumnezeu și, după două săptămâni, n-am mai știut care e piciorul bolnav.”

În gară, cu Părintele Arsenie

Anul 1959. Prin Decretul 410, acel document legislativ de tristă amintire, care viza în mod direct viața monahală, sute, mii de monahi vor fi alungați din mănăstiri, într-un diabolic proces de represiune. Și Maica Glicheria este nevoită să părăsească mănăstirea, care îi fusese adăpost și familie vreme de 18 ani. Și unde să alerge după sfat și alinare, dacă nu la Părintele Arsenie?!

Până să ajungă însă la Drăgănescu – Părintele fusese și el deja alungat din mănăstire –, Maica Glicheria mai are parte de o minune.

„La Ocna, Părintele Miron Mihăilescu făcea Sfânta Liturghie în fiecare dimineață. Când puteam, mergeam să ne cuminecăm cu Trupul și Sângele Domnului. Eram odată împreună cu o altă maică. Și ea fusese la mănăstire și era atunci, la fel ca mine, alungată în lume. Ne-am dus în gară la Sibiu, ca să luăm trenul către Ocna. Să mergem la biserică, să ne împărtășim. În gară, l-am zărit pe Părintele Arsenie, în dreptul ultimului ghișeu. Își luase bilet de tren și stătea retras. Ne-am apropiat de Sfînția sa, însă, de la distanță, Părintele ne-a zis: *Fără gesturi, fără gesturi!* Adică, fără să-i cerem blagoslovenie și să-i sărutăm mâna. A știut că am fost la mănăstire, că suntem călugărițe, chiar dacă nu mai eram îmbrăcate în haine monahale.

– Vreți să-mi spuneți ceva?, ne-a întrebat Părintele.

– Da.

– Haideți acolo, unde se vând ziare.

– Părinte, am fost la mănăstire și am plecat cu Decretul și ne e tare greu.

Ne-am plâns fiecare de acest mare necaz. Dar n-am apucat să vorbim mult, că ne-a zis:

– Mă, mie-mi vine trenul, că eu merg la Făgăraș. Da' fără gesturi.

Am înțeles că nu voia să atragă atenția asupra sa. S-a urcat în tren. A deschis geamul și până dincolo de pod ne-a tot făcut cu mâna. Și i-am făcut și noi cu mâna. Și ne-am simțit mângâiate.”

**„Sunt multe cuiere de haine negre în mănăstiri
și mulți călugări în afară”**

Dar pentru a primi sfat și îndrumare directă de la Părintele Arsenie, Maica Glicheria îl caută la Drăgănescu.

„M-am dus la Drăgănescu, ne spune Maica. Biserica era încuiată. M-am dus la casa parohială, la Părintele Bunescu, care avea niște câini tare-tare mari, de mi-era tot frică să nu mă muște. M-am dus, am ciocănit la ușă și o venit doamna preoteasă Bunescu.

– Ce doriți?, mă întreabă doamna preoteasă.

– Vreau cu Părintele Arsenie.

Ea se duce și-l cheamă:

– Părinte, veniți un pic.

Părintele Arsenie când m-o văzut, măcar că nu eram cu scufie, zice:

– Ia loc, maică.

Înainte să apuc să încep să povestesc, ciocăne un om la ușă. Părintele deschide.

– Ce, mă, ați venit împreună?, îl întreabă Părintele. Dar ăla zice:

– Nu, că n-o cunosc.

Nici eu nu-l cunoșteam.

– Mă, ai venit împreună cu soția și cu fetița?

N-am înțeles întâi de o zis *da* ori *ba*, dar parcă ar fi zis *da*. N-am înțeles... Dar Părintele a continuat:

– Mă, până se duce de șapte ori la ușa camării și nu știe de ce s-o dus, mă, își pierde mintea, mă! De ce nu lăsați copiii să vină pe lume? Și tu ți-o pierzi, mă! Să te lași de băutură și de fumat! Și lăsați copiii să vină la rând.

Ăla s-o dus supărat, iar Părintele mi-a spus:

– No, hai, maică, spune-mi acum de ce ești supărată.

I-am spus că a trebuit să plec din mănăstire și că nu știu ce să fac acum. Să caut altă mănăstire, unde să încerc să mă primească sau să mă angajez undeva în Sibiu, unde am primit și un apartament, la bloc.

– Părinte, ce să fac? Unde să mă duc?

– Mă – îmi spune Părintele Arsenie –, dar eu n-am plecat din mănăstire înaintea voastră, mă? Când m-au dezbrăcat, am zis: *facă ce-o să facă...* Mă, n-are niciun rost, mă! Nu lăsa un loc sigur, pentru un loc nesigur. Mă, pe mine nu mă cheamă la Sâmbăta? Dar numai ca magazinier. Cu intrările și cu ieșirile. Mă, îs multe cuiere de haine negre în mănăstiri și mulți călugări în afară. Nu toți din mănăstire se mântuiesc, nici toți din lume se osândesc. Nu lăsa un loc sigur, pentru un loc nesigur!

Și, dacă așa mi-a spus Părintele Arsenie, n-am vrut să mai încerc să mă mai duc înapoi la vreo mănăstire.”

Însă dorul de mănăstire și de rânduiala unei vieți ritmate liturgic, până în cele mai mici cute ale sufletului,

îi va rămâne mereu în inimă Maicii Glicheria. Cândva, după anî și ani, mistuită de dor, se duce la una din cele mai mari vetre monahale din Oltenia.

„Am zis unei maici cândva:

– Maică, dacă pot, când pot să viu, mă primești?

– Maică, chilii avem destule! Tineret am primit și-n zilele astea. Dar n-avem loc în cimitir, că cimitiru-i mic. E numai de douăzeci și două de persoane și sunt douăzeci și trei de persoane care merg cu bățul, gârbove. N-avem loc în cimitir!

Și mă gândeam la mama Olga, că ea o primit pe toată lumea, deși avea 700 de capete. Și acum, dacă o murit, o dus-o de o înmormântat-o singură, în afara mănăstirii, numai ea singură, acolo.”

„Îi curgeau lacrimi mari pe față...”

Tot din această perioadă cumplită, a pribegiei din mănăstire înspre lume, Maica Glicheria își mai amintește un moment înduioșător.

„Înainte să plecăm din mănăstire, împuternicitul Ministerului ne supraveghea. Și noi i-am zis:

– Domnule, dar n-avem unde să ne ducem!

– Dacă n-aveți unde, mergeți și vă spânzurați.

Și atunci s-a întâmplat de am fost la o biserică în Sibiu și era acolo actualul Patriarh Daniel. Și când i-am spus că am fost vreme de 18 ani la mănăstire și că acum ne-o dat afară cu Decretul lui Gheorghiu-Dej, l-am întrebat și pe el unde să mergem, că n-avem unde să mergem și că omul acela ne-o zis să mergem să ne spânzurăm.

– No, maică, no – mi-a spus Preafericitul –, să-ți spun și eu. Și la mine o venit securiștii în biserică, în

catedrală, unde am slujit, și mi-au zis: *De astăzi nu mai ai voie să slujești!*

Și de atunci nu a mai putut să slujească. Și îi curgeau lacrimi mari pe față...”

„M-am uitat în toate părțile!
Părintele Arsenie dispăruse...”

Revenită în Sibiu, Maica Glicheria locuiește o vreme la Ocna, la unul din frații săi, după care, fiindcă locuința nu avea decât o cameră și legiuitorii nu îi dădeau voie să locuiască aici, se mută într-una din dependințele bisericii *Dintre brazi*, din Sibiu. Avea acolo o chilie mică, cu o dormeză și câteva icoane... Suficientă pentru a fi mereu aproape de biserică, de Dumnezeu. Aici se îngrijește de curățenia în biserică, de asigurarea prescurilor și de tot ceea ce e nevoie în casa lui Dumnezeu.

Însă, cum regimul comunist nu concepea nicicum ca cineva să ducă o viață de monah, mai ales în lume, e nevoită să se angajeze. Întâi, la o fabricuță de haine – *Îmbrăcămîntea* –, apoi la fabrica *13 Decembrie*, o fabrică ce producea genți, sacoșe, curele..., de unde se va și pensiona.

Pe când lucra la fabrica *13 Decembrie*, Maica Glicheria are parte de o cu totul neașteptată întâlnire.

„Eu, odată, eram în fața gării și voiam să mă duc la serviciu. Și o venit Părintele Arsenie și m-o întrebat:

– Ce aștepți?

– Troleul.

– Dar unde vrei să te duci?

– Păi vreau să mă duc la serviciu.

Dar abia când am zis asta am văzut că este Părintele Arsenie lângă mine. Și zice:

– Unde lucrezi?

– La fabrică...

Dar până să zic: ...*la 13 Decembrie*, n-a mai fost! M-am uitat în toate părțile! Am intrat în gară, m-am uitat pe peron..., n-o fost! Și era Părintele Arsenie!”

„Mă, să nu faci raze Roentgen”

În tot acest timp, Maica Glicheria, când prindea o zidouă liberă, alerga la Drăgănescu. Am rugat-o pe Maică să ne spună câte ceva din acele peregrinări la Părintele Arsenie.

„M-am dus la Drăgănescu. Când m-am dus, Părintele a ieșit din Sfântul Altar, în curte. Era însoțit de șase oameni. Eu eram în biserică, dar dacă am văzut că a deschis ușa și a ieșit; am ieșit și eu din biserică.

Și când mă vede, la distanță, zice:

– Măi, așa semeni cu cineva! Bună, evlavioasă și inteligentă!

Se referea la mama sa... Mi-o dat și o poză, dar am dat-o la cineva, să o tragă la xerox și nu mi-a mai dat-o și s-o prăpădit. Mi-a dat-o, ca să o am de amintire...

– Părinte, mă dor picioarele de nu mai pot!, îi spun eu. Am piteni...

– Mă, să nu faci raze Roentgen, mă, că atacă și ce-i bun din organism, nu numai ce-i rău.

Părintele știa deja că eu făcusem aceste raze...”

„Mă, ar fi bun un pic de lapte de bivolă...”

Odată, când eram la Drăgănescu, a venit un băiat cu mâna legată cu un prosop. Mai erau acolo vreo câțiva

oameni. Și Părintele Arsenie, când l-o văzut că o intrat pe poartă, a zis:

– Ar fi tare bun un pic de lapte de bivolă, mă, dar ce să-i faci?

Eu mă gândeam: *Doamne, iartă-mă! Vine omul cu mâna în ghips și Părintele spune de lapte de bivolă!*

Când s-a mai apropiat ăla un pic, Părintele a zis iar:

– Mă, ar fi tare bun un pic de lapte de bivolă, dar ce să-i faci?

– Da, Părinte, dar uite că mi-o rupt mâna.

– Da, mă? Dar tu i-ai dat în cap! Și în cap se consideră că ai dat ca să-l ucizi! Și-apoi?

– Și-apoi ăla m-o dat în judecată și a trebuit să-mi vând bivola, care-mi dădea lapte, ca să-i plătesc la ăla, la tribunal.

„Hai, mă, Mihai mă, hai mă, că de când te aștept!”

Altădată, tocmai ieșeam de la fabrică. Era o brutărie acolo unde se făcea pâine de casă, bătută de coajă. Și am intrat, pentru că pe geam scria: *Avem pâine de casă*. Și după mine vin doi domni. Și mă întrebă:

– Nu se dă pâine?

Zic:

– Scrie că au, dar încă n-au început să dea.

Atunci, cei doi au început să vorbească unul cu celălalt. Zice:

– Măi, am avut un prieten, Mihai, care tot venea la mine plângând, că toți doctorii i-au spus că are cancer. O fost la București, o fost la Mediaș, o fost la Cluj, o fost la toți doctorii. Toți i-au spus că are cancer. Eu nu știam ce

să mă fac cu el, mă! Dar am auzit că e un om care spune dinaintea de toate.

Eu mă întrebam că cine o fi...

– Dar mă gândeam că ce, am eu bani să le dau ca să-i spuie că are cancer? Dar până la urmă tot am mers. Omul ăsta stă dincolo de București, la Drăgănescu.

Când am auzit, mi-am dat seama că era vorba de Părintele Arsenie.

Apoi, acela a continuat:

– Când am mers, mă, și am intrat pe poartă, omul ăla – că pe timpul lui Ceaușescu n-o vrut să zică că era călugăr sau preot, dar nici pe nume nu voia să-i zică –, omul ăla o ieșit din biserică, din clopotniță. Și când am intrat pe poartă, i-o zis: *Hai, mă, Mihai mă, hai mă, că de când te aștept! Mă, ai reușit să-l aduci? Mă, să nu te duci la doctori, mă, că știi ce-ți spun? Sapa și lopata! Mă, n-ai cancer, mă! Să te lași de băutură și de fumat și să lăsați copiii să vină la rând. Să nu facă chiuretaje nevasta!*

Și zicea omul acela:

– Mă, să vezi că de acum nu-l mai doare deloc, mă! Numai de când i-o spus...

**„Du-te, mă, mai repede acasă,
că ți-o murit băiatul...”**

La un moment dat, Părintele era sus, pe schelă, la biserică la Drăgănescu, și picta. Și o venit dimineața, la șase, cineva care să vadă dacă sunt oameni; cum veneau mereu zeci de oameni la Părintele... Și Părintele noaptea picta mai bine, că ziua se mai întăreau vopselele, că era mereu lume multă.

Și Părintele, de pe schelă, zice, fără nici măcar să se uite la el:

– Ce-i, mă, ai venit să mă verifici? Du-te, mă, mai repede acasă, că ți-o murit băiatul.

Ăla doar de acasă venea, cu mașina, securistul! S-o dus acasă omul:

– Tu, e adevărat că o murit băiatul?!

– Da, mă! Când m-am dus să-l scol, să se ducă la școală, l-am găsit mort în pat.

– Tu, să-mi spuie mie unul de pe schelă!

Și securistul acela o venit la înmormântarea Părintelui și o spus așa, de l-o auzit și Părintele Bunescu: *Părinte, și cei ce te-au cunoscut și cei ce nu te-au cunoscut decât prin alții și cei ce te-au urât, astăzi au venit la înmormântarea ta, Părinte.*

Asta, când o murit Părintele Arsenie.

La un moment dat, o dat Ceaușeasca telefon să-l aducă pe Părintele Arsenie. Unul stătea paznic la ușă, și altul a intrat la el. Și Părintele a zis:

– Dați, mă, dați, că și-n voi va da! Și șeful vostru va zbura nu prea curând.

Ăla care o dat, ăla o căzut jos, mort! Ăla de la ușă, paznicul, a dat telefon la Ceaușeasca și i-a zis:

– Uite ce s-o întâmplat cu ăla, că o căzut jos, mort.

– Îmbrăcați-l și duceți-l înapoi de unde l-ați adus, adică de la Sinaia.

Apoi, Părintele, după câteva zile, o murit. Acestea le știu de la Părintele Bunescu, de la Drăgănescu.

„Mă, te-ai uitat la trup, nu la suflet!”

Când eram tot la Drăgănescu, Părintele Arsenie și-a pus un scăunel la strană. Stătea acolo și a spus să vină

acolo pe rând fiecare, să vorbească. Era prin biserică un copil handicapat, șchiop, care se tot plimba. Mai întâi, s-au dus la Părintele un preot împreună cu preoteasa. Și deodată Părintele s-a sculat în picioare și a zis:

– Mă, eu am să vă spun tare, ca să nu mai puneți toți aceleași întrebări. Voi să-mi spuneți încet, iar eu vă răspund tare.

Îndată, Părintele a continuat:

– De ce l-ați adus așa, mă? a întrebat Părintele, referindu-se la copilul handicapat din Biserică.

– Nu ăsta-i al nostru, Părinte.

– Mă, de ce l-ai adus pe lume așa?

Adică i-au spus Părintelui că au un copil handicapat, dar nu era ăla, ci era altul. Dar Părintele i-a întrebat de ce l-au adus așa pe lume.

– Mă, te-ai uitat la trup, nu la suflet! Că prima la care te-ai gândit o fost mai bună. Dar aia era mai bună la suflet, iar asta era mai frumoasă la chip, dar mai rea la suflet, mă. O făcut chiuretaje... Mă, câți copii ați fi avut? Pentru ăia pe care i-ați băgat de vii în pământ, pentru ăia l-ați făcut pe ăsta așa, handicapat.

**„De ce nu ne-ai lăsat, mamă,
să venim pe lume?”**

Au venit odată la Părintele niște profesoare. Și Părintele le-o întrebat:

– Câți ani ai?

– Treizeci și trei.

– Și câți copii ai fi avut?

– Treizeci și doi.

Dar eu mă gândeam: *Doamne iartă-mă, doar n-o putut avea copii de la un an*. Nu îmi dădeam seama atunci ce înseamnă să faci avort, cum e cu asta.

Cealaltă zice:

– Am visat, Părinte, că doi copii mă întrebau: *De ce nu ne-ai lăsat, mamă, să venim pe lume? Că ne făceam preoți, ne făceam sfinți...*

I-au spus asta copiii din groapă, în vis.

„Du-te repede la tren, să nu scapi primul tren!”

O femeie din Sibiu avea o fetiță și era gravidă cu al doilea copil. Dar soțului nu îi plăcea că o vedea că tot merge la biserică duminica, cu copiluța aia de mână. O ducea și o aducea, uneori o ducea în brațe. Și-mi zice femeia aceea că bărbatul o părăsit-o, o plecat la alta, cu care o făcut o copilă și o rămas cu ea. Și era femeia aia cam sălbatică, de o făcut chiuretaje și alte rele. Și mămica aceea mă întreba pe mine:

– Maică, eu mă duc la mama – care stătea nu departe de București – și-aș vrea să mă duc și până la Drăgănescu, la Părintele Arsenie. Spune-mi cum să mă duc, cu ce trebuie să mă duc.

Și i-am spus atunci, că știam. Și s-o dus. Părintele, cum o văzut-o că o intrat în curtea bisericii, acolo, a strigat:

– Mă, du-te repede acasă! Du-te repede la tren, să nu scapi primul tren!

– Păi, Părinte...

– Du-te repede, să nu scapi primul tren! Ai auzit?! Du-te repede!

Ea s-o supărat... De ce cu ea nu voia să stea de vorbă deloc? S-o dus, și-o luat bilet și, cum s-o urcat în tren, o

plecat trenul! A ajuns noaptea la ora unu în gară, la Sibiu. O luat un maxi-taxi, că atunci așa era, și s-o dus acasă. Cum o intrat în casă, i s-o rupt apa. O dat telefon după salvare, o venit salvarea, o dus-o la spital. La ora patru o născut un copilaș sănătos, de mai mare dragul! Dacă nu pleca atunci când i-a spus Părintele, pierdea copilul pe drum, cine știe pe unde. De aia o trimis-o Părintele. Și-atunci i-o părut bine ei că n-o rămas și că o ascultat de el.

„Hai, fă-ți cruce!”

Altădată, a intrat o vrăjitoare în biserică și i-o zis Părintele, care cunoștea omul și după față:

- De ce ai venit?
- Am vrut să vă văd.
- Da? Ia fă-ți cruce!
- Nu! Nu-mi fac!
- Ia fă-ți cruce!
- Nu-mi fac!
- Hai, fă-ți cruce!
- Nu!

Atunci, Părintele le-a zis oamenilor:

– Luați-o și duceți-o afară, că ea e cu satana! Nu vrea să-și facă cruce, pentru că e cu satana. Dacă face cruce, îl arde crucea pe satana.

„Văd stelele! Văd stelele!...”

O venit la Părintele odată o mamă cu o fată handikapată. Și îi spunea mama Părintelui că fata ei nu își poate face cruce. Părintele a zis să-și lase mâna în mâna lui și i-a

cerut să-și facă cruce. Însă fata zicea că nu poate, Părintele i-a spus încă o dată să își facă cruce și fata și-a făcut! Și din clipa aceea s-a vindecat!

Altădată a venit la Părintele Arsenie un om orb. Nu vedea nimic. Și Părintele l-a făcut să vadă. Era seară și îmi amintesc ca acum cum striga omul de bucurie: *Văd stelele! Văd stelele!...*

„Mă, tu fumezi?”

A venit la Părintele odată un om, Gheorghe Gheorghe, și Părintele l-a întrebat:

- Mă, tu fumezi?
- Nu, Părinte, nu fumez!
- Nu fumezi, mă?
- Nu, Părinte!
- Mă, hai spune: fumezi?
- Nu fumez!

– Ia bagă mâna în buzunarul stâng de la pantaloni și scoate pachetul de țigări, Amiral-ul.

Și când o băgat omul mâna în buzunarul stâng, o văzut toată lumea că Părintele știa și cum se cheamă țigările pe care le fumează.

„Da' cu slănina din straiță ce faci?”

Un alt bărbat a venit la Părintele, în postul Paștelui. Și Părintele l-a întrebat:

- Mă, tu postești, mă?
- Da, Părinte!
- Deci postești, mă?

- Da, Părinte, postesc!
- Postești tot postul?
- Da!
- Da' cu slănina din straiță ce faci?

Lapte blestemat

S-o dus una la Părintele și i-o zis:

- Părinte, v-am adus niște lapte și unt.
 - Prima dată du-te și unge untul pe stâlp.
- Când s-o dus femeia, de acolo or ieșit șopârlăi.

Și Părintele a zis:

– Vezi, întâi ai blestemat laptele acesta, apoi ai venit să mi-l dai.

Și n-o vrut să primească laptele acela...

La turnat ciment, cu Părintele Arsenie

Or venit de la Vladimirești, cândva, niște surori. Maica Veronica murise deja. Maica Veronica și Părintele Ioan Iovan de la Recea erau tare credincioși. Multe minuni s-au făcut... Și mi-au povestit maicile următoarele:

Odată, acolo, la Vladimirești, când trăia încă Maica Veronica, maicile voiau să toarne ciment pe lângă chilii și să facă o potecă până la biserică, pentru că atunci când era noroi intrai în biserică tot înglodat. Și atunci s-au hotărât să toarne ciment.

Un Părinte stătea așezat undeva lângă chilia maicii Veronica. Avea pe cap o pălărie, și maicile se întrebau: *Cine o fi pălăriosul ăsta? Ce așteaptă?* Se gândeau că așteaptă să vorbească cu maica...

Dar el le-a întrebat:

- Ce vreți să faceți?
- Vrem să turnăm ciment.
- Aduceți-mi o vană, un vas. Și aduceți-mi apă.

Părintele o desfăcut cimentul și o făcut preparatul acela și o turnat cimentul peste tot, până la amiază.

Apoi, maicile i-au zis:

- Pofțiți acum la masă.
- Nu, aduceți-mi numai o bucătică de pâine și un pahar cu vin.

A luat bucatele, le-o binecuvântat, o mușcat o bucătică de pâine, a luat o înghițitură de vin... Dar maicile tot insistau să vină la masă. Când au revenit să îl cheme iar la masă, Părintele... nicăieri! Și nici că l-au mai văzut de atunci! Apoi și-or dat seama că a fost Părintele Arsenie...

Arhim. Paisie Tinca

Mănăstirea Sâmbăta de Sus, Brașov

„Părintele Arsenie era un om deosebit”

Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus păstrează încă mărturisitori ai vremilor în care Părintele Arsenie Boca slujea aici, adunând mulțimi de oameni în jurul sfântului lăcaș din inima munților Făgărașului. Despre acei ani, bătrânii de aici vorbesc cu duioasă nostalgie, ca despre o vreme în care Dumnezeu călca aievea pe aceste țărâmur.

Unul dintre cei care l-au cunoscut, în această mănăstire, pe Părintele Arsenie Boca, este și Arhimandritul Paisie Tinca Petru. Prin bunăvoința Părintelui Ilarion Urs, stareț al acestei vetre monahale, am ajuns la Părintele Paisie.

Aflat pe patul de suferință, Părintele Paisie, cu geamul deschis spre înălțimi, asculta slujba vecerniei. Un părinte cât o rugăciune și o suferință cât o binecuvântare...

Părintele Paisie s-a născut la 21 august 1931, la Izvorul Mureșului. La vârsta de 16 ani vine la Mănăstirea Sâmbăta, unde îl întâlnește pe Pr. Arsenie Boca. Aici, la această mănăstire, va rămâne apoi până în prezent. Urmează seminarul teologic la Cluj (1953-1958), facultatea de teologie la Sibiu (1964-1968), lucrându-și mântuirea în Mănăstirea Brâncoveanu.

Publică o serie de volume de autor, mărturisindu-și de fiecare dată credințioșia și prețuirea față de Dumnezeu, de Biserică și de aproapele.

„Era foarte căutat și prețuit de oameni”

L-am rugat pe Părintele Paisie Tinca să ne răspundă la câteva întrebări despre acele vremuri.

Preacuvioase Părinte, ce vă mai amintiți din acele vremuri de început de mănăstire, când, venind aici, la Sâmbăta, l-ați întâlnit pe Părintele Arsenie Boca?

Părintele Arsenie era un om deosebit. Stăteam adesea de vorbă cu el, atunci când se putea. Pentru că era foarte căutat. Și el m-a apreciat, pentru că eu nu eram un om pe care să îl impresioneze oricine. Nu, nu m-a impresionat pe mine nimeni așa de tare. Că mereu îmi spuneam că *e un lucru pământesc acesta*, orice se întâmplă... Desigur, cu îngăduința lui Dumnezeu. Doar suntem făcuți de Dumnezeu și Dumnezeu le dirijează pe toate în lumea asta. Nu suntem nimic ca oameni. Omul este un lucru contingent... Azi este și mâine nu mai e... În *Moartea lui Fulger* se spune: „De rupi din codru-o rămurea, / Ce-i pasă codrului de ea? / Ce-i pasă unei lumi întregi / De moartea mea?”

Acesta a fost felul meu de a fi... De a nu mă lăsa prea ușor impresionat...

Dar tot trebuie să fi fost oameni care să vă fi pus pe gânduri... Sau să vă fi impresionat mai mult decât alții, nu?

Eu am avut și mai am momente când observ de la distanță anumite lucruri. Dar nu întotdeauna... De fapt, Părintele Arsenie Boca mi-a spus cândva, demult: *Măi, același duh e și în mine, și în tine. Ori eu, ori tu...* Așa îmi spunea! Că aceeași lucrare preoțească o am și eu, pe care o are și el.

Și zicea:

– Eu îți spun, pentru că știu că nu te încrezi în oameni. Dar să nu-ți vină gânduri de mândrie că ai fi cineva, pentru că îți dai seama că omul e mărginit, nu e nemărginit, cum sunt Puterile Cerești.

De fapt, nici Puterile Cerești – nici Sfinții, nici îngerii – nu sunt atotștiutoare. Doar Dumnezeu, Persoanele Sfintei Treimi sunt atotștiutoare.

Dar Părintele Arsenie era un om deosebit. Și era foarte căutat și prețuit de oameni.

Erați aici când a venit Părintele Arsenie la Mănăstire la Sâmbăta?

Nu. Eu am venit în 1947. Părintele venise mai înainte, pe la începutul anilor 1940. Părintele Arsenie o venit odată cu Părintele Serafim.

Cum era ca stareț Părintele? Cum l-ați perceput atunci?

Părintele Arsenie, atunci, în 1947, nu mai era stareț. Atunci era deja Părintele Serafim stareț. După un timp,

prin 1948, Părintele Arsenie o plecat de aici la mănăstirea Prislop, de fapt.

Părintele Arsenie nu suferea și nici nu impunea călugărilor un lucru oarecare. El spunea: *Doar de aia o venit în mănăstire, ca să se conformeze rânduielii de aici. Dacă nu se conformează el singur, nu poate fi obligat de altul.* Și așa și era! Până am stat aici cu el, o mulțime de călugări tot veneau și stăteau câte o lună-două și după aceea plecau; și iarăși veneau alții...

Părintele Serafim nu îi lăsa pe toți să plece când voiau ei, că plecau unii tulburați, dacă îi lăsa. Și le zicea: *Mai stai, ca să te liniștești. Și după ce te vei liniști, să pleci.* Și-apoi mai stăteau câteva zile și după aceea plecau liniștiți.

Că așa spunea Părintele Serafim:

– Măi, noi trebuie să avem grijă să nu pierdem suflete! Chiar dacă nu le vom mântui – că nu toți cei din mănăstire se mântuiesc –, nu avem voie să smintim sufletele!

Aceasta era ideea Părintelui Serafim, care ținea mult la suflete și mereu zicea, când pleca vreunul dintre ei: *Măi, aici e vorba de un suflet!*

Oricum, după ce pleca unul, a doua zi venea altul în loc. Și stătea și ăla o vreme și iarăși pleca...

Pr. Arsenie Boca și Sf. Efrem Sirul

Se vorbește de perioada aceea că venea lume foarte multă aici, la Sâmbăta, să asculte predicile Părintelui Arsenie...

Da. Am stat și eu la predicile Părintelui. Asta a fost mai înainte, prin 1945 sau 1946. Vorbea la altarul din pădure. Și îi plăcea lui să istorisească din viețile sfinților.

Și ne vorbea, de multe ori, despre Sfântul Efrem Sirul, năzdrăvăniile pe care le făcea când era copil și pe care, după aceea, le-o plătit, de era să-și piardă viața, când o fost învinuit că a furat oile de la niște ciobani.

Și ne spunea Părintele Arsenie cum l-au trimis pe Sfântul Efrem părinții lui la opt kilometri de sat, la niște rude de-ale lui. Și ciobanii l-au oprit, ca să nu se ducă noaptea, că era târziu. L-au oprit acolo, la turmă și, în noaptea aceea, lupii au risipit oile, și ciobanii au zis că el o adus hoți care le-au furat. L-au băgat la închisoare, a fost învinuit de hoție! L-au ținut acolo mai mult timp. După aceea, când s-a împlinit vremea, îngerul Domnului i-a spus din ce cauză. Că el spunea:

– Eu n-am furat! Nimic nu știu de ceea ce mă învinuiesc aici.

Dar îngerul Domnului i-a spus:

– Dar adu-ți aminte că ai ucis o vacă la un om sărac.

Omul acela sărac l-o întrebat tocmai pe el de vacă, pentru că o căuta. Dar el l-o certat pe omul sărac:

– Dar ce, îți păzesc eu vaca?

Deși el o ucisese...

Peste noapte, vaca o fost mâncată de lupi, și îngerul Domnului i-a spus:

– Pentru asta ești închis acum! Că la Dumnezeu nimic nu se trece cu vederea.

După ce era să-l tragă pe roată, o fost chemat judecătorul la masă. Și, până s-o schimbat judecătorul, o venit un alt judecător, care stătuse în casă la părinții lui Efrem Sirul și care-l cunoștea pe băiat, pe Efrem. Acela, după ce o venit, la vreo două zile, o întrebat:

– Mai e cineva aici, sub arest?

I s-a răspuns:

– Da, mai e un tânăr.

– Adu-l.

L-o adus la el, legat fedeleș. Și, când l-o văzut, l-o cunoscut imediat, dar fără să arate nimănui că îl cunoaște. După aceea, l-au dezlegat, au pregătit roata, să-l tragă, dar judecătorul a zis:

– Dacă recunoști că n-ai făcut, atunci îndată te eliberez.

Și l-o eliberat judecătorul. Iar când o plecat de acolo, Efrem s-a urcat în munți, la o mănăstire, și s-a făcut călugăr acolo. El le povestea la călugări întâmplările lui din copilărie și ce o pățit atunci.

Părintelui Arsenie Boca, deci, îi plăcea mult să spună întâmplarea asta, că era din viața unui Sfânt...

Cum era ca preot Părintele Arsenie? Ca duhovnic.

Slujea mai rar. De spovedit tot cam rar spovedea.

Spovedea rar pentru că era urmărit?

Da, pentru că era urmărit. Lumea se îngrămădea tare la el, aici. Venea lume multă, iar Părintele îi pune pe toți la treabă. Pe aleea ce duce către biserică o pus atunci țăruiși, au făcut aleea, cu sârmă ghimpată, ca să nu calce oamenii iarba prin grădini.

Cu studenții – că veneau mulți studenți de pe la București, de pe la Facultatea de Teologie – iarăși făcea multe. Pe ei îi pune de băteau țăruiși și trăgeau sârma ghimpată, de o îngrădit pe acolo aleea, ca să nu calce oamenii iarba.

A mai făcut, apoi, un pod peste Valea Sâmbetei, că Mitropolitul Bălan o luat terenul de peste Valea Sâmbetei.

tei, ca să lărgească incinta mănăstirii. Că, atunci, mănăstirea avea 100 de hectare de pădure în muntele ăsta, de aici. Amândouă dealurile acestea aparțineau mănăstirii.

Vă amintiți lucruri mai deosebite din vremea aceea? Se vorbește de anumite minuni care se petreceau aici, la mănăstire, prin lucrarea Părintelui Arsenie.

În special, Părintele Arsenie le spunea oamenilor trecutul lor. Era și o preocupare oarecum cultivată a Părintelui. Eu am găsit în bibliotecă un caiet unde erau multe schițe făcute de Părintele Arsenie. În schițele acelea, erau desenați ochi de oameni și cu trăsăturile ochilor. Și, apoi, scria că trăsătura cutare arată ceva anume din viața omului. Deci cine purta trăsătura respectivă probabil că avea și însușirea aceea pe care o arăta Părintele...

Venea atunci Securitatea pe aici? Vă făceau probleme din cauza Părintelui?

Da, toată ziua veneau pe aici.

Îmi amintesc că eram prin anul II sau III la Institut și am venit odată pe tren și acolo am întâlnit, în compartiment, un om care mi-a povestit despre viața lui în vremea aceea, prin 1947, căm de când venisem eu în mănăstire. Și zice:

– Aici, la Făgăraș, m-o adus pe mine și mi-o dat o funcție importantă. Și o mai adus un țigan cu patru clase primare, un om simplu. L-au pus prefect. Și mi-au zis: *Vezi, că ăsta e prost, dar matale răspunzi de tot ce e aici. Că ăsta e prost, n-are decât patru clase.* De-abia știe scrie.

Țiganul acela era securistul care se ocupa și de mănăstire. Și-apoi îmi zice:

– Ce-am tras eu cu țiganul ăla!

Mi-o spus multe, că pe mine mă știa de la mănăstire. Și-mi zice:

– Eu îl însoțeam pe țiganul acela, ca să nu facă vreo prostie pe la mănăstire, pe acolo.

Și veneau securiștii și așa ne înjurau pe toți și ne loveau! În tot felul ne făceau!

Apoi, o venit Mitropolitul Bălan și i-am spus ce se petrece pe aici. Că la un moment dat intraseră și prin apartamentul Mitropolitului.

Și s-a supărat tare țiganul și o zis:

– M-oi duce eu la București și voi avea eu grijă să vă dea pace de acum.

Și s-a dus la București și, după aceea, nu o mai venit, ca să se amestece în treburile mănăstirii.

Dar probleme directe Părintelui Arsenie, pe vremea aceea, i-au făcut? Știți ceva?

Părintele mergea sus, de lucra la peștera pe care a făcut-o. Mai ducea câte doi-trei oameni de săpau acolo, la piatră. Era acolo zona de partizani și venea armata pe aici. Venea noaptea și ne scula din somn și făceau gălăgie mare. Erau și câte zece persoane, vlăjgani din ăia voinici.

La un moment dat, mi-au cerut buletinul. Văzând fotografia din buletin, o zis:

– Uite, mă!

Și o dat fotografia de au purtat-o pe la toți, pe acolo. Și pe urmă îmi zice:

– Te sfătuim să nu-ți închizi viața aici, că e păcat!

Datorită acelei fotografii, așa cum era pe buletin, nu m-au mai chinuit, nici nu m-au mai deranjat niciodată. Pe ăștialalți îi mai pălmuiau...

Dar ce i-a impresionat la fotografie?

Că eram tânăr. Aveam 16 ani.

Știți ceva de călătoria în Muntele Athos a Părintelui Arsenie? V-a povestit vreodată?

Nu, Părintele Serafim ne povestea că Părintele Arsenie s-o dus la Athos, dar zicea că n-o stat mult acolo, ci în Tesalonic ar fi stat mai mult. A fost numai în vizită în Athos. De acolo, apoi, a venit la mănăstire. I-a trimis pe amândoi Mitropolitul Bălan, ca să pună rânduiala de la Athos la mănăstire, aici.

Și Părintele Serafim a fost, a stat un an de zile la Athos, acolo. Dar el nu a fost de acord cu rânduiala de acolo, de la Athos și nu a introdus-o aici.

Zicea: Mai bine mai puțin și mai clar, decât a turui atâtea și toți să aștepte să se termine odată...

„Măi, dacă vei mai posti așa, îți trage clopotul...”

După ce a plecat Părintele Arsenie de la Sâmbăta, la Prislop, a mai venit pe aici?

Da, a mai venit. O dată, cred. Și a stat până a doua zi. Că, atunci când eram eu aici, stătea când venea în zonă mai mult la Arpaș, la o doamnă, acolo, ca să scape de oameni. Că era urmărit de Securitate. Și doamna aceea încuia poarta și atunci oamenii nu puteau să intre. Se duceau degeaba; băteau la poartă, dar nu le deschidea nimeni.

Atunci când o venit – sâmbăta seara – o stat până a doua zi, iar a doua zi o plecat. Deci n-a stat prea mult...

Păstrați vreo amintire ceva mai personală a relației cu Părintele Arsenie din vremea când se afla aici, la Mănăstirea Sâmbăta?

După ce am venit eu aici, am ținut vreo patruzeci de zile post numai cu apă și pâine și m-am slăbit tare. Am fugit, apoi, la pădure, din cauza slăbiciunii. Și, tot așa, venise Părintele de la Arpaș și m-o adus el înapoi. Și-mi zice:

– Dar cine ți-o spus să postești?

Și zic:

– Păi, Părinte, poruncile Bisericii spun să ții toate posturile...

Și o răs, zicând:

– Măi, dacă vei mai posti așa, îți trage clopotul...

Și a făcut așa, cu mâna. A mai zis:

– Acum ai noroc, ești salvat, că ești tânăr, dar dacă ai fi mai în vârstă, ar fi gata cu tine!

Era aspru Părintele, cum se vorbește?

Pe unii îi certa mai tare, mai direct. Pe care îi vedea că sunt încrezuți și că nu merge altfel. Sau pe cine vedea că nu calcă a călugăr, dacă e vorba de cei care voiau să intre în mănăstire...

Ce ne puteți spune de izvorul Părintelui Arsenie? E chiar izvorul lui?

Nu, Părintele doar l-a curățit. Izvorul era acolo, dar era plin de frunze și murdar. Părintele l-a curățit.

În peștera din munte a apucat să stea, măcar o vreme?

Nu, în peșteră nu a apucat să stea.

Acolo Părintele intenționa să se retragă?

Da, așa voia. Voia să mute mănăstirea acolo, ca să fie mai liber de oameni.

L-ați mai căutat și după ce a plecat de la Sâmbăta?

Am mai fost odată, la Drăgănescu, când picta acolo. Erau mulți oameni acolo, dar a stat de vorbă cu mine. M-o întrebat când vreau să stăm de vorbă, acum sau mai târziu.

Zic:

– Întâi mă uit la pictură și după aceea putem vorbi.

Cât m-am uitat la pictură, Părintele m-a observat. Și, când am terminat, o venit la mine și o stat aproape un ceas de vorbă cu mine.

Și-mi zice la un moment dat:

– Dar doară ăstea le știi și tu toate, câte ți le-am spus. Doar le cunoști, că doar ori eu, ori tu.

Așa a zis: *ori eu, ori tu*. Adică aceeași preoție, aceeași slujire, cum mi-a mai spus și altă dată.

Acestea sunt parte din amintirile Părintelui Paisie. Însemnele bătrâneții, cu ale ei grele încercări, caută să se sălășluiască în trupul firav al Părintelui. Sufletul tânăr, suav, nu dă ghes decât rareori însă adumbririi de cuget. De pe patul chiliei sale, din Mănăstirea Brâncovenilor, Părintele Paisie se face parte, din nou, din vecernia ce inundă, cu minunea ei, Țara Făgărașului. Acolo unde, odinioară, Părintele Arsenie trăgea înspre Sâmbăta de Sus Cerul...

Sora Aurelia Tinca

Sâmbăta de Sus, Brașov

„Părinte, cine ești, Părinte?!”

A venit pentru prima oară la Mănăstirea Sâmbăta de Sus pe când avea vreo 25 de ani, să îl vadă și ea, aieva, pe Părintele Arsenie Boca, acel Părinte despre care toate satele din împrejurimi vorbeau ca despre un sfânt. Au trecut de atunci încă aproape 70 de ani, iar sora Aurelia (așa cum îi spun toți cei de aici) nu a mai plecat de la această mănăstire.

Aurelia Tinca (soră cu Pr. Paisie Tinca, de la Mănăstirea *Brâncoveanu*, Sâmbăta de Sus) a văzut lumina zilei în 1920, la Izvorul Mureșului. Încă de mică e crescută în frică de Dumnezeu și dragoste de Biserică. În 1945, vine la Mănăstirea Sâmbăta, să îl întâlnească pe Părintele Arsenie Boca. Aici, ajută la bucătărie și la alte trebur gospodărești încredințate de Pr. Arsenie. Firesc, cu o ascultare

dăinuind de zeci de ani, sora Aurelia poate fi găsită și azi, la cei peste 90 de ani ai săi, întotdeauna, fie în biserică, fie la treburi, pe la bucătărie.

În momentul în care am găsit-o, *pogora* dinspre vechernie, pe aleile înmiresmate tomnatic ale mănăstirii.

Am rugat-o să ne întoarcem puțin împreună, înspre acel timp covârșit de prezența Părintelui Arsenie Boca.

„Cine știe ce ați auzit voi...”

Soră Aurelia, cum a fost întâlnirea aceea, de demult, cu Părintele Arsenie Boca?

Prima dată când l-am întâlnit pe Părintele Arsenie a fost în Postul Paștelui, în anul 1945.

Aici, la Sâmbăta?

Da. Eu locuiam în Brașov, la șeful gării, la o familie germană. Și acolo, de la biserică, am auzit că vine lumea la Sâmbăta. Și am aflat că vine un autocar, un grup. Dar eu tot nu știam dacă să merg, până când deodată m-am gândit: *Hai să merg și eu!* Și-ncepe doamna preoteasă – era Părintele Comșa atunci – să-mi spună:

– Au plecat. Nu mai sunt locuri la excursia asta. Dar mergi cu trenul, dacă vrei, că nu e departe.

Eu nu cunoșteam deloc drumul, dar am plecat cu trenul. Știam că trebuie să-mi cumpăr bilet până la Voila. Apoi, în tren, când am vrut să cobor la Voila, conductorul mi-a spus că sunt și alți oameni din Brașov care merg la mănăstire și că vor opri și în haltă la Sâmbăta.

I-am zis:

– Dar eu am luat bilet numai până la Voila! Acum, cum să merg până la Sâmbăta?

– Lasă, că nu se rup roțile de la tren dacă te mai ducе doi kilometri.

Atunci am venit deci pentru prima dată, împreună cu câțiva oameni de la Brașov. Era în anul 1945...

Cam câți ani aveți pe atunci?

25 de ani.

Și, după ce ați ajuns la Sâmbăta?

Era în Postul Paștilor, când am venit. Cred că era a cincea săptămână de Post.

Era o maică aici, care ajuta la bucătărie. Era mai bătrână, așa.

După Sfânta Liturghie, îi spune Părintelui Arsenie și Părintelui Serafim, de față cu mine:

– Astăzi a cântat cor îngeresc în biserică.

Și Părintele Arsenie, care era în biserică și stătea cu mâinile ridicate în sus, la fel ca și Părintele Serafim, i-a răspuns maicii:

– Cine știe ce ați auzit voi...

Nu voiau să spună adevărul! Dar a fost atunci ceva cu totul minunat!

Eu am stat atunci o săptămână și apoi am plecat. Pe urmă, de Schimbarea la Față, am venit și am rămas.

Atunci, prima dată, ați reușit să vă spovediți la Părintele Arsenie?

Nu, m-am spovedit la Părintele Serafim. Părintele Arsenie era foarte ocupat! Lucra în rând cu toți mun-

citorii! Și piatra asta, care e în jurul bisericii, asta mică, Părintele Arsenie a adus-o. Părintele o adunat-o din râul ăla mare. Intra în apă, acolo, și aduna piatră. Era foarte, foarte muncitor.

Alegea oameni pe care-i chema la treabă; că era foarte, foarte multă lume. Dar toată lumea lucra! Mănăstirea era la început, era încă șubredă. Pe mine și pe încă vreo două fete ne mai dădea afară din grup. Și parcă mă tot supăram: *De ce nu ne primește și pe noi?* Apoi, iar mă duceam la muncă și iar mă dădea afară. Și la un moment dat, mi-a zis:

– Eu pe voi vreau să vă mai cruț.

A știut că mai avem altele de dus, probabil... Mă și vedea mai slăbuță și era lucru greu de făcut.

A doua oară ați reușit să vorbiți cu Părintele? Să îl cunoașteți mai bine?

Da. Cam un an și ceva am stat împreună cu dânsul, că, după aia, în 1948, a plecat. Noi eram cu treabă multă la bucătărie, la gospodărie. Vedeam numai cum îl aglomerează lumea pe Părintele așa de tare!...

Era odată aici Părintele, la casa de lângă complex, și s-a dus cu prescuri la lume. Venea lume foarte multă! Și toți se îngrămădeau – așa se îngrămădeau! – să-i sărute mâna.

Eu m-am gândit: *Cum să mă îngrămădesc așa?! Să-l necăjesc așa?* M-am dat deoparte.

Când o terminat cu toți, o venit la mine și mi-o dat mâna și mi-o zis:

– Să trăiești!

Eu n-am îndrăznit să mă duc, că n-am vrut să-l mai necăjesc și eu...

Altădată, era în râul mare, scotea piatră. Era aproape de momentul plecării lui de aici și știam că pleacă. Și toate fetele – au fost foarte multe studente atunci, de la Teologie și de la alte facultăți; era și maica stareță Zamfira și multe altele – au cerut sfat și multe voiau să le trimită la mănăstire, la Bistrița. Numai eu am tot rămas, am tot rămas. Am fost la fân în grădină și, când s-a terminat cu fânul, mi-am zis: *Acum îl aștept aici pe Părintele, când iese din râu, și vorbesc.* Și când a ieșit, avea un însoțitor, pe Părintele Antonio. Când o ieșit, o zbierat la mine; așa o zbierat la mine:

– Întinde-o, că te apucă ploaia!

Mi-am zis: *Uite, nici acum n-am avut noroc...* Am făcut însă ascultare și am plecat.

Am vorbit cu Părintele la plecare, înainte de a se urca în căruță. Ultima plecare... Când o plecat de aici. Atunci, parcă cineva m-ar fi împins de la spate: *Pleacă Părintele și numai eu am rămas fără sfat...* Și m-am dus, așa, și am strigat ca o disperată:

– Părinte, vă rog să mă trimiteți și pe mine la Bistrița.

Părintele, în general, le trimitea pe toate la mănăstire la Bistrița. Stă și se uită la mine și-mi zice:

– Pe tine nu te trimit.

Îmi venea să plâng. Am strigat:

– Dar ce să fac, Părinte?

– Ce să faci? Să stai, să rabzi anii vieții...

Așa ați și făcut, nu?

Da... Dacă așa o zis Părintele...

Când a murit Părintele Serafim, când l-au dus la spital ultima dată, și dânsul, aproape plângând, mi-a spus:

– Tu să nu pleci de aici! Tu să nu pleci de aici!

Orișicum am fost, cum n-am fost..., ca o ștergătoare de picioare, ca o servitoare. N-am fost nu știu ce. Dar știe Dumnezeu...

„Părinte, cine va intra aici, la nuntă?”

Se tot vorbește din acea perioadă de anumite minuni pe care le făcea aici Părintele. Vă amintiți lucruri de genul acesta? Lucruri mai deosebite care s-au întâmplat aici?

A ieșit odată Părintele Arsenie de la masă, după Crăciun. Și era în curtea mănăstirii un pom, un brad aruncat de la pomul de Crăciun. S-a dus Părintele, a luat pomul și l-a înfipt în pământ. Iarna, în pământ înghețat. Și bucătăreasa, care era aici – Victoria o chema –, a zis:

– Părinte, Părinte, cine ești, Părinte?

Că o văzut că în pământ înghețat o înfipt bradul...

Dar Părintele i-a zis:

– Taci, Victorio, taci, taci!

Zicea uneori Părintele:

– După ce plec din lumea asta, să mă chemați, că mai mult vă ajut de acolo, ca de aici.

Am fost cândva și eu la Drăgănescu. Chiar atunci, picta la icoana cu *Nunta din Cana*. Și era un timp când nu vorbea. Nu vorbea cu nimeni. Scria pe hârtii celor cu care voia să vorbească. Atunci, eu am întrebat:

– Părinte, cine va intra aici, la nuntă?

Și mi-a arătat ca și cum ar spăla rufele și le-ar storce bine. Adică să fii bine spălat și stors bine și atunci poți intra la nuntă. Că de vorbit nu vorbea.

Nu știu prea multe, pentru că nu stăteam mult pe lângă Părintele. Nici n-aveam timp, și era mereu înconjurat de oameni cu școală multă; cu teologie, cu seminar, cu facultate.

Cum era Părintele la slujbă?

Apăi, stătea ca o stâncă, cum zicea maica Teodora! Stătea ca o stană de piatră, nemișcat! Slujea mai rar, că în general slujea Părintele Serafim cu un părinte Mihail Burghescu, care la urmă o mers la Săliște. Acolo o și murit... Au fost trei Părinți aici, la început.

Părintele Arsenie era cu treburile multe și cu lumea. Tare-l mai necăjea lumea! Tare, tare! Însă la fiecare situație știa un cuvânt să le spună...

Și la predică?

Înainte de a pleca de la mănăstire, a trimis lumea acasă și a zis că vrea să rămână doar cei cu carte mai multă, că ține niște predici pe care nu le înțelege oricine. Erau pentru studenți. Era cam după *Sfântul Ilie* și până la 1 august, perioada aceea în care sunt cam 10 zile.

Și-apoi ziceau unele, mai în râs, că acum se aleg oile din capre. Dar Părintele le-a spus:

– S-aveți grijă, ca nu cumva cei care credeți că rămâneți, tocmai voi să plecați!

Era o față de pe la Sibiu, care îmi tot zicea:

– Hai să mergem și noi!

Toată lumea era chemată să meargă, doi câte doi, în fața Părintelui. C-așa-i alegea pe toți. Și-mi zicea fata aia:

– Hai să mergem!

Zic:

– Eu nu mă duc! Eu n-am școală!

– Păi, ce, depinde de școală?

– Depinde și de starea sufletească, dar și de școală...

Dar ea a tot insistat:

– Hai, hai, hai!...

Și am mers cu ea la Părintele și am vrut s-o las în fața lui și să plec. Dar Părintele o întins mâna, să mă prindă pe mine. M-a întrebat câte clase am.

– Păi am puține...

Numai patru aveam... Și-a zis și Părintele:

– Cam puțin, cam puțin...

Dar eu i-am spus:

– Și-așa vreau să merg acasă...

Toamna era multă treabă și acasă.

– Și mai vin iarăși de *Sfânta Maria*...

Și mi-a zis:

– Bine. Du-te.

Și am plecat. Apoi, la *Sfânta Maria*, am venit înapoi la mănăstire, cu mama.

**„Spovediți-vă la Părintele Serafim,
că e înger în trup!”**

Vă mai amintiți ce sfaturi vă dădea Părintele?

Nu spunea prea multe. În primul rând, era atent la familiile care aveau copii. Când o mamă avea numai un copil sau doi, Părintele întreba:

– Ceilalți unde sunt?

Făceau avorturi și apoi unele veneau cu necazuri mari. Și Părintele de fiecare dată întreba:

– Dar copiii unde sunt? Din cauza asta aveți necazuri mari, pentru că omorâți copiii!

Dumneavoastră v-a zis ceva deosebit, când vorbeați cu Sfinția Sa?

Nu. Nu vorbeam prea mult cu Părintele. Era așa de ocupat, că nu îndrăzneau. Mă gândeam că dacă n-am nici școală, ce să caut eu la el? Auzeam că veneau unii sau alții, dar n-aveam timp să merg și eu. Mă gândeam și că n-am pricepere de a vorbi cu Părintele, deși el primea pe toată lumea care venea la Sfinția Sa.

La Drăgănescu ați mai fost?

Atunci când picta la *Nunta din Cana* am fost de vreo două ori. Altădată apoi n-am mai fost...

Cum a fost plecarea lui de aici?

Mitropolitul Bălan l-a trimis la Prislop, unde mănăstirea era părăsită. Aici era mare aglomerație și s-a gândit să-l trimită acolo, că acolo era lipsă mare de oameni buni. Și acolo o început Părintele renovarea mănăstirii. Și apoi tot de acolo a fost și închis. A fost apoi pe la București, pe la *Schitul Maicilor*...

După ce a plecat Părintele de aici, lucrurile au rămas la fel? Mai venea lume aici?

Venea lume, venea. Că și Părintele Serafim era un om deosebit. Chiar Părintele Arsenie a spus către cineva:

– Spovediți-vă la Părintele Serafim, că e înger în trup!

Spunea Părintele Arsenie:

– Aveți tot ce vă trebuie acolo, la Sâmbăta.

A fost Părintele Serafim, pe urmă a fost Părintele Teofil. A fost destul bine și este și acum. Doar că trebuie să avem cu toții mai multă dragoste de Dumnezeu.

Simțiți ajutorul Părintelui Arsenie?

Da! Da! Îl simțim!

La noi, acasă, s-a făcut biserica mai târziu. Și, când am făcut pictura la biserică, Părintele Arsenie de trei ori o trimis bani acolo, pentru pictura bisericii, fără să-i ceară nimeni. Și m-a chemat preoteasa de acolo și m-a întrebat:

– Cine-i ăla care tot trimite bani?

– Păi cine? Părintele Arsenie!

Deși nu i-am cerut niciodată! Nici n-am vorbit despre asta, despre biserică. Dar Părintele știa unde e lipsă...

Și acum ne ajută mult. Zicea numai să ne gândim la el, să-i cerem ajutorul, și el va fi cu noi...

Sora Aurelia Tinca e ca o adiere de dor a unor vremuri de odinioară, în care sfinții pribegeau aieva, la modul cel mai firesc, printre oameni. Prezența ei pe aleile mănăstirii ori prin ungherele bisericii de aici, cufundată în rugăciune, resemnifică sensuri, cheamă la conștientizare, la responsabilizare...

Teodora Bătă
Tohan, Brașov

**„Părintele Arsenie
m-a adus pe calea cea bună!”**

Când urci spre Țara Bârsei, sufletul începe să frea-măte a veșnicie. Un tărâm de basm, înveșmântat în acea liniște patriarhală care cheamă sfios la rugăciune, la îngenunchere. De aici parcă nu mai e decât un pas până la Dumnezeu, iar oamenii ce-i străjuiesc hotarele știu mai bine ca oricine aceasta. De aceea ospitalitatea și dragostea lor covârșesc, te fac să te simți *acasă*, te fac parte din lumea lor de descendență divină, parte din dorul lor de Hristos.

Pe doamna Teodora Bătă am întâlnit-o la Tohan, o localitate în imediata vecinătate a Zărneștiului (Brașov). Mi se spusese că a trecut prin câteva momente grele în care Părintele Arsenie Boca i-a fost nu doar ajutor, ci adevărat însoțitor și mijlocitor la Dumnezeu. Cândva, în

copilărie, îl întâlnise pe Sfântul Ardealului la o mănăstire din Prahova. Însă doar mult mai târziu, prin pronie divină, a descoperit că Părintele acela pe care îl întâlnise, oarecândva, nu era altul decât Părintele Arsenie Boca.

Însă cele mai frumoase și binecuvântate purtări de grijă ale Părintelui Arsenie s-au manifestat în viața sa după trecerea la cele veșnice a Părintelui Arsenie. Despre acestea am insistat să ne istorisească doamna Teodora.

Născută la 18 noiembrie 1951, la Poiana Mărului (Brașov), doamna Teodora Băță poartă neconținut cu ea dorul acelei vremi a copilăriei, în care doar ea, ai ei și Dumnezeu formau universul. Sălășluită undeva pe colinele mirifice ale satului, cu greu s-a desprins de copilărie, pentru a intra în iureșul nebun al vieții *de jos*, în lumea în care cei mai mulți dintre noi trăim zi cu zi. A lucrat în învățământ, vreme de 30 de ani, fiind directoare și îndrumătoare a copiilor din Poiana Mărului.

Discuția cu doamna Teodora a fost una cu totul odihnitoare, ruptă din bogăția și frumusețea acestor locuri.

„Trebuie să vrei!”

Doamnă Teodora, dumneavoastră ați ajuns în conjuncție cu Părintele Arsenie Boca într-un mod ceva mai atipic. L-ați cunoscut pe Sfântul Ardealului încă din vremea copilăriei, însă abia după zeci de ani ați aflat că Părintele acela, de demult, cu care v-ați întâlnit într-o situație specială, a fost nimeni altul decât... Părintele Arsenie. Să vedem, vă rog, cum s-au petrecut acele bucuroase momente.

Părintele Arsenie plecase de la Sâmbăta, din cauză că era urmărit – cred eu – și ajunsese pe la Crasna. Dar nu

știau prea mulți unde se afla atunci. Era de Sfânta Marie. Ne-am dus, împreună cu familia, și noi la Mănăstire, la Crasna. Ne-am dus, și a doua zi urma să ne spovedim. Am stat la priveghere, am urmat rânduiala... Cu noi a mers și o familie de tineri care erau căsătoriți, aveau copii, dar nu erau cununați religios. A doua zi, acestora, Părintele le-a spus: *Nu vă pot împărtăși până nu intrați în cumințenie!* Au ieșit cunoștințele acestea ale noastre afară, au venit și ne-au zis: *Uite, nu vrea Părintele să ne împărtășească. Ne-a zis să ne găsim nași.* Și atunci ai mei și cei care mai erau cu noi au zis: *Copila asta și cu băiatul meu, hai să îi punem pe ei să vă cunune...* Eram necăsătoriți... Eu eram la liceu. Cei doi s-au dus, i-au spus Părintelui gândul lor și atât a fost! Cred că era așa, în miez de noapte, când se petrecea acest episod. Și a venit Părintele de la grupul acela mare din biserică, să vorbească cu noi. Și știu că a venit și mi-a zis: *Ei, și ești naș!* Și eu m-am rușinat și am spus: *Nu știu, Părinte! Eu sunt elevă. Nu știu dacă pot face asta...* Și Părintele a zis așa: *Trebuie să vrei!*

Foarte interesant! Nu am știut de la cine vine cuvântul acesta, cine e Părintele.

Și am zis: *Bine, atunci sunt naș!* Și, într-adevăr, așa a fost. I-am cununat pe cei doi și, în timp, deși erau oameni mai în vârstă decât mine, m-au respectat de naș! Veneau și aici, după ce m-am căsătorit, veneau mereu la mine, și îmi spuneau *nașică* în sus, *nașică* în jos.

Timpul a trecut... Și au divorțat oamenii aceștia, până la urmă. Iar el, printr-o împrejurare nefericită, din cauză că a vrut să își salveze copilul dintr-o situație grea, a fost găsit vinovat și a fost dus în pușcărie. Multă vreme nu am mai știut nimic de el.

După eliberare, s-a dus pe la o mănăstire prin Moldova, nu știu exact unde. Și acolo, la acea mănăstire, i-ar fi spus cineva: *Să o cauți pe nașa ta! Să te duci să o cauți pe nașa ta!* Și a venit. M-a căutat. Am fost foarte impresionată – soțul murise de curând – când l-am văzut. Era foarte slăbit, foarte schimbat. Mi-a povestit lucruri grele din închisoare – nu îmi venea să cred –, dar făceam legătură cu ce am citit prin cărți.

În casă aveam o imagine cu Părintele Arsenie. Și când a dat acest fin al meu cu ochii de Părintele Arsenie, a zis: *Uite, e Părintele care ne-a cununat!* Și am spus: *Cum?! Părintele Arsenie?! El îmi spune: Da! Nu știți că v-a binecuvântat și v-a pus mâna pe cap și v-a spus ceva ce tot timpul pe drum ați repetat?... Acesta era cuvântul ce mi-l spusese: Trebuie doar să vrei!* Nu știu de ce, mi s-a părut așa, ca un dat, să port aceste cuvinte în suflet și oricând cred eu că aș zice că *nu pot* sau *nu trebuie*, să pot să zic: *ba trebuie să vreau și se va împlini.*

Aceasta a fost aducerea mea aminte în timp, prin acest fin al meu, despre întâlnirea cu Părintele Arsenie Boca.

„Nu păturica trebuia s-o aduci!

Pe el trebuia să-l aduci!”

Cu siguranță, această întâlnire cu Părintele Arsenie a fost doar un început al căutărilor, al unui excurs al apropierii de Părintele și al vădirii prezenței sale în viața d-voastră.

Da, din păcate, eu l-am cunoscut mai mult într-un alt fel. De acolo de unde este, de acolo mi-a vorbit, special, sufletului meu, inimii mele. Și poate nu sunt vrednică

să vorbesc astăzi cu aleasă prețuire și cu o frumusețe deosebită despre Părintele, mai ales pentru că știu că dânsului nu i-ar plăcea să spun prea multe despre el, pentru că acest Sfânt al Ardealului a avut, mai înainte de toate, multă, multă smerenie.

Din păcate, l-am cunoscut – pentru că așa a vrut Dumnezeu – la necaz. Și, prin Părintele Arsenie, Dumnezeu mi-a întins mâna Sa. Așa l-am cunoscut eu pe Dumnezeu! Într-un mod mai special, mai deosebit. Cred – din ce am citit legat de Părintele Arsenie –, că dincolo de minunile sale, adevărata propovăduire a Părintelui a fost relația om – Dumnezeu. Aceasta cred că este cel mai important! Pentru mine, cel puțin, așa a fost! Așa a rânduit Părintele Arsenie: să învăț eu relația mea, ca om, cu Dumnezeu. Pentru că nu eram deloc unde trebuie. Nu eram! Și a trebuit să vină peste mine necazul, să îmi dau seama deslușit de aceasta...

Soțul meu căzuse într-o cumplită paralizie. N-a mai vorbit, n-a mai mers... Dureros! Dar a avut atâta tărie și atâta bunătate, încât eu nu mai puteam să mă plâng de el. Dar, prin asta, am fost prin multe, multe spitale și am văzut oameni... Am văzut atâta durere! Oameni cu dureri mult mai grele decât ale mele. Și oameni care duceau toate aceste dureri, cu ajutorul lui Dumnezeu. Și așa, în spitalul din Făgăraș, Părintele Arsenie, pe care făgărășenii îl iubesc – nu pot să spun că l-au iubit, ci îl iubesc din tot sufletul! – a trimis o asistentă care, văzând într-o seară că i se face rău soțului (medicii i-au scos perfuziile, totul!) mi-a zis: *Gata, hai, ia mașina și te duci cu el acasă!* Eu am spus: *Dar așa ceva eu nu pot să fac! De-ai ști tu unde locuiesc eu... Cum să mă duc în miez de noapte cu el acasă?!*

Trebuie să trec printr-o pădure, să urc la bloc... Cine-mi ajută să-l duc? Eu, o femeie, nu pot singură. Nu se poate! Și nu știu cum am ridicat ochii spre cer și am zis: Doamne, asta nu mi-o da, că nu pot s-o duc! Asta chiar nu pot s-o duc! Orice altceva... Și, până la urmă, am tot rămas pe lângă el. La un moment dat soțul făcuse o criză, o cădere puternică de calciu și de magneziu și i se pusese un cârcel, dar așa, tare! Și eu, disperată, i-am luat piciorul, am început să îl masez, așa, și zic: Cred că aici are ceva!

Asistenta a fost tare impresionată de ceea ce făceam pentru soțul meu și mi-a zis: *Doamnă, nu vrei să mergi la Sâmbăta, la izvorul Părintelui?* Atunci, am zis: *Ba da, cum să nu?! Am luat o păturică, o bucățică, așa, de păturică și o sticlă, ca să aduc apă de la Părintele Arsenie. Nu știam cum se procedează, cum să fac, nu fusesem niciodată. M-am dus acolo, cu asistenta, și am ajuns la izvor. Nu era nimeni, nimeni, nimeni! M-a impresionat locul... Am văzut icoane acolo. Ploua, ninge pe ele. Astăzi s-a amenajat, s-a făcut, așa, un design aparte, este altceva. Dar atunci, nu! Ploua, ninge acolo! Curgea apa... Și mă gândeam: Doamne, și nu se strică? Păi dacă eu aș duce o icoană acum acolo, nu s-ar strica?*

M-am rugat, așa, cât m-am priceput eu... Doamna aceasta și mai mult m-a impresionat, pentru că ea plângea, efectiv! Se ruga acolo și plângea! Și eu mă gândeam: *Doamne, dacă eu nu mai pot să plâng, ea cred că are un necaz mult mai mare decât al meu și, uite, m-a adus aici...*

Am luat apă, am stropit și păturica aceea cu apă, acolo, la izvor, după care am plecat la mașină. Când am ajuns la mașină, mi-am dat seama că am uitat păturica! Dar mașina nu era mai departe decât câțiva metri. Imedi-

at mi-am dat seama că nu am luat păturica! M-am întors și... păturica nu mai era nicăieri! Nu mai există!...

Ne-am întors amândouă, am căutat peste tot... Nici urmă de păturică!

Și ea, atunci, a spus:

– Să știi că asta este un semn de la Părintele Arsenie...

Eu am râs:

– Să vină Părintele Arsenie să-mi ia păturica?!... Nu pot să cred!

Ea, atunci, a mai insistat. Dar eu am zis:

– E o păturică... O fi fost vreun câine sau poate, cine știe, vreun om care a avut nevoie de ea, deși, la cum e, nu poate decât să-și înfășoare picioarele cu ea. Altceva, ce să facă?! Dar zic: Nu-i nimica! Îi trebuie cuiva, probabil. De-asta nu am mai găsit-o...

Și am plecat. Am ajuns la Făgăraș. I-am dat soțului să bea apă. Asta a fost în luna august. În anul următor, la 1 februarie, a murit.

Cred că după pomana de 40 de zile, m-am dus până la spital, să duc ceva, acolo... Doamna aceasta, asistenta, vreau să vă spun că mi-a dat între timp două cărți cu Părintele Arsenie, să le citesc.

Când mă vede, îmi spune:

– Nici acum nu crezi că Părintele Arsenie ți-a spus ceva prin păturica aceea?

Și am început, așa, citind din cărțile primite de la ea și din altele, pe care mi le-am cumpărat și eu – că parcă Dumnezeu a vrut așa, să mi le trimită –, să-mi adâncesc iubirea, să-l cunosc mai bine pe Părintele Arsenie.

Și-am venit acasă. Ajungând, așa, în fața iconiței, am spus: „Doamne, Părinte Arsenie, dacă am fost neștiutoa-

re și dacă nu am luat în seamă ce mi-a spus prietena mea, măcar acum, după atâta timp, fă-mă să înțeleg. Spune-mi ceva!" Am vrut ceva, așa, de necrezut! Și m-am rugat o seara, două, trei, patru, cinci... Șapte seri! Știți cum? Mă rugam așa, cu cuvintele mele, în legea mea. Și, deodată, aud așa:

– Mă, nu păturica trebuia s-o aduci! Pe el! Pe el trebuia să-l aduci!

Atât... Atât am auzit! De-atunci, m-am liniștit! A fost nemaipomenit! Vai, ceva..., știți cum?! Și noaptea, parcă, eram bucuroasă și îndurerată. Îndurerată, într-un fel, pentru că n-am făcut ce trebuia, dar și bucuroasă, bucuroasă, de ceea ce îmi dăruise Părintele Arsenie!

Mai trece ce mai trece timpul și, întâmplător, citesc un articol scris de un Părinte de undeva de pe la Albac...

Părintele Dionisie Ignat...

Da, exact!

Acesta povestea o întâmplare cu o femeie care fusese în cărucior și, după întâlnirea cu Părintele Arsenie, s-a ridicat din cărucior și a mers pe picioarele ei! Acum respectiva persoană este măicuță, undeva în Retezat. Și atunci am înțeles eu că am greșit. Totuși am fost așa de bucuroasă!...

De atunci, am început să citesc și *Cărarea Împărăției* și multe, multe alte cărți. Citindu-le, am înțeles cât de adânc e Părintele! Și ce putere fantastică avea de a sintetiza cuvintele sale de învățătură! Cuvintele sale sunt atât de minunate și de pe înțelesul tuturor! Al tuturor! Oricine îl poate înțelege pe Părintele Arsenie.

**„Părinte Arsenie,
ajută-mă, luminează-mă...”** - - -

La un moment dat, a trebuit să mă duc la un examen, la un concurs de directori. Trebuia făcută o lucrare, trebuia pregătit mult material... Era în anul în care soțul meu deja trecuse la cele veșnice. Aveam așa, o stare de – cum să vă spun eu? – tristețe. Niciodată n-am fost singură. Acum mă simțeam singură. Și trebuia și să mă concentrez, să mă pregătesc pentru examen... Concursul acesta era cu toți directorii – nu conta că ești de grădiniță, că ești de școală generală, că ești de liceu. Trebuia să știi totul, nu era nicio diferențiere.

Cu o zi înainte, nu s-au mai luat în seamă lucrările. Le-au studiat dâșii, au dat o notă și gata. Ei, a doua zi nu știu ce s-a întâmplat, dar ne-au zis că trebuie să ne susținem și lucrarea. Eu lucrarea mi-o făcusem, nu era o problemă, dar nu eram sufletește pregătită, pentru că nu știusem că trebuie să o susțin. Întâmplător, aveam la mine un exemplar, l-am răsfoit puțin și m-am dus. Înainte să intru, cu emoții și cu o teamă, așa, cumva, am zis: *Părinte Arsenie, ajută-mă, luminează-mă să fiu în stare să susțin cum trebuie lucrarea!* Și am intrat. Și-am început să vorbesc și să spun scopul pe care l-am urmărit în lucrare, ce mi-am propus, obiectivele, cum le-am parcurs, despre colectivul meu, despre copiii de acolo, cum îi urmărim, cum lucrăm cu ei... Tot-tot-tot! Mă uitam, așa, la comisie și aveam puterea, în timp ce vorbeam, să mă uit la ei și să văd că sunt mulțumiți. Și zic în mintea mea: *Dar parcă eu totuși lucrurile astea nu le-am știut chiar așa... Cum de mi-au venit așa de cursiv în minte? Și cum de le spun*

eu acum așa, de rămân așa de uimiți? Că-i vedeam cum stăteau uimiți și mă ascultau... Și-mi ziceam: *Doamne! Părintele meu!*... În timpul acesta, al susținerii lucrării, eu asta gândeam și totuși nu săream de la ce trebuia să spun, aveam un fir foarte logic al expunerii.

La sfârșit, președinta comisiei îmi zice:

– Eu numai atât aş vrea să vă întreb: la Poiana Mărului funcționați?

– Da, acolo, în acel sătuc!

– Și așa grădiniță aveți la Poiana Mărului?!

– Da, sigur! Vă poftesc să veniți să vedeți cum e la noi, la școală, că este minunată și avem niște copii minunați!

– Și îi urmăriți așa, pe fiecare?

– Da! Din promoțiile mele, de la începutul activității mele, astăzi avem medici, avem președinți de Tribunale... Știu despre fiecare în parte ce a urmat, unde a ajuns și să știți că, din grădiniță, vedeam profilul intelectual de mai târziu al copilului respectiv. Și așa se și întâmpla.

Și atunci, ea mi-a spus:

– Gata, asta a fost!

– Mulțumesc!

Și am ieșit. După mine a intrat directorul de la *Radu Negru*, din Făgăraș, liceul pe care eu l-am absolvit. Am stat să ne dea rezultatele. Iese directorul de la *Radu Negru* și-mi zice:

– Doamnă, ce le-ați făcut? Cei din comisie au vorbit în continuu despre dumneavoastră!

Și eu am zis:

– Nu eu am vorbit, i-am vorbit...

Efectiv așa a fost! Am dat foarte multe examene în activitatea mea didactică, dar niciodată nu m-am descurcat

ca atunci! Vizibil am simțit ajutorul Părintelui! Am văzut, așa, cum curgea totul! Și m-am și concentrat... Or, nu întotdeauna reușești aceasta, pentru că emoțiile nu te lasă...

Și am venit acasă și așa mulțumită am fost! I-am mulțumit Părintelui Arsenie...

„Părinte Arsenie, fă-mi cale liberă!”

Altădată, m-am dus cu nora și nepoțica mea la nașii lor, la Breaza de Prahova. Conduceam eu mașina. Am stat acolo două zile și ne pregăteam să plecăm, să ne întoarcem spre casă, dar se lucra pe Posada. Era un șantier acolo. Când ne-am dus, am stat acolo o jumătate de oră, până să trecem! Și au insistat atât de mult nașii lor să mai stăm, încât s-a făcut târziu.

Zic:

– Haideți să mergem! Haideți să mergem!

Oricând plecam la drum, ziceam: *Părinte, ajută-mă să nu pățesc ceva! Însoțește-mă în călătoria asta!* Dar asta spuneam în gând. Când am plecat, am oprit puțin într-o piață, la ieșirea din localitate. O vânzătoare de la tarabă, zice:

– Vai, ce e pe Posada aia! Am stat trei sferturi de oră!

Am urcat în mașină și am zis: *Părinte Arsenie, fă-ne cale liberă!* Nora mea s-a uitat la mine... Am pornit la drum.

Am mai povestit noi, fetița în spate a adormit și, la un moment dat, mă face atentă nora și-mi zice:

– Știți unde suntem?

– O, suntem aproape de Predeal! Dar de Posada când am trecut?

– Asta vă întreb și eu! Știți ce ați zis la plecare?

– Ce-am zis?

– Ați zis: *Părinte Arsenie, fă-ne cale liberă!*...

– Vai, am zis cu voce tare asta!!

– Da, ați zis! Și eu m-am uitat atent la dumneavoastră. Ați spus: *Părinte Arsenie, fă-mi cale liberă!*

Și am trecut... Dar nici măcar nu am văzut stopul, unde au fost mașinile celelalte. Nu am văzut nicio mașină! Am trecut.

Când ajungem acasă, băiatul zice:

– Mami, dar tu cu ce viteză ai condus?

Că dădusem telefon înainte de a pleca...

– Nu am condus cu viteză mare!

Și nora mea a început să râdă și a spus:

– O să-ți povestesc eu cum ne-a adus Părintele Arsenie...

De ce am spus eu rugăciunea cu voce tare?! Sau, mai bine zis, de ce Părintele Arsenie a vrut să spun această rugăciune așa, de data aceasta? Pentru că v-am spus că eu mereu mă rugam în gând, când plecam la drum. Eu le mai povesteam copiilor de Părintele Arsenie, dar ei nu prea credeau. Și a vrut Părintele Arsenie să se întâmple aceasta, spre a o lumina pe nora mea, care de atunci...

Nu mai are nicio îndoială în privința Părintelui...

Da, așa e! De câte ori vine pe aici, ia cărțile Părintelui Arsenie pe care le găsește la mine, le citește și nu mai are nicio îndoială!

„Fii atentă la slujbă și lasă mașina!”

Altă întâmplare care m-a apropiat iarăși mult de Părintele Arsenie a fost aceasta, pe care vreau să v-o spun! O întâmplare legată de ce a spus Sfinția Sa, că „*de acolo de*

unde voi fi, vă voi ajuta și mai mult”, cuvinte care confirmă, de fapt, toate aceste întâmplări ale mele!

Întâmplarea aceasta a fost deosebită și se bazează foarte mult pe relația aceasta om – Dumnezeu și pe teologia adâncă-adâncă-adâncă a Părintelui. Eu cred, din tot ce am citit, că a fost o adevărată valoare duhovnicească Părintele Arsenie! Și spun aceasta oricui, chiar dacă am și contraziceri câteodată. Însă nu asta contează! Merită din plin Părintele Arsenie aceste cuvinte! Care sunt cu acoperire, nu sunt spuse așa, în vânt!

Veneam de la o priveghere de la Șinca Veche, de la Părintele Matei, care era acolo atunci. Ne întorceam noaptea. Era o ploaie! Și erau pe drum niște gropi, de nu vă spun! Sigur că și de la oboseală și gândindu-mă și la cuvântul Părintelui, chiar acolo, spre Paltin, am luat în plin o groapă, cu mașina! Dar nu vă spun... Cu amândouă roțile! Probabil că eram și eu obosită, dar era și groapa plină cu apă și n-am văzut-o! N-am văzut-o, deși le mai știam eu așa, care sunt pe acel drum... Și zic către doamna de lângă mine:

– Vai, rugați-vă! Să nu facem pană, că n-am putere să desfac roata, și pe ploaia asta aici stăm până dimineață!

După ceva timp, zic: *cred că totuși nu s-a întâmplat nimic*. Am venit acasă, am băgat mașina în garaj, cu ușurință... N-a fost nicio problemă! Asta a fost vineri spre sâmbătă. Sâmbătă primesc un telefon de la mama, care-mi zice:

– Să vii până la Poiana.

Intru în garaj, pe ambele roți aveam pană. Am căutat eu roți de rezervă, dar n-am găsit pe nimeni, n-am rezolvat. Mă duc la Sfânta Liturghie duminică dimineața. Și,

la un moment dat, stăteam așa, pe la intrare în biserică, mai pe la ușă, că era bisericuța mai micuță și stăteam să nu deranjez, pentru că nu m-am dus chiar de dimineață, când se începe. Și, în loc să fiu atentă la Sfânta Liturghie, să îmi fie gândul la ce se întâmplă în biserică, acolo..., nu! Îmi veneau în minte tot felul de gânduri: *De ce au făcut până amândouă roțile? Și de ce n-oi fi ocolit groapa? Și acum ce fac? Că dacă era numai o roată, puneam rezerva... Dar cu două roți cum să mă duc eu până la service?* Și am tot frământat asta; niciun pic să mă gândesc la Sfânta Liturghie! Și aceeași voce, care mi-a spus mai demult ce am greșit cu păturica, aud zicându-mi, deslușit:

– Fii atentă la slujbă și lasă mașina!

Și mă duc să mă uit înspre Sf. Altar, să văd ce face părintele... Era momentul prefacerii Sfintelor Taine... Și atunci m-am întristat, m-am mâhnit și mi-am zis: *Vai de mine, am citit atâtea cărți și tot nu am înțeles ce e important, într-adevăr, în relația cu Dumnezeu!... Și nu am înțeles prea mult ce se întâmplă în cadrul Sfintei Liturghii.*

Odată, la un curs, un profesor universitar din Cluj ne-a întrebat câți am citit Biblia și ne-a dat la sfârșit rezultatul. Un număr de 2-3 % o citiseră. Și numai atunci mi-am adus aminte, în Sfânta Biserică, de acel profesor, care ne-a spus: *Dacă n-ați citit Biblia, n-ați citit nicio carte! Nimic nu valorează!*

Și am venit acasă și-mi ziceam: *Uite, am citit tot felul de cărți și tot nu știu ce înseamnă Sfânta Liturghie...* Mă gândeam că e treaba preotului să facă acolo rugăciuni, eu numai să le ascult. Însă, uite că nici aceasta n-am fost în stare să o fac, atunci, adică să ascult. Și am făcut același lucru pe care l-am încercat după ce am fost la Sâmbăta, cu

păturica. Și mi-am propus așa: *Sâmbătă mă duc să mă spovedesc și îl întreb pe Părintele George să îmi spună ce este Sf. Liturghie. Îi spun adevărul! Îi spun că nu sunt instruită religios, că nu cunosc ce înseamnă Liturghia. Asta este! E foarte rău... Dar vreau să știu, vreau să intru într-o rânduială!*

Și așa am făcut. Însă, în fiecare seară, m-am și rugat: *Doamne, dă-mi, îndrumă-mi pașii, pe unde trebuie să mă duc, cum să fac!... Părinte Arsenie, ajută-mă să înțeleg ce e Sf. Liturghie!*

Mă duc vinerea la Sfântul Maslu. La noi, vinerea, este Sfântul Maslu. Și, în timpul Sfântului Maslu, îmi veneau tot felul de gânduri, așa: *Măi, dar de ce sunt alese tocmai aceste Sfinte Evanghelii? Nici asta nu știu! Dar de ce sunt trei părți? Nu știu... Nu știu...*

Dacă nu am făcut religie în școală, pur și simplu nu am știut o mulțime de lucruri! Era important când venea preotul în case, dar eu n-am avut nici așa, în preajmă, pe cineva care să mă lumineze, să îmi explice anumite lucruri...

La noi, în parohia de care aparțin, întotdeauna sunt doi preoți: Părintele Radu și Părintele George. Și Părintele Radu, când ajung la miruit, îmi zice:

– Doamna Teodora, am o carte pentru dumneavoastră.

– Da?

– Măine veniți la biserică?

– Da, vin!

Și dau să plec, dar dânsul zice:

— O carte a Părintelui Argatu, despre Sfânta Liturghie.

Mi s-au lipit picioarele de pardoseală, când am auzit!

Și zic:

– Da, da! Vin!

Zice:

– Dar e puțin mai scumpă!

– Nu contează! Vin!

Am venit acasă, așa de bucuroasă! Și mă duc sâmbăta. La biserică, nu era Părintele George, cu care voiam să vorbesc eu despre Sf. Liturghie. Nu era... Nu se potrivea cu planul meu. Niciodată nu se potrivesc planurile noastre omenеști cu planurile lui Dumnezeu. Și mi-a dat Părintele Radu cartea. Bineînțeles, imediat am deschis, să văd la Sfintele Daruri, ce găsesc acolo... N-aveam răbdare, pe drum! Dar o doamnă era tot după mine și am închis-o. Zic: *Lasă, să ajung acasă și mă apuc să o citesc!*

Am venit acasă și am citit-o de trei ori! Vă spun sincer că mi-a fost și rușine de câte n-am știut. Părintele Arsenie știa că am nevoie de asta. Și de acolo, de unde e, ce a zis? *Lasă, mă, până îl găsești pe părintele George să îți explice mai trece o săptămână și tu tot îngrămădită ești... Știi să citești... Lasă că îți trimit eu o carte!*

M-am bucurat foarte mult! De atunci, nu mai îndrăznesc să mă duc la orice oră la slujbă. Mă duc de la început, indiferent unde aș fi. Și numai dacă, Doamne ferește, se întâmplă ceva, nu ajung de la început la Sfânta Liturghie!

Dar toate acestea – toate acestea! – se datorează Părintelui Arsenie! De acolo de unde e, m-a ajutat, m-a luminat și continuă să o facă!

„Lumea deja l-a canonizat pe Părintele Arsenie!”

M-am rugat Părintelui și mi-a îngăduit, m-a ajutat, după aceea, așa, nevrednică, să ajung la Sâmbăta, să ajung la Prislop... Numai la Sinaia nu am fost. Nu știu casa unde a murit Părintele! De fapt, n-a murit... Iar la

mormânt este ceva special! Pacea aceea pe care ne-o dă de acolo, de sus, nu o găsești aproape nicăieri în altă parte. Am reușit să merg și sus, la Sâmbăta, la peșteră!

Cred că lumea deja l-a canonizat pe Părintele Arsenie! Când va rândui Dumnezeu, va veni și partea cealaltă, a consacrării de către Biserică a sfințeniei Sfinției Sale. Dar pentru mine și pentru mulți alții, Părintele e *Sfântul Ardealului*, așa cum îl numesc toți! Pe mine, Părintele Arsenie m-a adus pe calea cea bună! Îmi place foarte mult când zic uneori că pentru inima curată a fiecăruia dintre noi a luptat Părintele. Asta este foarte important! La asta să ajungem! Așa cred eu... Și asta cred că a făcut Părintele pentru tot omul ce a vrut să priceapă, să înțeleagă. Nu se poate să nu te impresioneze viața sfântă pe care a dus-o Părintele Arsenie și rugăciunile pe care le face pentru noi!

Să dea Dumnezeu să îl cunoaștem și mai bine pe Părintele Arsenie și, dacă măcar aici, pe pământ, unii dintre noi n-am ajuns să ne cunoaștem față către față (știind că este el, cum a fost cazul meu), măcar Dincolo să reușim să ne întâlnim, în Împărăția Cerurilor...

Teodora Băță are darul de a reda, prin cuvânt, ceea ce Părintele Arsenie făptuiește, cu fapta sa, în viața oamenilor. Iar pentru ea, într-adevăr, Părintele Arsenie este cel care i-a readus viața în sufletul său, mereu în căutare. Cu siguranță, pentru doamna Teodora, Părintele Arsenie încă mai are cuvinte de rostit, mână întinsă spre ajutor, binecuvântare de dăruit în vreme de restriște sau sens al bucuriei în vreme de liniștire...

Maria Clopoșel
Poiăna Mărului, Brașov

**„Mi-a rămas în suflet,
e mereu prezent Părintele Arsenie!...”**

Am străbătut câteva ore prin ținuturile Brașovului, în sus, spre Zărnești, pentru a ajunge la Poiana Mărului. Aici, la ceas de seară, mă așteptau câțiva dintre credincioșii care au avut bucuria de a-l fi cunoscut pe Părintele Arsenie Boca. E impresionant câtă dragoste și ospitalitate emană acești oameni! În doar câteva ceasuri, aveam senzația că făcând drumul spre Poiana Mărului m-am reîntors acasă, după o vreme de pribegie printre străini și înstrăinări.

Maria Clopoșel a coborât de undeva din culmile Poienii, cale de kilometri buni, la fiica sa, pentru a ne înlesni întâlnirea. O viață frumoasă și o pildă de credincioșie. 76 de ani de trudă, însă și de frumoasă slujire a lui Hristos.

Aici s-a născut, în Poiana Mărului, și aici a rămas. Peste toate necazurile și încercările vieții, a simțit un ajutor de nădejde: Părintele Arsenie Boca.

Am rugat-o pe doamna Maria să ne reîntoarcem, pentru câteva momente, în mirajul acelei vremi, în care Dumnezeu pogora, aieva, din când în când printre oameni. Iar Părintele Arsenie Boca a fost unul din acei Oameni, trimiși de Dumnezeu, pentru semenii săi...

„Pentru ce îl pui pe Ion la morți? Ion nu-i mort!”

Doamnă Maria, când s-a întâmplat întâlnirea cu Părintele Arsenie?

L-am cunoscut pe Părintele Arsenie așa: în timpul Războiului mergea lume multă de la noi, de la Poiana Mărului, pe jos, pe sub munte, la Mănăstirea Sâmbăta, pentru că auziseră de Părintele Arsenie. La noi era Oastea Domnului foarte prezentă și făceau adunări. Era un bărbat de aici care își lăsase familia și s-a făcut frate de mănăstire. Era Părintele Nichita, de mai târziu, așa l-au sfințit.

Să înțeleg că fratele acesta era din Oaste...

Da! Era în Oastea Domnului. El se ocupa aici cu adunările. Mai târziu, s-a retras la mănăstire. Și a rămas la Părintele Arsenie, la Sâmbăta. A lucrat și la chilie, sus, cu Părintele Arsenie. Și, apoi, el aducea lume de aici la mănăstire. Îi ducea pe sub munte. Mergeau și câte 50 de persoane odată.

Țin minte că eram copil când am mers prima dată. Erau niște ploi, potop mare, încât era să ne ia apa!

Pe jos mergeați?

Pe jos! Da. Eu aveam vreo 11-12 ani, nu mai știu exact. Atunci am ajuns prima dată la Mănăstirea Sâmbăta și l-am văzut pe Părintele Arsenie.

Apoi a început Războiul. Tăticul a plecat în Război și, înainte de a pleca, am mers cu el la mănăstire. Sigur, tăticul s-a spovedit, s-a împărtășit la mănăstire.

Și Părintele îi spunea:

– Du-te, Ioane, liniștit, că tu ai să fii bine!

De la un timp însă am început să avem o îndoială. Trecuseră doi ani de zile și nu mai știam nimic de el. Iar mămica i-a făcut pomană... I-a împărțit toate hainele. N-a mai rămas nimic, nimic, nimic! Și, după aceea, mămica a plecat la mănăstire și îl puneă tot timpul pe tăticul la Liturghie, la morți.

Dar când s-a dus la mănăstire, odată Părintele i-a spus:

– Măi, Victorio, de ce îl pui pe Ion la morți? Că Ion nu a murit!

Fără să știe Părintele nimic, absolut! Într-atâta lume era acolo – așa se ținea lumea după el, era potop de oameni! –, cum era să fie atent tocmai la pomelnicul nostru?!

Dar el a spus:

– Pentru ce îl pui pe Ion la morți? Ion nu-i mort!

A venit acasă mama și a mai mers așa vreun an de zile. A văzut că tot nu primește niciun semn, nimic – nimic nu știam de el! –, o început iar să-l pună la morți. Și, mergând iar la mănăstire, Părintele a întrebat-o:

– De ce nu-mi dai ascultare? Îți iei pedeapsă! Că Ion nu e mort! Ion are ce-i trebuie cu el, nu moare!

A venit acasă mama și am mers așa mai departe, cu speranța că tăticul trăiește. Și așa a fost! După patru ani

de zile, într-o duminică, ne-am trezit cu el acasă! Era chiar de Cuvioasa Paraschiva. Era peste săptămână sârbătoarea asta și aveam stabilit cu niște femei să mergem la mănăstire. Că mergeam pe la Șinca Nouă și de acolo era tren până la Făgăraș. Din Făgăraș mergeam până la Sâmbăta de Sus și de acolo o luam pe jos.

Am mers la mănăstire și am ajuns cu o zi înainte, și cu un unchi de-al meu, care era să plece în armată, ca militar, dar nu știa când îi vine ordinul. Ne-am dus deci, și seara ne-am pregătit și am mers la vecernie. Așa multă lume era acolo!... Și Părintele Arsenie a dat lumea la o parte și s-a oprit în fața mea.

Și zice:

– Na, Mario, mai plângi că nu vine tată-tău?

Și tăticul venise de două sau de trei zile. Atunci, eu i-am spus că sunt foarte bucuroasă. I-am zis:

– Părinte, da, a venit acum, de trei-patru zile!

Și ne-o luat, ne-o chemat înăuntru, mi-o cerut să-i povestesc cum a venit și toate întâmplările. Știam însă prea puțin, pentru că stătusem foarte puțin cu el și era obosit, cum venise de pe drum, că a venit mai mult pe jos, din Rusia.

Dar eu eram, cum v-am spus, și cu un unchi. Și îl cheamă Părintele pe acest unchi și îi spune:

– Tu vii înăuntru, te spovedești, că tu ai ordinul acasă. De ce ai venit? Ai ordinul acasă! Trebuie să pleci, uite, în cutare zi.

El imediat s-a spovedit și i-a dat drumul să plece acasă, iar acasă deja îi pregătiseră cufărul, cum era pe atunci... Pentru că ai lui primiseră deja ordinul pentru armată, așa cum i-a spus Părintele Arsenie.

Ați fost des la Mănăstire, mai apoi, să îl căutați pe Părintele Arsenie?

Da, mergeam des și după aceea la mănăstire. Am mers vreo cinci-șase ani la rând, când eram copil. Se aduna lumea la Părintele! Doamne, era potop de lume când făcea slujbă în altar!

Se ținea lumea după el! Îmi amintesc cum scotea bolovani, așa, din pădure, din munte, de sus, și îi dădea de-a dura și venea jos și îi lua. Și erau așa de frumoși!

Și zicea Părintele:

– Aveți grijă de ăștia, mă, că și ăștia o să vă fie de folos când n-oi mai fi eu!

Vorbea despre acei bolovani.

Și, multă vreme, erau tot mese acolo făcute din pietre rotunde, frumoase. Erau puse și în fața mănăstirii, și acolo unde erau cele două lacuri. Pe marginea lor erau numai pietre din aceea rotunde, făcute de Părintele.

„Du-te, Părinte, odată și ia-ți ce vrei!”

Altădată – era și tăticul atunci de față –, Părintele ne-a povestit cum a venit Securitatea să îl ridice și ce s-a întâmplat. Lumea a încercat să facă scandal, să se opună, să nu-l lase, dar Părintele i-a oprit și le-a zis:

– Nu!

Și i-a zis apoi la securistul ăla:

– Mă lăsați să-mi iau o carte?

A vrut să-și ia o carte cu el! Dar n-au vrut să-l lase. N-au vrut să-l lase și gata! Și o oră jumătate n-a plecat mașina din loc! N-a putut să plece!

Și, la un moment dat, a zis securistul:

– Du-te, Părinte, odată și ia-ți ce vrei!

Și Părintele s-a dus în chilia lui și a luat ce-a avut de luat și s-a urcat în mașină și mașina a pornit! Și el, de acolo, i-a binecuvântat în urmă și a rămas lumea plângând. Vă dați seama ce durere!...

Apoi, multe au fost, dar am mai uitat anumite lucruri, că s-au petrecut demult, în copilărie... Unele le-am ținut minte, dar pe altele le-am mai și uitat. Și-mi aduc aminte tot pe parcurs de anumite cuvinte, sfaturi și zic: *Uite, mă, că Părintele zicea așa, Părintele zicea așa...*

**„De ce ești la mănăstire
cu pită și slănină-n traistă?”**

Am fost și când l-a făcut frate de mănăstire pe Părintele Teofil Păraian. Și mă uitam eu, așa, fiind copil, să văd cum citește, fiind orb. Citea *Apostolul*, citea pe degete. Și eram curioasă, că nu văzuserăm noi pe aici așa ceva...

Părintele Teofil era ucenicul lui și îl ținea aproape de el. Și eu mă tot miram...

Odată, venisem cu o femeie șchioapă și am rămas o săptămână atunci la mănăstire, acolo. Era cam bolnăvicioasă, cam firavă și mămica tot spera la o minune... Astfel, vedeam fel de fel de lucruri. Oameni amărâți care veneau...

Venise un orb, care zicea:

– Părinte, ce să fac? Că-s bolnav...

– Păi ține, mă, regim! De ce ești la mănăstire cu pită și slănină-n traistă?

Dar de unde știa Părintele aceste lucruri? Avea harul acesta de cunoștea omul! Cunoștea launtrul omului! Știa că omul acela o venit cu slănină, deși era post, Postul Sfintei Mării.

Și multe din acestea au mai fost...

Părintele Arsenie a slujit și cu Părintele Serafim, cu Părintele Iustin, cu Părintele Ioan. Pe toți i-am cunoscut. Și m-am și spovedit la Părintele Arsenie. Fiind copil, ne-a spovedit în grup. Și ține minte că zice:

– Mă – că așa vorbea –, pe mine tata m-a bătut o singură dată, pentru trei lucruri: să nu fur, să nu mint și să știu să-mi aleg prietenii!

Asta mi-a rămas imprimat, așa, în suflet. Eram copii mulți, adunați acolo. Dacă venea atâta lume și fiecare își lua câte un copil, vă dați seama câți eram acolo!

La Drăgănescu, l-ați căutat vreodată pe Părintele Arsenie?

Nu. Numai mămica a fost, mămica se ducea!

După ce m-am căsătorit, nu m-am mai dus. Mămica a fost și la Drăgănescu, și la București, când picta biserica aceea. Odată, ea s-a dus pentru cineva să îl caute pe Părintele. Și, când a ajuns, Părintele a zis:

– No, Vitorio, și aici m-ai găsit!

Părintele picta în turla bisericii. Nu avea cum s-o vadă pe mama. S-a mirat, așa, mama... Și apoi a coborât Părintele și le-a dat binecuvântarea și a zis celui cu care venise mama:

– Ce-ai venit la mine, mă?

A zis către băiatul acela.

– Tu cauți sănătatea și cu țigările în buzunar?!

L-a muștrat. Și i-a mai spus:

– Dacă nu lași țigările, mori!

Și așa a fost... A murit de foarte, foarte tânăr.

Ne mai mostra și înainte, dar parcă la mănăstire nu chiar așa. Dar când s-au dus de acolo, se spune că a fost mai dur. Le-a spus totul pe față oamenilor.

Și i-a spus și soției acelui băiat:

– Tu să naști copii, să nu cumva să-i omori, dacă vrei să fii sănătoasă!

Era slabă, firavă acea femeie, și din cauza asta l-a căutat pe Părintele, ca să vadă ce-i spune. Dar ce să-i spuie? Asta i-a spus!

Ea trăiește și în ziua de azi, dar el a murit de tânăr. Foarte tânăr a murit bărbatul ei...

„Vai de voi, că au să vie păsări cu ciocul de fier!”

Ce ne puteți spune despre vremurile acelea în care Părintele Arsenie începuse să fie „cercetat” și de Securitate?

Era o vreme foarte zbuciumată atunci și Părintele predica ore întregi, până noaptea târziu. Din cauza aceea s-a și alarmat situația, că era lume multe și ăstora nu le convenea... Intrase Securitatea asta și îi bântuia, îi urmărea pe toți. Ba că-i bogat, ba că-i vorbește de rău... Aveau mult. Li se părea lor că el face politică, dar n-avea el, Părintele, treabă cu politica.

Era prevăzător. El știa ce o să se întâmple. Le spunea uneori oamenilor:

– Mă, o să ardem, mă!

Așa zicea! Țin minte că odată zicea:

– Vai de voi, că au să vie păsări cu ciocul de fier!

Și acela a fost bombardamentul. După aceea abia am înțeles noi ce au însemnat *păsările cu ciocul de fier*.

Știu că o întrebam mereu pe mămica:

– Ce înseamnă, mămică, secera și ciocanul?

Noi nu știam atunci, nu ne dădeam seama de astfel de lucruri, pe care le auzeam la Părintele. Dar au venit și

ne-au cotropit rușii și ne-am dat seama și noi apoi despre ce e vorba... Pentru că de la ruși au plecat secera și ciocanul.

Vă amintiți cum slujea?

Da! Vai, dar cum!

El era totdeauna în fruntea tuturor. Chiar și când slujeau toți patru părinții. E vorba de Părintele Ioan, de Părintele Serafim, de Părintele Iustin și de Părintele Arsenie. Pe când mergeam eu la mănăstire, la început, ei erau. Și apoi au venit și alții. Nu le mai țin minte numele, dar atunci îi cunoșteam bine pe toți. Cântau la strană – erau vreo șase, care erau ucenicii Părintelui Arsenie.

„Minuni multe erau, să știți”

Ați stat acea vreme, de peste o săptămână, apoi în alte câteva rânduri, la mănăstire timp mai îndelungat. Ce vă mai amintiți din acele perioade?

Venea lume cu oameni bolnavi de epilepsie. Și Părintele cobora de la altar și le puneă crucea pe gură și, dintr-odată, își reveneau! Asta iar am văzut...

Era unul pe care îl țineau pe la mănăstire, îl hrăneau călugării. Și știți cum era? Tot timpul când era Liturghia mai în toi, avea crize! Eu nu prea îmi dădeam seama ce se întâmplă, fiind copil, dar auzeam lumea spunând: *Uite, chiar în timpul Liturghiei s-a întâmplat iarăși să-l apuce crizele!* Și răcnea, așa, făcea urât!

Și Părintele Arsenie dădea lumea la o parte și zicea:

– Faceți loc!

Și, trecând printre oameni, se apropia de omul cel bolnav și îi puneă crucea pe gură și imediat își revenea!

Că înainte se încheșta, așa, mult! Și era curios și, în același timp, destul de înfricoșător și de cutremurător, pentru mine, să văd asta...

Câte au fost, vai de mine! Tăticul, lucrând cu Părintele toată ziua, la chilie, avea și el multe de povestit. Însă nu le mai țin minte, ce să fac... Atunci era bine dacă le scriam. Când veneam de la mănăstire, întotdeauna îi spuneam mămicii ceva nou. Minuni multe erau, să știți.

Am șaptezeci și șase de ani... Dar, știți cum... Mi-a rămas în suflet, e mereu prezent Părintele Arsenie! Am fost și la mormântul lui, mă rog lui și, când am un necaz, îl chem în ajutor și mă ajută!

Doamna Maria Clopoșel vorbește despre Părintele Arsenie cu respectul și prețuirea cu care rar întâlnești pe cineva să transpună în icoană de gând chipul vreunei persoane dragi. Pentru ea, ca și pentru mii și mii de alți români, Părintele Arsenie a trecut de mult în sinaxare...

Mărturii din Poiana Mărului (Braşov)

La Poiana Mărului, cei câţiva credincioşi care l-au cunoscut pe Părintele Arsenie Boca formează, la modul cel mai firesc, o *familie*. Toţi se ştiu între ei, se întâlnesc împreună în sat, la muncile câmpului sau, mai ales, la biserică, în rugăciune şi recunoştinţă pentru ce le-a dăruit lor Dumnezeu, prin Părintele.

De aceea, ajungând la oricare dintre ei, ajungi apoi să îi cunoşti pe rând, pe fiecare. Şi, întâlnire cu întâlnire, sufletul ți se umple de bucurie sfântă, inima se apleacă înspre rugăciune...

Ioan Gogonea:

„O întâlnire răscruce în viaţă”

Ioan Gogonea are 47 de ani. Era foarte tânăr când l-a căutat pe Părintele Arsenie. Însă acel moment i s-a întipărit în suflet cu lux de amănunt, de semnificaţie.

Se întâmpla prin 1987...

Eu eram la o răscruce de drumuri – ne spune Ioan Gogonea –, în sensul că trebuia să iau decizia să urmez o carieră, pentru tot cursul vieţii. În străfundul inimii mele, al sufletului meu, aveam dorinţa de a urma o carieră militară.

Printr-o împrejurare favorabilă, am ajuns la Părintele Arsenie. O femeie de aici, de la noi din sat, mergea la

Părintele Arsenie. Şi maică-mea, care era bună prietenă cu ea, zice: *Ia-l şi pe băiatul meu*. Şi m-a luat şi pe mine şi, curios lucru, m-a dus exact – încă o dată vă spun –, m-a dus exact, fără să întrebe pe nimeni nici ce tren schimbă, ce drumuri lasă, în ce staţie trebuie să coboare, până la Drăgănescu! M-a dus exact ca şi când era o căutătoare fidelă! Nu ştiu dacă o fi fost, într-adevăr, o căutătoare fidelă sau de câte ori o fi fost Părintele, dar cert e că a ştiut exact unde şi cum să mă ducă. Cu o precizie care m-a uimit!

Ştiaţi deja de Părintele Arsenie?

Eu ştiam ceva vag, în sensul că Poiana Mărului, ca aşezare, e undeva la interferenţa dintre Ţara Făgăraşului şi Ţara Bârsei, iar Ţara Făgăraşului a fost în mişcare, cel puţin în perioada aceea, când Părintele Arsenie, vreme de vreo 10 ani, s-a aflat acolo, la Sâmbăta, şi a propovăduit. Iar părinţii părinţilor noştri erau nişte căutători fervenţi ai Părintelui Arsenie. Copiii lor, părinţii noştri, auzind despre poveştile pe care părinţii lor le spuneau la gura sobei, iarna, despre Părintele Arsenie, l-au căutat şi ei. Pentru că şi ei, la rândul lor, au avut probleme şi l-au căutat. Numai că, la vremea lor, nu l-au mai găsit la Sâmbăta... L-au găsit la Prislop, la Drăgănescu sau la Schitul Maicilor. Şi oriunde a mai fost Părintele.

Am ajuns în satul Drăgănescu... Era o aşezare din aceasta, de câmpie, cu case mici. Pe o stradă, văd o bisericuţă şi mi se zice:

– Asta e biserica din Drăgănescu. Am ajuns! Uite şi casa parohială. Uite-l şi pe Părintele în curte!

Era şi un grup de oameni, nu prea mare. Femeia aceea, cu care eram, îmi zice:

– Avem noroc! Uite, îl găsești și pe Părintele și nu-nici oameni prea mulți; deci ne poate și pe noi rezolva...

Am intrat în curte, unde am văzut un om așa – cum să zic?! – de o statură impunătoare, înaltă! Fizic, era... bine făcut! La o vârstă – zic eu – de vreo șaptezeci și ceva de ani. Așa m-am gândit eu atunci, deși acum putem face socoteala câți ani avea atunci. Știm că Părintele era născut în 1910. Lucrurile acestea se petreceau în 1987, deci avea 77 de ani.

Am intrat în curte, deci. Ce m-a impresionat și m-a marcat a fost felul cum era îmbrăcat Părintele Arsenie: era îmbrăcat așa – cum să zic eu? – atipic. Nu mai întâlnisem un om care să fie îmbrăcat în genul în care îl întâlneam acum pe Părintele. Parcă-l văd: avea niște bocanci, din bocanci îi ieșeau peste niște pantaloni de postav niște șosete de lână. O haină lungă, o cămașă albă, o cravată... Era tuns scurt, cu o barbă scurtă, îngrijită și niște ochelari de vedere. Și în cap – trebuie neapărat să vă spun, că m-a fascinat și m-a și derutat acest aspect! – avea un turban făcut dintr-un fular (ceva de genul acesta) sau dintr-un prosop.

Și eu am stat așa, stingher... Mă uitam la Părintele cum le explică la unii și la alții... Nu m-a interesat ce le zicea, că erau problemele lor. Ce le-o fi spus nu știu și oricum nu știam atunci că ceea ce le spune e atât de important. Cert e că, la un moment dat, rămâne cu privirea pe mine și zice:

– Cu tine ce-i?

Și zic eu:

– Părinte, știți... Taică meu e cam bolnav, cu spatele...

– Lasă, măi, asta! Spune de ce ai venit.

Era prima întrebare, de încălzire, cum ar veni. Îndată intru în esența problemei și spun:

– Părinte, am terminat liceul și nu știu în ce parte să o apuc.

Eu, în sufletul meu, voiam neapărat să ajung aici, dar voiam și confirmarea Părintelui. Se uită așa la mine și zice:

– Mă, tu ești un caracter dur. Du-te la Miliție!

La care, îl întreb:

– Părinte, acum și milițienii sunt pe categorii: subofițeri, maiștri militari și ofițeri. Părinte, la care să mă duc? La ce nivel?

Și zice:

– Du-te la ofițeri!

Ca să ajungi ofițer, în vremea respectivă, trebuia să fii membru de partid, ca să te primească la examen. Trebuia să mă ia și în armată și am făcut socoteala și mi-am zis: *Mă, dar ca să nu mai pierd eu un an de zile cu armata, mă duc la subofițeri și fac școala de ofițeri la fără frecvență.* Lucru care, însă, nu s-a mai întâmplat, pentru că a venit Revoluția și s-au schimbat toate. Și am rămas, iată, subofițer. Și... n-a fost rău!

. În dialogul pe care l-am avut, pe lângă cele pe care le-am relatat deja, îmi mai pune o întrebare:

– Mă, ce crezi tu, de exemplu, dacă într-un război pleacă niște consăteni și unul dintre ei moare sau mor mai mulți, iar unul scapă. Ce crezi tu vizavi de faptul că unul scapă și altul moare?

Eu, natural, am răspuns:

– Cel care a scăpat a fost mai credincios!

În aparență, chiar am găsit această explicație într-o carte care se apleca asupra acestei probleme. Și zicea acolo că oamenii, în mod natural, răspund în felul acesta la întrebarea în discuție, crezând că cei mai credincioși

rămân și îi ocrotește Dumnezeu. Or, lucrurile stau și nu stau așa, în sensul că Dumnezeu, de multe ori, îl ia pe om la timpul potrivit, când lui îi este cel mai bine. Când e mai pocăit, când e mai pregătit, atunci îl ia.

Și am mai avut o discuție. Îmi aduc aminte chiar că s-a retras un pic în spate, s-a așezat pe o bancă, m-a privit mai insistent și am mai avut, așa, un scurt dialog. Însă nu mai rețin ce am discutat. Știu doar că la sfârșit, lumea care era adunată atunci s-a mirat de discuția pe care am avut-o.

Dar atunci m-au uimit două lucruri esențiale la Părintele Arsenie. Mai întâi, privirea. Era o privire care, pur și simplu, era ca și când te privește infinitul! Ceva care nu mai întâlneam! Nu mai întâlneam o asemenea privire! Era o privire din aceea tip laser, care trece prin tine! Adică tu, pentru Părintele Arsenie, erai ca o carte deschisă. Și simțea lucrul acesta! Și atunci a fost prima dată când s-a uitat la mine și prima dată când am simțit nevoia să pun capul în pământ, lucru care pentru mine era nefiresc. Să pun eu capul în pământ când cineva mă privește?!... Ei, atunci l-am pus în pământ, pentru că era... *altceva!* Ceva care trecea prin mine! Și nu numai că trecea prin mine, dar trecea dincolo de mine!

Apoi, al doilea aspect care m-a uimit a fost acela că, după ce am avut conversația cu Părintele și s-au spus ultimele cuvinte, o femeie mi-a zis:

– Du-te și sărută-i mâna Părintelui.

M-am apropiat – instinctual m-am apropiat de Părintele – și i-am luat mâna sa între ale mele, dar fără să mă apropiu prea mult și să i-o cuprind cu totul în mâinile mele. Și atunci, acolo, parcă ceva m-a paralizat! N-am putut să mai fac nimic! Decât, probabil, așa, un fel de

gesticulare, ca și când i-aș săruta mâna, dar n-am putut nici să i-o cuprind, nici să i-o sărut!

Ultimele cuvinte ale Părintelui au fost:

– Tu să mă mai cauți. Și acum du-te până în biserică, să vezi pictura...

Vreau să spun că am plecat cu bucurie nespuse de mare, o bucurie pe care n-am mai avut-o de atunci. Aceea că l-am întâlnit pe Părintele Arsenie!

L-ați mai căutat pe Părintele? V-ați mai văzut?

Spre rușinea mea, nu l-am mai căutat, că, dacă am intrat la Sibiu, la Școala Militară, s-au complicat deja lucrurile... Eram și mai tânăr, nu eram ca acum, să fiu mai aplecat spre anumite lucruri esențiale.

Simțiți ajutorul Părintelui?

Da, tocmai voiam să spun că Părintelui Arsenie i-am simțit în permanență ajutorul. Chiar sunt lucruri pe care nu vi le pot spune, dar care mă fac să îl simt permanent prezent, aproape de mine.

Pentru mine, întâlnirea cu Părintele Arsenie a fost o întâlnire esențială pentru viața mea. Pe undeva, m-a schimbat total...

Ei, și mi-a mai spus Părintele un lucru, la care am stat și m-am gândit foarte mult... Mi-a zis:

– Măi, tu ești brânză bună, dar ești în burduf de câine...

Am tot stat și m-am tot gândit care-i brânza și care-i burduful, că, dacă stai și le analizezi, sunt două lucruri opuse... Brânza bună în burduf de câine e o contradicție. Cât ar fi brânza de bună, burduful o strică! Am găsit eu o explicație, așa, în felul meu, dar nu știu acum dacă Părintele s-o

fi referit exact la ceea ce m-am gândit și eu. Dar probabil se referea la faptul că există ceva, o contradicție în mine.

Și mi-a mai spus un lucru, la final, un lucru care mi-a rămas și de care am ținut cont toată viața, dar ține strict de intimitatea mea...

Aceasta a fost întâlnirea mea cu Părintele Arsenie, o întâlnire care a fost o răscruce în viață, un moment cu care rămâi pentru totdeauna în suflet...

Susana Gogonea:

„În fața Părintelui, parcă nu mai aveai nici grai!...”

Susana și Gheorghe Gogonea – familie de oameni simpli, mereu primitoare de oaspeți – știu să facă din sălașul lor din Poiană loc bine-plăcut lui Dumnezeu. Și pe ei durerile și necazurile vieții i-au purtat, ani și ani în urmă, spre Părintele Arsenie.

Din acele amintiri, ei dau glas astăzi așteptărilor noastre, aducându-ni-l pe Părintele Arsenie aproape...

Am început povestirea cu doamna Susana Gogonea care, la cei 66 de ani, își amintește cu extrem de multă acuratețe clipele în care a reușit să îl cunoască pe Părintele Arsenie.

Cum ați ajuns, doamnă Susana, să îl căutați pe Părintele Arsenie? Și de ce tocmai pe Părintele Arsenie?

Am avut niște probleme ceva mai grave cu sănătatea.

Și aveam o prietenă care, auzind că vreau să mă operez, mi-a zis:

– Nu te opera până nu mergi cu mine!

Ea a aflat că la Drăgănescu e un preot bun. Și mi-a mai zis:

– Dacă ne ducem acolo, el o să-ți spună.

Am ajuns la Drăgănescu. Și, când am venit la rând, i-am spus Părintelui:

– Uitați, vreau să mă operez, că sunt bolnavă...

Dar Părintele a zis îndată:

– Nu! Că mai ai copii de făcut! Doctorii te cauterizează și nu mai faci copii și nici nu vii mai sănătoasă. Du-ți crucea și păstrează-te!

Atât mi-a spus! Doar cuvintele acestea.

L-ați mai întâlnit și mai apoi pe Părintele?

Am mai fost o dată. Și, când m-am dus atunci la el, când m-a văzut, a zis:

– Ție n-am ce să-ți mai spun. Ție ți-am zis ce-am avut să-ți zic...

V-a recunoscut?

Da, da!

Când s-a întâmplat aceasta?

Cam la vreun an de zile...

Și m-am mai dus încă o dată, dar nu l-am mai găsit.

Ce v-a impresionat, în mod deosebit, la Părintele?

În fața lui, parcă nu mai aveai nici grai! Când l-am văzut de prima oară, mi s-a părut cu adevărat că e un preot deosebit.

Îl căuta multă lume?

Vai de mine! Vai de mine! Era lume puhoi. Puhoi!

Le spunea câte ceva și unora, și altora, și de colea și până - veneau la rând, îi mai tot lua. Când pe unul, când pe altul...

Vă mai amintiți anumite situații concrete, la care ați fost părtașă și pe care să le fi reținut în mod deosebit?

Da, da. O femeie știa că nu-i vine rândul curând. Era o femeie care se trăgea de acolo, de prin partea locului. Și a zis:

– Părinte Preasfinte, pentru Sfinția Ta am venit până aici. Spune-mi și mie o vorbă...

Și i-a răspuns Părintele:

– Ce să-ți spui? După ce ai intrat în noroi, nu mai am ce să-ți mai spui...

Și-a gătat cu ea. A gătat cu ea! No, asta i-a spus!

Apoi au tot venit alții la rând și, după o vreme, noi am plecat.

Gheorghe Gogonea:

„Cum e cunoscută Sfânta Parascheva, așa era cunoscut și Părintele...”

Gheorghe Gogonea are 78 de ani, însă trecerea timpului nu a estompat cu nimic fascinația sau bucuria momentului în care, împreună cu soția sa, Susana, ajungea la Părintele Arsenie.

Să îl lăsăm însă pe el să ne spună cum a fost acea întâlnire cu Părintele...

Tot la Drăgănescu l-ați cunoscut și d-voastră pe Părintele Arsenie?

Tot! Eu am stat la rând mai la urmă și numai nu mai ajungeam la Părintele. Chiar mi-am zis la un moment

dat: *Eh, nu mai intru, nu mai intru!* Erau și pe acolo unii care se tot grăbeau să intre, se băgau în față, alții-să nu știu ce... Și eu am stat acolo.

Și era biserica la o șosea. Și lângă biserică era și casa, unde era preotul acela al lor, din localitate. Și Părintele Arsenie locuia acolo. Și înaintea mea, la rând, era tot una din Poiană, o femeie, care avea o nepoată ce trăia în necununie, așa, un dezastru.

Și tot zicea, povestea ea acolo și deodată îi spune Părintele Arsenie așa:

– Mă, stop! Dacă ei vor să trăiască ca țiganii, lasă-i în pace! Tu n-ai nicio vină! Lasă-i în pace, să trăiască așa ca țiganii, dacă ei așa își doresc.

După aceea o venit altul. Acela avea niște bani adunați și nu știa ce să facă: să rămână în apartament sau să își cumpere casă. Pentru că era legea aceea că dacă ai apartament, nu mai ai voie să ai casă la țară. Asta era legea comunistă... Și ce să facă cu banii? S-a dus să-l întrebe pe Părintele. Și Părintele zice:

– Mă, ți-a dat statul bloc?

– Mi-a dat!

– Ai serviciu?

– Am!

– No, stai liniștit în apartament, că nu ai de ce să-ți faci casă. Că ce-ai făcut cu ce doi copii ai tăi? Pentru cine să faci casă?

‘Punct. Atâr i-a spus. A tăcut omul...

După aceea, o venit la mine. Băiatul meu voia să dea la Școala de Drept, pe timpul acela. Și, ca să îl primească acolo, trebuia să intre în Securitate. Așa era, trebuia să fii subofițer de Securitate, ca să te primească la Drept. Și se

gândeă să mai urmeze o școală de drept, ca să iasă ofițer direct. Și i-am spus Părintelui asta. Și-mi zice Părintele:

– Să stea băiatul pe ce e! Să nu se mai ducă la Școala de Drept, că încă puțin și Dreptul nu va mai fi Drept!...

Și așa a și fost, că a venit Revoluția și s-a gătat. Gata! Și mi-a mai zis:

– No, și tu... Ești bolnav, dar ai să trăiești mulți ani. E boală domnească; suferi cu spatele... Să mai vii pe aici!

Atât mi-a spus. Asta a fost toată treaba.

Și-apoi eu l-am întrebat pe acela cu banii, căruia Părintele i-a spus să nu își cumpere casă, pentru că nu are pentru cine:

– Mă, care-i rostul, mă, să nu-ți faci casă?

Și el mi-o zis:

– Femeia mea o făcut două avorturi... Înseamnă că nu mai am de ce face casă, că nu am pentru cine...

Părintele a fost om înzestrat cu darul de a ști dinainte cum s-au petrecut lucrurile.

De unde ați auzit de Părintele? Știați de el de pe când era la Sâmbăta, nu?

Da, da! El a fost la Sâmbăta, apoi a plecat la Prislop. Dar mai întâi a fost stareț aici. Era om renumit. Cum să nu știi de el? Cum e cunoscută Sfânta Parascheva, care e prăznuită azi, așa era cunoscut și Părintele... Era un fenomen cunoscut, respectat! Era om însemnat, se vorbea despre dânsul!

Cu greu mă despart vremelnice de *familia* din Poiana cu meri... E deja noapte, însă cine mai are vreme să cântărească timpul? De aici, mă îndrept către alte inimi deschise către mărturisire...

Cuprins

Fost-a om trimis de Dumnezeu...	5
Când Dumnezeu iubește un popor, îi trimite profeți....	7
„Pr. Arsenie Boca, un mare sfânt dăruit de Dumnezeu neamului nostru” (ÎPS Serafim Joantă).....	11
„Părintele Arsenie mă privea cu veșnicia!” (Aspazia Oțel-Petrescu)	23
„Am fost cu adevărat cucerit de personalitatea Părintelui Arsenie Boca” (Pr. Nicolae Bordașiu)	72
„Părinte Arsenie, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi...” (Pr. Serafim Bădilă)	92
Părintele Arsenie Boca și întâlnirea care i-a schimbat viața (Maica Glicheria Curtean)	113
„Părintele Arsenie era un om deosebit” (Arhim. Paisie Tinca)	146
„Părinte, cine ești, Părinte?!” (Sora Aurica Tinca).....	157
„Părintele Arsenie m-a adus pe calea cea bună!” (Teodora Bătă)	167
„Mi-a rămas în suflet, e mereu prezent Părintele Arsenie!” (Maria Clopoțel)	184
Mărturii din Poiana Mărului	194